

Ameriška vesoljca Armstrong in Aldrin na Mesečevih tleh

ČLOVEK SEGA PO ZVEZDAH

21. julij 1969. Ob 3. uri 56 minut in 31 sekund je človek prvič stopil na Luno. »To je majhen korak za človeka, vendar pa velik skok za človeštvo«; to so bile prve besede ameriškega vesoljca Neila Armstronga na Luni, medtem ko je nje-

gov sopotnik Edwin Aldrin dejal, ko je kot drugi človek stopil na Lunina tla: »Kako veličastna puščoba«. Na to Aldrinovo ugotovitev je Armstrong odgovoril prijatelju z vprašanjem: »Ali ni to čudno?«

(Nadaljevanje na 8. strani)

Red republike z zlatim vencem: Božidarju Jakcu

V petek popoldne, 18. julija, je predsednik skupščine SR Slovenije Sergej Kraigher v Ljubljani izročil slikarju Božidarju Jakcu visoko odlikovanje, s katerim ga je ob 70-letnici življenja počastil predsednik republike Josip Broz Tito. Akademik Božidar Jakac je prejel red republike z zlatim vencem. Predsednik Kraigher je ob tej priložnosti govoril o ustvarjalnem delu našega rojaka, kakor tudi o pomembnem deležu, ki ga je mojster Jakac prispeval v zakladnico slovenske in jugoslovanske umetnosti. Še posebej je pri tem poudaril tudi njegov prispevek v narodnoosvobodilni vojni in v povojni socialistični graditvi, kjer je tovariš Jakac predvsem ustvarjalno in pedagoško dvigal umetnost in splošno kulturo.

Ko čestitamo tovarišu Jakcu za visoko priznanje, ki mu ga je ob 70-letnici življenja podelil predsednik republike, naj zapišemo ob tej priložnosti še osebnostno mnenje slavljence, ki ga je tako na otvoritvi razstav v Kostanjevici in Novem mestu, kot na intimnem večeru s pri-

jatelji, sodelavci ter predstavniki izvršnega sveta in novomeške občinske skupščine izrekel na svoj rojstni dan, v sredo, 16. julija zvečer v svoji rojstni hiši na Bregu v Novem mestu: »Srečen, presrečen sem in hvaležen za uso to veliko pozornost, skrb in hvaležnost! Iskrena hvala vsem, ki ste poskrbeli za razstave, za veliko delo, ki ga terjajo in za ta lepi, topli, tovariški sprejem! Rad bi še veliko ustvarjal, saj se mi zdi, da sem ponekod šele na začetku in da moram dohiteti, kar sem zaradi nesreče zamudil. Toliko bi rad še povedal, saj je lepota naša domača dežele neizčrpna zakladnica. Rad bi, da se čez deset let spet vsi srečamo...«

To je tudi naša velika želja, mojster Jakac, in prepričani bodite, da so vam mnovice ljubiteljev vaše umetnosti v teh dnevih iz srca in najljubljih čustev šelele prav to: vso srečo, zdravje in kar največ novih uspehov. Vam v uteho in zadoščenje, nam vsem v ponos in slavo naših narodov! T. GOŠNIK

Dobra voda v Šmarjeških Toplicah

Z geološkimi raziskavami v Šmarjeških Toplicah so ugotovili smeri dotoka hladne in tople vode. Po dosedanjih ugotovitvah je tam dovolj termalne vode, razen tega pa je tudi dovolj pitne vode za potrebe širšega območja Novoga mesta. S tem se bo zelo pocenila gradnja novomeškega vodovoda, ker bo odpadla večina stroškov za gradnjo čistilnih naprav, ki bi bile potrebne pri dosedaj predvidenih zajetjih na Ruščici, pri Luknji ali Tomincem izviri. Pri teh treh izvirih bi samo čistilne naprave stale 4 milijone din. Pitna voda, ki so jo našli v Šmarjeških Toplicah, je zaradi bližine termalne nekoliko pretopla, zato bodo vrtali še naprej, da bi našli hladnejšo.

Odnosi s sosedi so zelo dobri

Na nedavnem pogovoru z novinarji je član izvršnega sveta SR Slovenije Bojan Lubej govoril o vlogi Slovenije pri oblikovanju jugoslovanske zunanje politike oziroma o njeni skrbi za utrjevanje dobrih odnosov z našimi sosedi. Novinarje je seznanil tudi z nekaterimi novostmi, za katere se posebno zavzema naša vlada.

Bojan Lubej je omenil, da je večja angažiranost republik v zunanje-političnih vprašanjih rodila že bogate sadove. Lep dokaz za takšno trditve je tudi

(Nadaljevanje na 3. str.)

DANAŠNJA NAKLADA

Danes smo tiskali 31.540 izvodov Dolenjskega lista.

UPRAVA DL

Električni vlak prvič do Sevnice

V četrtek, 17. julija, je prvič pripeljal poseben električni vlak iz Zidanega mosta v Sevnico. Skromne slovesnosti se je razen predstavnikov Železniškega transportnega podjetja udeležilo tudi nekaj zastopnikov občinske skupščine Sevnica. Ta dan in naslednje dni so pregledovali progo zaradi izdaje uporabnega dovoljenja. Pri tem so predstavniki ZTP in občinske skupščine znova ugotovili, da bo treba v skladu z načrti o modernizaciji prometa zgraditi v

Sevnici nujno potreben nadvoz.

V ponedeljek, 21. julija, so začeli na železniški progi med Zidanim mostom in Sevnico redno voziti potniški in tovorni vlaki z električno vleko. Tako so pred dnevom vstaje slovenski železničarji vključili v modernizirani promet po železnici še novih 18 km elektrificirane proge. Zda kaže, da bo do letošnjega 29. novembra elektrificirana tudi proga od Sevnice do Dobove.

OB 50-LETNICI VINIŠKE REPUBLIKE

Takega slavlja Vinica še ni doživela

Sobotna noč na Kolpi in nedeljsko slavlje, na katerem je govorila Vida Tomšič, sta privabila na Vinico več tisoč ljudi - Z močnim streljanjem so oznanjali, da slavijo 50-letnico viniškega upora in 50-letnico ustanovitve KPS, SKOJ in sindikata

Sobotni večer je imel bolj turističen pomen in je bil zelo dobro obiskan. Na kampu ob Kolpi je ob 20. uri proslavo začel Janez Vitkovič, predsednik občinskega Združenja borcev NOV. Zatem je veličasten ognjem razsvetlil prireditveni prostor. Hkrati je zagorelo 7 kresov, streljanje iz pušk in možnarjev pa je oznanilo, da

3. avgusta velika gasilska prireditev v Brežicah

Na seji v počastitev stoletnice gasilstva na Slovenskem, ki je bila 3. julija v čateških Toplicah, so napovedali za 3. avgust veliko gasilsko prireditev v Brežicah. V svečanem sprejemu bo sodelovalo več tisoč gasilcev z motorizacijo. Številna moštva bodo prišla s Hrvaškega.

slavi Vinica 50-letnico svoje republike. Hkrati sta Zveza komunistov in sindikat slavila svoj jubilej. V kulturnem programu je nastopila vini-

Zazidalni načrt za Krško je narejen

V prostorih občinske skupščine v Krškem bodo v kratkem razgrnili predlog zazidalnega načrta za levni breg mesta. Izdelal ga je projektni biro REGION iz Brežic. Jeseni bo načrt prišel pred skupščino, ki želi dotle dobiti tudi mnenja in dopolnilne predloge občanov.

ška folklorna skupina, nato pa je pozornost občinstva pritegnila baklada na Kolpi.

V nedeljo je bila z lipovimi vencem, zastavami in rožami okrašena Vinica že zgodaj na nogah, na kampa pa se je začela zgrinjati množica ljudi.

Na slavlje so prišli občani iz vse Bele krajine. Prišli so

tudi mnogi izletniki in gostje, med katerimi so bili: Vida Tomšič, članica sveta federacije Franc Leskovšek-Luka, častni predsednik ZZZ NOB Slovenije, Gojko Stanič, član sekretariata CK ZKS, ter tovariši Stane Repar, Niko Šilih in še mnoge druge osebnosti. Lepa je bila tudi udeležba predstavnikov občin Črnomelj, Metlika, Novo mesto, Duga resa in Ozalj. Med gosti so sedeli tudi Ivan Benec ter Peter Balkovec, udeležence viniškega

(Nadaljevanje na 5. str.)

Župančičeve značke - drugič podeljene

V nedavno končanem šolskem letu je bilo na osnovnih šolah črnomaljske, metliške, novomeške in trebanjske ob-

čine še drugič zapored izvedeno tekmovanje za župančičevo bralno značko. Od skupnega števila 27 matičnih šol

jih je tekmovalo 21, in sicer: — v metliški občini vse tri — v črnomaljski pet od šestih — v novomeški deset od trinajstih — v trebanjski tri od petih. Uspešno je končalo tekmovanje 1987 učencev. V znak priznanja jim je bilo na slovesnih zaključnih prireditvah podeljenih: — 673 cicibanovih značk (I. in II. r.) — 150 bronastih (III. in IV. r.) — 349 srebrnih (V. in VI. r.) — 264 zlatih (VII. in VIII. r.) (Nadaljevanje na 13. str.)

Ob 50-letnici viniške republike se je v nedeljo slavlja na kampu udeležilo veliko ljudi. Na fotografiji so udeleženci mladinskega pohoda po partizanskih poteh, sedijo pa: Vida Tomšič, Franc Leskovšek-Luka, Gojko Stanič, Janko Rudolf, Niko Šilih in Ivan Benec. (Foto: R. Bačer)

VREME

OD 24. JULIA DO 3. AVGUSTA

Okrog 27. julija nekako dvodnevno izboljšanje vremena, sicer dostalno s pogostnimi padavinami in ohladijami, včasih tudi trajen dež. Dr. V. M.

Ves teden je bil v znamenju človekovega prodora na Luno. Zato nekaj astronomskih: ... Na Cape Kennedyju prejemo številno pošto mladih astronautov. Sedemletni deček predlaga svojo mlajšo sestro namesto — baterij. »Vaše baterije se hitro izrabijo in radio umolkne. Moja mlajša sestra kar naprej govori.« Številni astronauti se ponujajo za polet v vesolje. »Pripravljen sem poleteti v vesolje, toda samo ob sobotah in nedeljah, ker druge dni hodim v šolo...« Izdelal sem svojo raketo,« piše neki drug navdušen astronaut. »Za gorivo sem zmešal spiri, očkovo kolonjsko vodi, mamin »spray« in sredstvo za uničevanje mrčesa. Ali mislite, da bi moral se kaj dodati?« ... »Moja očka pravi,« piše mlad astronaut, »da bi morali poslati na Luno čensko. Naša mama zna saditi z avtom vsako drevo in vrata garaže. Zenska gotovo ne bi zgrešila tudi Lune.« Preden so Američani poslali svojega astronauta v krožni tir okrog Zemlje, so preizkusili med drugimi šimpanzi tudi šimpanza Enosa. Izurili so ga, da je pritiskal na določene ročice, ko so se približale raznobarene lučke. Enos je bil zelo dober učenc in je med poletom vestno obračal ročice v kabini. Toda električna napeljava se je pokvarila in vse je šlo po zlu. Enos se je tako razjezil, da je razdejel celo kabino. Kljub temu so ga varno spravili nazaj na Zemljo. V zabetku so imeli Američani hude težave s svojimi raketa. Tako so nekoč izstrelili raketo s kabino na vrhu. Močno je zagrmelo in se zadimilo, toda raketa ni odletela. Odprl se je samo vrh kabine in iz njega so šinila v zrak po vrstih tri padala, ki so počasi priletela na zemljo. Pozneje so se strokovnjaki smejali, toda v tistem trenutku jim ni bilo do smeha. ... Ameriški astronauti so radi stavili, kdo bo prvi zagledal zvezde. Eden med njimi je trdil, da jo je. Ugotovili so, da je v resnici videl le planet in s stavo ni bilo nič.

VELIKO PREDLOGOV, A LE MALO UPANJA

Kje dobiti sredstva za pokojninsko zavarovanje kmetov? — Zaradi dolge čakalne dobe kmetov ni moči odtegniti iz gospodarjenja desetine milijard starih dinarjev

Dobil smo strokovno sestavljen predlog za pokojninsko zavarovanje kmetov. Že prve razprave pa so pokazale, da ga ne bo moči uresničiti, ker ima velike razpoke. Kmetje predlagajo veliko drugih rešitev. Podoba pa je, da tudi njihovi predlogi ne bodo uresničeni, ker imajo pomisleke drugi. Vzle mnogim predlogom in točnim računom še nihče ne ve, kje dobiti sredstva za pokojninsko zavarovanje kmetov.

Po predlogu, ki so ga sestavili strokovnjaki, bi pokojninsko zavarovanje kmetov moralo biti obvezno. To želijo tudi kmetje. Da bi zbrali dovolj sredstev in ne bi začeli že prvo leto z izgubo, pa strokovnjaki predlagajo, da bi na prve pokojnine morali čakati od začeta vplačil tri leta, nekoliko mlajši kmetje pa celo pet let.

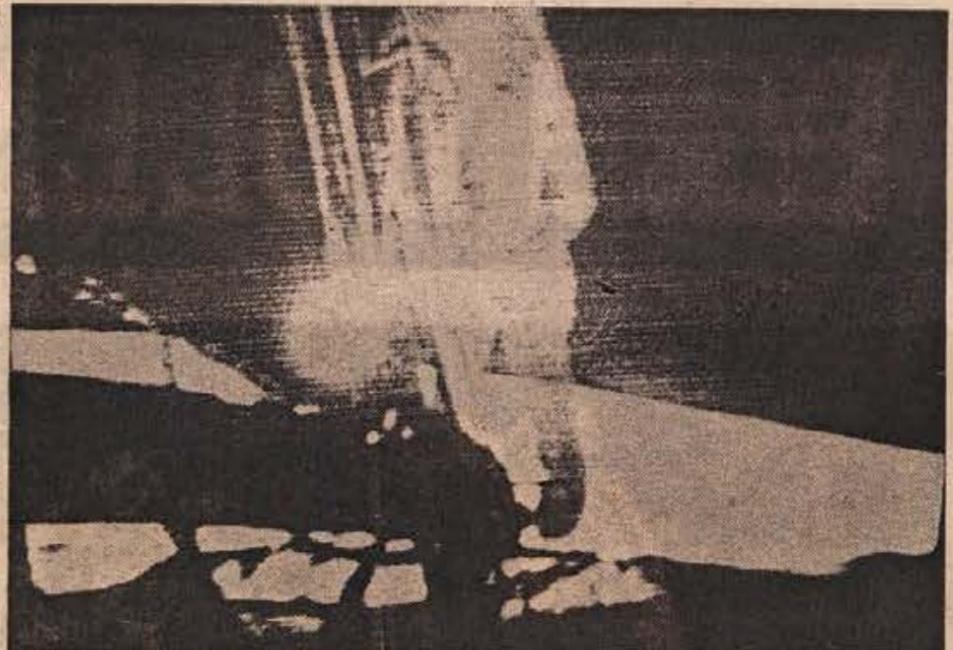
Kmečki fant je vprašal: »Ali veste, koliko denarja bi tako odtegnili kmetom?« Izračunali smo, da bi za pokojnine te kmečkih gospodarjev in ne tudi družinskih članov — družinske pokojnine — morali prispevati kmetje v petih letih okrog 380 milijonov din (36 milijard Sdin). Ta denar pa bi se začel vračati v obliki pokojnin šele po treh oziroma petih letih. Za popolnejše pokojninsko zavarovanje, y katero bi bilo vključeno tudi invalidsko in družinsko, podobno delavskemu, pa bi kmetje morali prispevati v petih letih okrog 500 milijonov din. Kako naj gospodarstvo v prihodnjih letih, če se bodo njihove davčeve toliko zvečale, preden se bodo začela ta sredstva vračati kot pokojnine?

Dvajsetletni kmečki fant je izračunal, da si lahko zagotovi veliko večjo »pokoj-

nin«, če bo 45 let vlagal toliko denarja v banko.

O obveznem zavarovanju pa še tole. Imamo obvezno zdravstveno zavarovanje kmečkih ljudi. Vzlic temu pa letos več kot 30.000 ljudi ni zavarovanih, ker nimajo potrjenih zdravstvenih knjižic. Lani niso mogli plačati prispevka. Njihovo zavarovanje je obvezno le toliko, da občina lahko izterja od njih prispevek še letos ali prihodnje leto, pri zdravljenju pa jim to ne bo koristilo čisto nič. Ali se bo zgodilo podobno pri pokojninskem zavarovanju? Mnogi kmetje ne bi zmogli predvidenih visokih prispevkov — nekateri menijo, da bi takih bilo kar dve tretjini — in bi torej bili brez pravic.

Začetek je težak. S samofinansiranjem ne bo nič, ker bi obremenilo kmete preko vseh meja. Zato iščemo druge možnosti. Na gozdnih območjih predlagajo, naj gozdna gospodarstva plačajo več za les, pa bo nekaj denarja tudi za pokojninsko zavarovanje. Nekje predlagajo prispevke od odkupljenih kmetijskih pridelkov. Nekateri predlagajo, naj bi za začetek najeli kredit, kajti pokojnine naj bi začeli izplačevati takoj, ko bo to zavarovanje uvedeno. To bi morali, kajti kmetje ne bodo zmogli tako ogromnega varčevanja, kot ga nekateri želijo ustvariti s skladiščenjem pokojnin. Nekaj sredstev bi gotovo lahko dobili tudi s prodajo lakih kmetij, ki jih upokojeni kmetje ne bi več obdelovali. Če se te stvari znali urediti v kapitalističnih državah, tudi pri nas ne bi smeli odlašati. Enkrat bo treba ugrizniti tudi v to kisle jabolko, in sicer čimprej, kajti težave se bodo z leti še večale. JOZE PETEK

PRVI ČLOVEKOV KORAK NA LUNI — Enaindvajsetega julija ob 3. uri 56 minut in 31 sekund je človek prvič stopil na Luno, ko je astronaut Neil Armstrong zlezl po stopnicah »pajka« navzdol in začel previdno hoditi po zemljinem satelitu. Dejal je: »To je majhen korak za človeka, toda velik skok za človeštvo!« Zemljani so neposredno gledali »sprehajanje« astronautov po televiziji. Na sliki: Drugi astronaut Edwin Aldrin leze iz pajka po stopnicah navzdol. Telefoto: UPI

TELEGRAMI

SAN SALVADOR — Vojna med srednjeameriškim državicama Salvadorjem in Hondurasom je doslej pobrala 3000 človeških življenj. Vojna se je začela zaradi 280.000 honduraških državljanov, ki živijo v Salvadorju. Beje sta obe vladi privolili v premirje.

NEW DELHI — Zaradi odstopa indijskega finančnega ministra in podpredsednika vlade Morarjaja Desaja so se zelo zaostrila nasprednja v vladaški kongresni stranki. Predsednica vlade Indira Gandhi, ki se med drugim zavzema za nacionalizacijo bank je odslovila Desaja. Nekateri politični opazovalci celo napovedujejo razkol v kongresni stranki.

RIM — V Italiji še vedno traja vladna kriza po razpore v socialistični stranki. Socialisti so sodelovali v vladi levega centra. Krščanski demokrat Rumor zdaj poskuša sestaviti novo vlado prav tako v smislu levega centra. Če ne bo uspel, bodo morali v Italiji razpisati nove parlamentarne volitve.

EDGARTOWN — Senator Edward Kennedy, brat Johna in Roberta Kennedyja, je doživel avtomobilsko nesrečo, v kateri pa ni bil ranjen. Njegov avtomobil je padel v morje in njegova sopotnica je umrla.

WASHINGTON — Ameriški avtomobilni vesoljski ladji Mariner 8 in Mariner 7 se približujeta Marsu. Prva bo letela mimo ardešega planeta 31. julija samo 3218 kilometrov oddaljena od nje, druga pa ga bo obletela 5. avgusta.

tedenski zunanjepolitični pregled

Človek je stopil na Mesec. Ko to pišemo, se trije pogumni astronauti — in njihova imena si velja zapomniti! — Neil Armstrong, Edwin Aldrin in Michael Collins tudi že varno vračajo na Zemljo. Dogodek, ki je bil videti še pred desetimi leti tako oddaljen »kot Luna«, če že ne kar nemogoč, je postal resničnost. In ljudi se je polastilo tisto razburjenje, ki so ga čutili takrat, ko so prvič potegnili morski kabel med Britanijo in Ameriko in se po njem pogovarjali, ko je Charles Lindbergh sam preletel Atlantik, ko je Kolumb ugledal novi svet...

Dobrih osem let je minilo, odkar je pokojni predsednik Kennedy pod vtisom sovjetskega vodstva v vesolju v znanem govoru na zasedanju obeh domov ameriškega kongresa napovedal program, po katerem bodo Američani poslali »še to desetletje« človeka na Luno in ga varno pripeljali nazaj. Takrat je marsikdo majal z z glavo. Čas je bil videti tako kratek, tehnična raven človeka še tako nizka.

Toda trije astronauti, ki se jim je zdaj posrečilo dejanje — pomemben mejnik v zgodovini človeštva, so samo trije »zamaški«, ki plavajo v morju orjaških izdatkov, združene tehnologije ZDA in velikanske koncentracije umov in znanja v vseh disciplinah znanosti od psihiatrije do balistike.

Kakorkoli že gledamo na ta napor, ne moremo mimo dejstva, da sta raketa in vesoljska ladja sestavljeni iz 5.600.000 delov, da je 5000 ljudi sodelovalo samo pri »odštevanju« pred izstrelitvijo Apolla II, da računalniki izračunavajo sleherni sekundo poleta do drobca sekunde natančno, da je bilo potrošenih 24 milijard dolarjev. Ze teh nekaj podatkov zgornjo priča, kaj vse je bilo potrebno, da je prišel človek na Luno. Pred tremi astronauti je pletelo v vesolje 35 moških in ena ženska — Valentina Tereškova.

Zapirali bi oči pred dejstvi, če ne bi priznali, da poteka prodiranje v vesolje — ali bolje rečeno, v notranje vesolje — v znamenju napete in zagrizene tekme med dvema supersilama — ZDA in Sovjetsko zvezo. Uradni predstavniki ene in druge države seveda čestitajo svojemu tekmeču ob vsakem novem uspehu v vesolju, toda odkar so Rusi oktobra 1957 izstrelili na krožno pot okrog Zemlje

svoj prvi umetni satelit — Sputnik, se supersili nista mogli dogovoriti za sodelovanje pri raziskovanju vesolja.

Bolj od vseh tehničnih in denarnih vprašanj pa navadnega zemljana, ki čuti tudi nekaj ponosa, da je človeški um sposoben rešiti in uresničiti tako velike in zapletene naloge, mučijo vprašanja o prihodnosti, o smislu vesoljskih prizadevanj, o tem, kako bodo ti novi koraki v vesolje vplivali na življenje na Zemlji in podobno.

ČLOVEK NA LUNI

Ni malo ljudi, ki se celo ogorčeno sprašujejo, ko sicer vzkljajo pogumnim astronautom in ploskajo temu velikemu tehnološkemu uspehu, čemu trošimo tako ogromne vsote denarja za vesolje, ko je na Zemlji še toliko revščine. To vprašanje je popolnoma upravičeno, toda ni ne prvič in tudi ne zadnjič, da si ga človek zastavlja.

Izdatki za vesolje, najsi bodo še tako veliki, nikakor niso tako veliki, kakor so izdatki za oboroževanje. In to ne samo oboroževanje obeh supersil in drugih močnih držav, ampak celo držav v razvoju. Prav pred nekaj dnevi je generalni sekretar OZN precej ostro prijel države v razvoju, ki odštevajo tolikšne vsote za oboroževanje, medtem ko vlada pri njih še tako velika revščina.

Sicer pa si človek obeta od vesolja tudi velikske koristi. Sicer zvenijo nekatere napovedi prav tako fantastično, kakor so zvenele napovedi o človekovem prihodu na Luno pred desetimi leti: ogromni laboratoriji, celo tovarne v krožnici okrog Zemlje, električne centrale v tiru okrog Zemlje, ki jih bo gnala sončna energija, dolgoročne vremenske napovedi, zboljšanje telekomunikacij po vsem svetu, ugotavljanje kakovosti pridelkov in stanja gozdov, odkrivanje ribjega in rudninskega bogastva...

Toda kljub vsemu ostane ta trenutek v človeku najmočnejši občutek vznemirjenosti, ponosa in razburjenosti nad največjo človekovo pustolovščino tisočletja.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

NADLEŽNI SPREMLJEVALCI GOSPODARSKE RASTI — Prejšnji teden so vsi štirje zbori republiške skupščine obravnavali gibanje gospodarstva v letošnjem prvem polletju ter naloge, ki iz tega izhajajo. V tem obdobju se je proizvodnja začela naglo povečevati, večji je izvoz, zaposlenost narašča. Toda to hitro gospodarsko rast spremljajo nekatere nevšečnosti. Mnoga podjetja, ki slabo gospodarijo, uporabljajo denar svojih upnikov. Tudi federacija ni pravočasno plačevala svojih obveznosti do investitorjev. Spričo pomanjkanja gotovine so je pojavila v gospodarstvu medsebojna zadolženost in nelikvidnost. Zvezni izvršni svet je zato te dni že sklenil, da ho temu vsaj deloma odpomogel s tem, da bo poravnal dospele obveznosti federacije do investitorjev, in do tistih, ki kreditirajo izvoz opreme ter je v ta namen določil milijardo dinarjev. Ob nagli gospodarski rasti pa se čezmerno povečujejo tudi vse oblike potrošnje, od osebnih dohodkov do proračunov, kar povzroča močno dviganje cen. Republiški izvršni svet je zato predlagal, naj bi zamrzili vse dohodke, ki pritekajo v republiški in občinske proračune nad predvideno ravni oziroma jih izločili iz letošnje proračunske potrošnje, prihodnje leto pa porabili za intervencije v gospodarstvu. Poslanci gospodarskega zbora republiške skupščine so ta predlog podprli. Poslanci socialno-zdravstvenega in prosvetno-kulturnega zbora pa so se zavzemali za to, da bi ta odvišna sredstva dali za ureditev žgočih, neure-

jenih problemov v družbenih službah. Končno so v skupščini sklenili kompromis, po katerem bodo o teh sredstvih odločali, ko bodo sprejemali izhodišča za sestavo proračunov v prihodnjem letu.

KARDELJ O OBNOVI SKOPJA — Edvard Kardelj si je prejšnji teden ogledal obnovljeno Skopje. Ob odhodu iz Skopja je v izjavni novinarjem dejal, da so sredstva za obnovo Skopja dobro naložena, ne samo iz vidika humanističnih obveznosti, ki jih imajo jugoslovanski narodi drug do drugega, marveč tudi z vidika gospo-

Proračunski dohodki prekomerno naraščajo

darskih interesov vse Jugoslavije. Ne gre samo za urbanistično in estetsko vrednost obnove tega mesta. Skopje se razvija v moderno mesto na tak način, da prispeva hkrati k gospodarskemu razvoju proizvodjalnih sil v Makedoniji.

ELEKTRIFICIRANA PROGA DO SEVNICE — Dne 21. julija so začeli na 18 km dolgi progi Zidani most — Sevnica redno voziti vlaki na električno vleko. Predvidoma do letošnjega 29. novembra bodo elektrificirali progo še naprej do Dobove.

NAGRADE VSTAJE 69 — Predsednik republiškega odbora združenj zveze borcev NOV Slovenije Janko Rudolf je slovesno po-

delil letošnje nagrade vstaje slovenskega naroda za stvaritve, ki se nanašajo na našo osvobodilno vojno in revolucijo. Nagrade so prejeli: dr. Tone Ferenc za knjigo »Nacistična raznarodovalna politika v Sloveniji v letih 1941—1945«; Vladimir Kavčič za roman »Zrtve«; Franc Križnar za knjigo »Ne vđaj se fanti!«; Alenka Nedog za knjigo o Tonetu Tomšiču; Rafael Perhauč za knjigo »Letalci prekomorja«; Ive Subić za sliko »21. januar 1942«; Fran Zizek za dramsko kroniko »Napravite mi to deželo spet nemško!«

TEŽAVE V KMECKEM ZAVAROVANJU — Poslanec Jože Pratengrazer je v socialnozdravstvenem zboru republiške skupščine govoril o težavah v kmeckem zavarovanju. Dejal je, da so izdatki tega zavarovanja večji kot dohodki predvsem zato, ker prispevkov ni možno v celoti izterjati. Med zavarovanci so namreč mnogi ostareli kmetje, ki živijo na gospodarsko šibkih kmetijah, posestva, ki so zelo razdrobljena, ne omogočajo ustreznega dohodka in podobno. Govoril je tudi o potrjevanju zdravstvenih izkaznic, ki je odvisno od plačanih prispevkov in davkov. Poslanec je dejal, da to ni povsem pravilno, ker postaja prispevek za zdravstveno zavarovanje na ta način sredstvo za izterjavo vseh drugih davščin, ki jih marsikateri kmet ne zmore.

PROIZVODNJA V JUNIJU — V juniju se je industrijska proizvodnja v naši državi povečala za 14,5 odstotka v primerjavi z istim lanskim mesecem.

Zdravilišče obeta presenečenja

Cateške Toplice gradijo prihodnost na razvoju zdraviliškega in komercialnega turizma ter na razširitvi zunanjih kopalšč in igrišč

V Cateških Toplicah je bilo 12. junija srečanje časnika in turističnih delavcev iz Slovenije in Hrvaške. Priredila ga je uprava zdravilišča, ker prav zdaj mineva peto leto, odkar so se Toplice začele širiti.

Z dograditvijo zdraviliškega močno povečal. Tudi njihov doma in obeh bazenov na sestav se je spremenil, odkar prostem se je dotok gostov so izpopolnili zdravstvene

storitve in izboljšali kakovost gostinskih uslug.

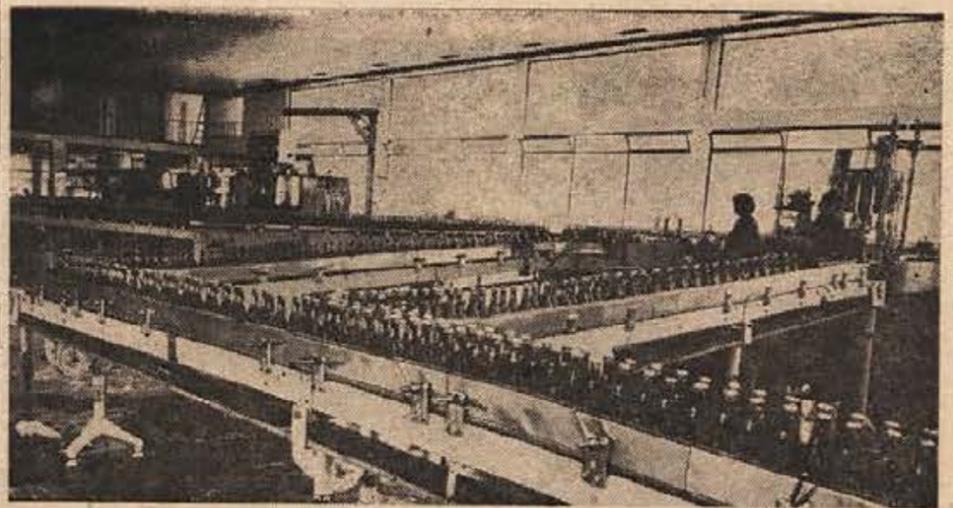
Zdravilišče ima trenutno 186 postelj, konec avgusta pa se bo število ležišč povečalo že na 400. Med staro in novo zdraviliško hišo se postavljajo vikend naselje z 62 hišami. Vsaka izmed njih bo imela termalno vodo in centralno kurjavo.

Za goste pripravljajo v Toplicah še več presenečenj. Letos prvič napovedujejo, da bodo spremenili zdravilišče v zimsko turistično središče. Uredili bodo terene za smučanje in drsališča v bazenih. Že prihodnje leto bodo zgradili nov kopalni bazen na prostem. Termalne vode imajo dovolj, zato za širjenje ni ovire. Maja letos so odkrili izredno močan vrelec s temperaturo 62 stopinj Celzija, iz katere priteče 2000 litrov vode na minuto. Vodo so poslali v analizo. Po prvih podatkih, ki so jih dobili, ima voda iz zadnje in najgloblje vrline več žvepla kot dosedanja vrline. Zaradi tega sklepajo, da bo zdravilišče svojo dejavnost lahko še razširilo.

Udeleženci sobotnega srečanja so zvedeli, da nameravajo v zdravilišču v nekaj letih povečati število ležišč na 800 in število sedežev na 2550. Seveda le v primeru, če bodo uspeli dobiti potrebne kredite. V prihodnje želijo Toplice razvijati poslovno sodelovanje s turističnimi in z gostinskimi organizacijami v pokrajini in čez republiško mejo. Da se to že zdaj ni razmahnilo, je po mnenju zdraviliških predstavnikov kriv pretiran lokalizem, pa tudi pomanjkanje perspektivnih razvojnih načrtov.

M. J.

J. T.

DA NE BO PREHUDE ZEJE — drsijo polne steklenice najboljšega piva TALIS z novega tekočega traku v Mariboru! Vsak prostor nove pivovarne je najsodobneje opremljen. Maloštevni delavci predvsem samo nadzorujejo avtomatizirano delo in ga ob zagotovljeni kvaliteti usmerjajo z najsodobnejšimi napravami. Slednje je bilo tudi pogoj, da je Talis dobil angleško licenco za proizvodnjo mednarodnega piva Skol.

S TISKOVNE KONFERENCE V MARIBORU

Kvaliteta piva Talis preseneča

Tudi v Pomurju in na Dolenjskem že prodajajo novo pivo znane mariborske pivovarne TALIS, ki je te dni znatno povečala proizvodnjo kvalitetnega piva, ORE in drugih pijač

Tik pred otvoritvijo nove pivovarne mariborskega podjetja Talis so sklicali tiskovno konferenco, na kateri je Stanko Krajnc, generalni direktor podjetja, zbranim časnikarjem najprej razkazal, kaj imajo novi pivovarniški objekti, ki zavzemajo površino 6,5 ha, najsodobnejšega, kar danes na svetu obstaja. To je avtomatizacija, ki jo v novi pivovarni vodi komaj 30 ljudi s tekočega traku napade vsak dan približno 200.000 steklenic piva, in kar je za potrošnika najvažnejše: izredno kvalitetnega piva! Sprito mnogih laboratorijev je novo pivo biološko celo čistejše od navadne vode!

Delovna skupnost Talisa se je za to drago investicijo (4,3 milijarde starih dinarjev) odločila potem, ko se naložbe v staro pivovarno niso več izplačale. Najeta je le za 30 odst. kreditov, drugo pa je zagotovila iz lastnih sredstev. Zato je bil lanski povprečni osebni dohodek v tem podjetju pod republiškim (mašal je 83.000 starih dinarjev).

Poprej so pri Talisu proizvedli na leto 50.000 litrov piva, zdaj pa ga bodo od 150 do 200.000 litrov; sedanja zmogljivost pivovarne pa je sicer še enkrat tolikšna. To bo odvisno od zanimanja kupcev in porabe piva. Talis je že razširil prodajni prostor na vso Slovenijo in večji del Hrvaške. Prvi odmevi so odlični. Poznavalci piva so takoj ugotovili, da je 16-odstotno svetlo pivo »Gabrinus« in temno »Ležaka« zdaj mnogo boljše. Na novo si utira pot tudi 12-odst. svetlo pivo Extra ol (ime so sposodili stari Slovani), ki ga nova pivovarna proizvaja že v velikih količinah. Te dni bo stekla tudi proizvodnja 12 odst. svetlega piva SKOL, ki predvsem osvježuje in ki ga pijejo že v 32 zahodnih državah.

Prekupčevanje z živino

Trenutni položaj na tržišču z mesom je povzročil poplavo prekupčevalcev. Ker domače zadrage živino razmeroma slabo plačujejo, jo kmetje brez pomislanja prodajajo prekupčevalcem. Sekcija za kmetijstvo pri občinski konferenci SZDL v Brežicah je na zadnjem posvetu ugotovila, da kmetje nimajo informacij o razmerah na trgu in da so zaradi tega prepusteni ponudbam prekupčevalcev. Prejšnja leta je priobčeval pregled cen Kmečki glas, potem je, žal, to opustil.

Tekst in slika: S. Pušenjak

Odnosi s sosedi

(Nadaljevanje s 1. str.)

odnos med našo republiko in sosedi Italijani in Avstrijci. Omenil je, da so meje med temi deželami samo administrativne ločnice, ki pa se morajo še bolj odpirati ne glede na to, da na tem območju živijo ljudje treh različnih kultur in dveh družbenopolitičnih ureditev. Poti za zblizanje je še precej; mi in naši sosedi jih vztrajno iščemo in s tem ustvarjamo vzdušje, ki je Evropi za zgled.

Bojan Lubej je govoril tudi o maloobsejnem prometu, ki ga nameravajo izpopolniti tako, da bodo ljudje še bolj neovirano hodili čez meje. Predvidevajo tudi nekatere spremembe v carinskem režimu, zlasti v okviru držav, ki sodelujejo v prostoru Alpe — Adria. Uredili bodo še nove obmejne prehode in izvršili prekvilifikacijo nekaterih prehodov v mednarodne. Planinci treh dežel bodo obiskovali gore brez potnih listov, samo s planinskimi izkaznicami, in podobno.

Na posvetu je bilo veliko govora o manjšinskih vprašanjih. Tovariš Lubej

je omenil, da moramo biti pri manjšinskih vprašanjih dosledni. Tisto, kar mi zahtevamo za naše manjšine, moramo nuditi tudi drugim.

Na koncu je poudaril, da so se odnosi s sosedi razvili do takšne mere, da je zdaj treba zelo malo, da prerastejo v take trajne stike med ljudmi, ki bodo vedno zagotavljali mir.

S. DOKL

Sejmišča

Na sejmu v Novem mestu

21. julija je bilo na sejmu v Novem mestu naprodaj 490 prašičkov, prodali pa so jih 310. Manjši so veljali 120 do 180 din večji pa 190 do 280 din.

VRATA
OKNA
POLKNA
NA
ribnica KREDIT

Ko je bil pred dvema letoma iznenada ustavljen izvoz mesa, smo se ob polnih hlevih znašli pred vprašanjem, kje dobiti trg in kupce. Po dveh letih smo v drugi skrajnosti: izvoz ni nič večji, kot je bil v zadnjih dveh letih, toda zdaj ni niti mesa za domačo porabo.

Gostinci pravijo, da že krepko čutijo težave v oskrbi s svežim mesom. Ne morejo se več zanašati na enega samega dobavitelja mesa, zlasti boljših kosov ni več na izbiro, večkrat zmanjkuje teletine in svinine in gosti se jezijo.

Potrošnik, ki kupuje meso v mesnicah, je še bolj prizadet. Teletino vidi le redkokdaj, ni takšnega mesa, kot bi ga želel, s svinino pa je najteže. Zelo so prikrajšani tudi tisti, ki si žele drobovino.

V Mesno prehrabnem podjetju v Novem mestu smo vprašali, kakšni so obeti. Dobili smo slabo tolažbo: njihov odkupovalec iz Vojvodine, glavnega živinorajkega območja, javlja, da ni mesa.

Govedino še nekako dobijo, tudi s teletino zaenkrat ni večjih težav, najhujše pa je s svinino. To dobijo zelo težko. Povprečno je novomeška mesarija prodala v tistih dobrih časih, ko je bilo še dovolj prašičev, po eno tona svinine na dan. Zadnje čase so večkrat brez nje, povprečno pa je imajo na voljo po 400 do 500 kg na dan. Prednost imajo gostinci in večji kupci, za mesnice pa je navadno znanjka.

V predelavi, kjer porabijo največ svinjskega mesa, je začelo delo že šepati. Na srečo imajo na zalogi dovolj suhomesnatih izdelkov še od prej. Upajo, da bo s svinino na jesen že boljše. Na vprašanje, kako iz zagate, smo se ustavili ob cenah, ki so, kot kaže, glavni varok za to, da ni mesa.

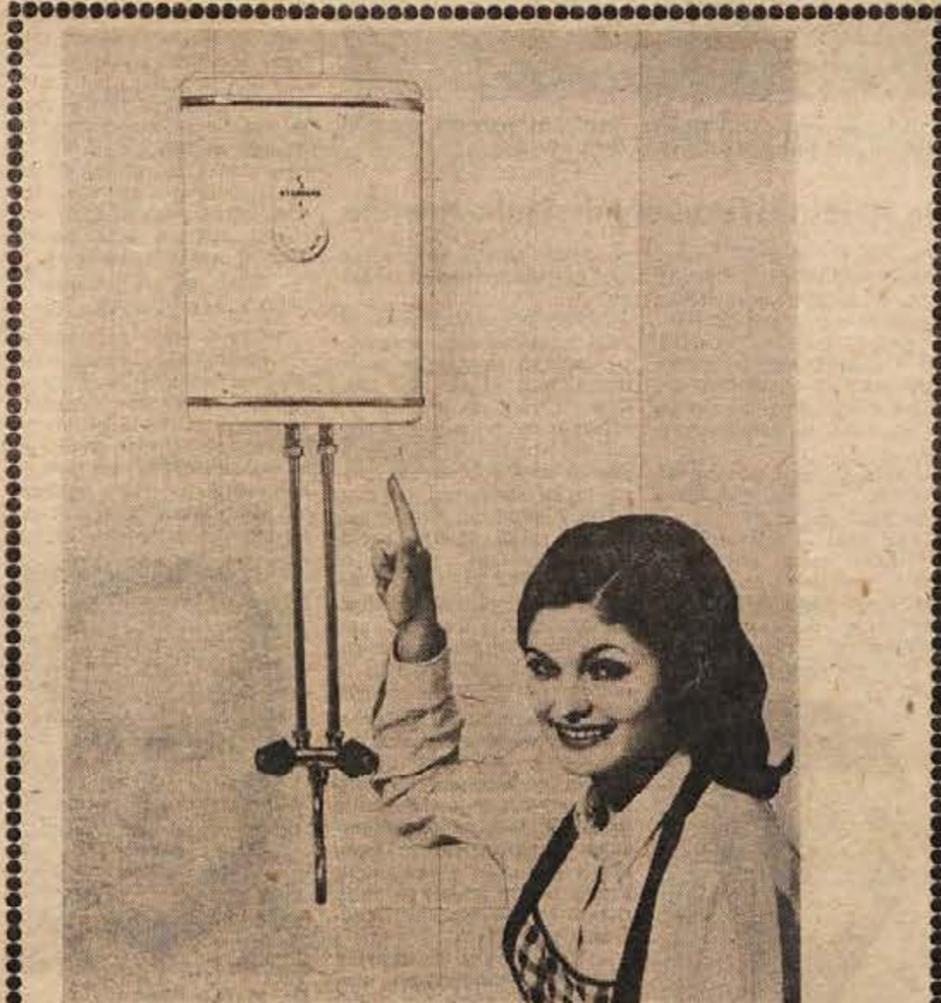
Prodajne cene mesa so pod kontrolo. Ob 48-odst. do 49-odst. klavnosti goved in ob povprečni prodajni ceni govedine 11,20 din ne more plačati Mesno prehrabno podjetje goveje živine dražje kot 5,30 do 5,50 din kilogram. Na trgu pa ponujajo prvorazredna goveda celo po 7 din kilogram. Slabo živino, ki jim je dosegljiva za njihove cene, dobijo, toda ljudje niso zadovoljni s slabim mesom.

Nič boljše ni s svinino. Pri dobiti 63 do 65-odst. in povprečni ceni svinine 13 din, lahko plačajo prašiče po največ 5,80 do 6 din kilogram žive teže, na trgu pa so po 6,60 do 6,70 din. Mastnega prašiča sicer dobijo po 6 din kilogram, toda meso in slani-

na sta pri njem v razmerju pol pol, in če prodajo meso po 14 din, slanino pa po 5 din kilogram, je izguba na dlan.

Kaj storiti, saj mesariji trdijo, da bi se meso dobilo, če cene ne bi bile ovira? Brez dvoma bi večina potrošnikov, ki zdaj z jezo zapuščajo mesnice, ker ne morejo dobiti mesa, kakršnega bi radi, raje plačala meso dražje, samo da bi ga dobila. Res je namreč tudi to, da so zamrznjene cene kaj slaba rešitev in so prej ovira kot spodbuda za boljšo preskrbo!

M. J.

Želja vsake gospodinje

bojler STANDARD

bakreni kotliček, pretočen, po licenci Siemens

Ekonomska propaganda
»GOSPODARSKI VESTNIK«

Kaj pa je tebe treba bilo...

»Uresničevanje možnosti staršev, da sami odločajo o številu otrok, in posledki med porodi, je ena osnovnih človeških pravic in dolžnosti. Pri uresničevanju te pravice pa mora družba staršem zagotavljati pogoje za pridobivanje znanja in jim nuditi sredstva za načrtovanje svoje družine.«

Tako je zapisano v uvodnem delu zvezne resolucije o načrtovanju družine, ki pomeni nov mejnik v razvoju družbenega gibanja pri nas. Hočemo doseči, da prekinitve nosečnosti ne bi bila več osnovna metoda urejanja rojstev, temveč da bi s sredstvi zoper nezaželeno nosečnost našli najprimernejšo pot k načrtovanju družine.

Velik napredek je bil pri nas dosežen že takrat, ko je nekaj let po vojni nehal veljati zakon, po katerem je bila kaznovana vsaka žena, ki je na ta ali oni način prekinila nosečnost. V nekaterih zahodnoevropskih državah, po katerih se radi zgledujemo glede standarda, se ženam slabše godi. V Zahodni Nemčiji na primer šele prav zdaj razpravljajo o sprejetju takega zakona, medtem ko je Anglija komaj lani priznala socialne razloge pri odobritvi splava.

Nesrečni ženi ali dekletu, ki ji bodisi iz socialnih ali drugih osebnih razlogov nosečnost ni pomenila drugega kot gorje, še pred dobrimi 10 leti ni preostalo drugega kot poiskati pomoč pri mazačih. Ti so plod na razne načine za drag denar sicer odpravili, ženino zdravje pa je ostalo navadno za vselej močno zrahljano.

Znano je, da so pred leti nesrečne nosečnice iskale pomoči pri babicah, romale so k mazačem v Karlovac, Zagreb in druga velika mesta, kjer se je za denar dalo vse urediti. Marsikatera je mazaško odpravo plodu plačala z življenjem.

Danes pomagajo strokovnjaki

O potrebi po načrtovanju družine smo v Sloveniji začeli razmišljati šele v letu 1950, ko se je število nedovoljenih splavov iz dneva v dan dvigalo. Leta 1955 je v Sloveniji začela delati prva ordinacija za kontracepcijo v Ljubljani. Kmalu nato so bile take pomoči deležne tudi žene v drugih večjih mestih.

Na Dolenjskem nastaljena praksa, da se žene z neželeno nosečnostjo javijo pri komisiji za odobritev splava, ki dela v Novem mestu za območje vseh dolenjskih občin. Žene morajo pred-

ložiti le zdravniški izvid o trajanju nosečnosti in poročilo socialne službe ali patronažne sestre o premoženjskem stanju. Če komisija odpravo plodu zavrne, se prošilka lahko pritoži.

Če komisija spozna, da ima žena tehtne razloge za prekinitve nosečnosti, jo pošljejo v bolnišnico, kjer ji ginekologi na strokoven in neboleč način odvzamejo plod.

Dosegli smo, da se žene ne zatekajo več k mazačem, nismo pa rešili problema urejanja rojstev, ki bi bilo neskladljivo za ženino zdravje.

Nataša je zdrav in srečen otrok, ki pomeni mamici in očku več kot vse bogastvo tega sveta

Iz 16-letnih izkušenj dr. Ljuba Kretiča

Prav tako, kot je bil ženam širšega dolenjskega območja pred leti najbolj znan pokojni ginekolog primarij dr. Slavko Perko, se je s 16-letnim delom v novomeški bolnišnici zdaj uveljavil ginekolog dr. Ljuba Kretič. Prosilci smo ga za odgovore na nekaj vprašanj:

— Kdaj je bil v novomeški bolnišnici narejen prvi splav iz socialnih razlogov?

— Se pred 15 leti tudi pri nas nismo javno govorili o umetni prekinitvi nosečnosti. Zaradi mazaških splavov sta v naši bolnišnici navadno vsako leto umrli po dve ženi. Leta 1956 pa smo imeli prvih

pojavljajo smrtni primeri zaradi nestrokovne odprave plodu?

— Zadnji smrtni primer zaradi kriminalnega abortusa (mazaškega splava) se je na Dolenjskem zgodil leta 1964. Dosegli smo, da se žene ne zatekajo več po pomoč k mazačem, temveč da se potegujejo za uradno odobritev splava in za strokovno odpravo plodu v bolnišnici. Poudarjam pa, da vsaka umetno prekinjena nosečnost za ženo ni brez posledic in da so strokovno narejeni splavi samo izhod v iskanju manjšega zla.

— Čemu pripisujete zasluge, da se v zadnjih letih le manj žena poslužuje splava?

— Ne samo da število nezaželenih nosečnosti upada, tudi število zanositev upada. Mislim, da je to posledica težnje po boljšem standardu v družinah. Deloma pa gre za sluga dispanzerjem za žene, ki jih imamo že v vseh večjih krajih. Tu so ženam na voljo razna kontracepcijska sredstva.

— Koliko let se že sredstva za preprečitev nosečnosti uveljavljajo na našem območju?

— V Sloveniji smo šele po letu 1955 začeli razširjati kontracepcijo. Sprva smo žene prosvetljevali z zdravniškimi predavanji na javnih mestih ali po ženskih kolektivih, zdaj govorijo o tem že na vseh strokovnih in srednjih solah. Še vedno pa je spolna vzgoja pri mladih ljudeh zelo šibka in pomanjkljiva.

Prva leta je kontracepcija napredovala zelo počasi. Od leta 1964, odkar imamo za preprečitev nosečnosti na raz-

polago tudi razne tablete, pa je doživela velik razmah. Leta 1964 smo izdali samo 1600 mesečnih kompletov tablet za preprečitev nosečnosti, lani pa že več kot 15.000. Kontracepcijska sredstva so za socialno zavarovane na našem območju brezplačna. Najnovejša je, da sredstva za preprečitev nosečnosti od lani dalje lahko predpišejo v vsaki splošni zdravstveni ambulanti.

Da pa smo s kontracepcijo pri nas vendarle napredovali,

je dokaz dejstvo, da se v zadnjih treh letih pred komisijami za odobritev splava pojavlja zelo malo povratnic. Prej so nekatere žene že po treh mesecih prošile za ponoven splav.

Glede na to, da je v dolenjskih občinah okoli 27.000 žena sposobnih roditi in da so lani porabile 15.000 mesečnih kompletov tablet za preprečitev nosečnosti, pa trdim, da je potrošnja kontracepcijskih sredstev še zelo majhna.

»Pomagati vsem ali pa nobeni!«

V Brežicah je nekoliko drugače. Komisija za odobritev splavov dela v Brežicah za območje brežiške in sevniške občine, precej pa je tudi Hrvatice, ki se tja zatekajo po pomoč. Celo iz Zagreba prihajajo.

Popularni primarij dr. Anton Glušič, ki pozna razmere na brežiškem koncu še iz predvojnih let, in ginekolog dr. Marko Pirc sta mi ljubezljivo postregla s podatki:

— V brežiški bolnišnici so imeli splave iz socialnih razlogov šele pred nekaj leti. V letu 1964 je prišlo pred komisijo 395 žena, leta 1967 je bilo 398 prošilk za odobritev splava, lani pa 322.

Zdravnika sta povedala, da so na primer lani samo tri prošilke za socialni splav odklonili, vsem ostalim pa so dovolili prekiniti nosečnost.

— Kako, da pri vas zavrne te tako malo prošilk?

Dr. Pirc: Naša komisija je zavzela stališče, tako pa je tudi moje mnenje, da je treba pomagati vsem ženam, ki iščejo pomoč pri komisiji, ali pa nobeni. Ob tem pa se je treba zavzemati za uveljavitev kontracepcije. Splav odklonimo samo takrat, kadar se žene oglašijo prepozno in no-

Dr. Marko Pirc

Primarij dr. Anton Glušič

sečnost že predolgo traja.

Primarij Glušič: Upira se mi, da bi naredil splav samo osebi, za katero je več telefonskih intervencij, navadni delavki pa ne. Pri nas ne delamo razlik.

— Kako obravnavate mladoletnice in koliko imate takih primerov?

— Ni tako malo mladoletnic, ki bi rade prekinile nosečnost. Že prvo leto dela komisije, l. 1963, smo imeli 11 splavov pri dekletih, starih pod 18 let, kasneje pa še več. Lani smo odobrili splav trem dekletom, starih pod 16 let, in dvajsetim do 18. leta starosti.

— Lani je število splavov tudi pri vas padlo. Zakaž?

Dr. Glušič: Zato, ker so se sredstva za preprečitev nosečnosti precej uveljavila. Od leta 1960 dalje se ukvarjamo s kontracepcijo, a moram reči, da smo prva leta tipaje napredovali, večji napredek pa imamo, odkar so na razpolago tablete. Zda ne mine dan, da ne bi izdali vsaj 10 receptov za kontracepcijska sredstva. In prav v množični uveljavitvi sredstev za preprečitev nosečnosti vidim pot k načrtovanju družine ter k srečnemu in zdravemu življenju žena.

En sam nasvet: pogovor z zdravnikom na štiri oči

Iz vsega, kar sem v pogovorih z zdravniki slišala, je vela pravzaprav ena sama misel: žene in dekleta si bodo z umetnimi prekinitvami nosečnosti škodile vse dotlej, dokler ne bodo spoznale, da je bolje kot splaviti sprejeti kontracepcijo.

Ne samo želja zdravnikov, tudi interes družbe je v tem,

da bi se starši zavestno odločali za število potomcev in da bi za načrtovanje rojstev uporabljali zdravju neškodljive načine. Stara je resnica, da je srečnega otroka moč vzgojiti le v zdravi in srečni družini, kjer otroci pomenijo bogastvo, in ne breme.

RIA BACER

Lani 733 prošilk za odobritev splava

Po podatkih Zavoda za zdravstveno varstvo v Novem mestu je bilo v občinah Crnomelj, Metlika, Novo mesto in Trebnje (deloma Krško) pred 10 leti 792 žensk in deklet, ki so želele prekiniti nosečnost. V letu 1960 in 1961 je bilo prošilk čez 800, v letu 1962 pa je število nezaželenih

nosečnosti doseglo na našem območju vrhunec — 966. Leta 1963 je bilo pred komisijo za odobritev splava 616 prošilk, leta 1964 jih je bilo 684 itd. Lani se je zateklo pred komisijo 733 žensk; od teh so 629 ženam splav odobrili, 104 prošilke pa je komisija zavrnila.

Najpogosteje iščejo pomoč poročene žene

Med prošilkami za odobritev socialnega splava je bilo v vseh letih okoli 86 odst. poročenih žena, največ starih od 30 do 40 let, z enim ali dvema otrokoma. V vseh letih od 1959 dalje, odkar obstajajo precej točni podatki, je prosilo za prekinitve nosečnosti samo 10 odst. samskih žena in deklet. Med temi sta vsako leto ena ali dve mladoletnici, stari pod 16 let.

Na novomeškem območju je torej zelo malo mladoletnic prišlo pred komisijo; leta 1957 na primer samo 0,15 odst.

prošilk, medtem ko je bilo istega leta v Sloveniji povprečno 9,79 odst. mladoletnic med ženami, ki so iskale zdravniško pomoč za odobritev splava.

Podatki tudi kažejo, da je bila v minulih dveh letih približno polovica prošilk za splav zaposlena, medtem ko se število zaposlenih žena z nezaželeno nosečnostjo polagoma veča vse od leta 1959. To je razumljivo, ker si žene v službah ne žele več kot 1 ali 2 otroka zaradi neurejenih razmer v otroškem varstvu.

Na prvem mestu denarne težave

Ko je komisija za odobritev splava tehtala razloge, zaradi katerih so žene hotele prekiniti nosečnost, je ugotovila, da je bila v vseh letih več kot polovica prošilk v hudih denarnih težavah. Iz bojazni, da ne bi mogle preživljati otroka, so prošile za odpravo plodu.

Po številu vzrokov za prekinitve nosečnosti so na drugem mestu slabe stanovanjske razmere, sledijo neurejene razmere v družinah. Ne nazadnje pa je vzrok tudi alkoholizem moža, da se žene zatekajo po pomoč k komisiji za odobritev splava.

Dr. Ljuba Kretič

9 umetno prekinjenih nosečnosti iz socialnih razlogov. Že naslednje leto je bilo umetnih splavov 98 in v letu 1958 kar 268. Število splavov iz socialnih razlogov je nato bliskovito naraščalo.

— Ali se, odkar je dovoljen splav iz socialnih razlogov, še

Takega slavlja Vinica še ni doživela

(Nadaljevanje s 1. str.)

upora pred 50 leti, ter mnogi predvojni revolucionarji. Medtem ko je metliška godba zalgrala internacionalo, je močno streljanje znova spomnilo ljudi, da se je na Vinici rodila republika že pred 50 leti. Udeležence

slavlja je pozdravil sekretar občinskega komiteja ZKS v Črnomlju Jože Vajs. Nato je nekaj tisoč udeležencem slavlja spregovorila Vida Tomšič, ki jo mnogi domačini poznajo še iz predvojnih časov, ko je kot komunistka delovala v Beli krajini. Tovarišica Tomšičeva se je

v govoru spomnila naprednih viniških dogodkov leta 1919, ki so se nadaljevali v narodnoosvobodilnem boju, omenila pa je tudi najnovejše dogodke v svetu in se zadržala ob epohalnem podvigu človeštva, poletu na Luno in premagovanju razsežnosti vesolja.

Udeleženci veličastnega zborovanja so poslali pozdravno pismo predsedniku Titu ter pisno republiškem koordinacijskemu odboru za pomoč Vietnamu. Predsednik občinske skupščine Črnomelj inž. Martin Janžekovič je izročil odlikovanja zaslužnim sindikalnim delavcem, ki jih je odlikoval predsednik republike. Sledil je krajši kulturni spored: Z recitacijami člana

SNG Dareta Valiča so počastili tudi 20-letnico smrti velikega viniškega rojaka pesnika Otona Zupančiča, nastopile so učenske viniške osnovne šole, lepo pa so bili sprejeti tudi Dragatuščani.

19. in 20. julija je Vinica doživela svoj veliki dan, kakršnega občani ne pomnijo. Ves dan sta bili v šoli odprti razstavi NOB in etnografska razstava, ki ju je obiskalo veliko ljudi, prav tako pa je imel veliko obiskovalcev Zupančičev muzej. Na kampu se je še vse popoldne trilo ljudi. Večina udeležencev slavlja se je po programu preselila k bregovom tople Kolpe.

RIA BAČER

Po govoru Vide Tomšič, ki ga je z zanimanjem poslušalo nekaj tisoč ljudi, so pionirke viniške šole govornici izročile šopek. (Foto: Rla Bačer)

Jože Martinčič spet med nami

Pozimi nam je pisal iz severne Francije, da ga letos zaradi slabega zdravja ne bo v domače kraje. V soboto dopoldne pa je v našem uradništvu zazvonilo; iz Smarjeških Toplic se je oglašil naš dragi in ljubljeni znanec Jo-

že Martinčič s svojim že kar prislovičnim humorjem:

»Na ambasadi v Parizu so mi podaljšali potni list in vi- zo še za deset let, čeprav sem prosil samo za dva meseca. Tako, pa sem spet v svojem paradizu. Pridite me kaj obiskat, letos slavim več jubilejev; petnajstič smo že z družino na obisku v rodnem kraju, Martinčič pa proslavlja tudi 50 let partije in sindikata.«

Prisrčno dobrodošlico vam izrekamo, dragi rojak Martinčič, hkrati pa vam želimo

Jul Lepo in toplo pozdravljeni od vseh znancev, prijateljev in naročnikov našega lista! TONE GOŠNIK

Ribiška prireditev v Kostanjevici

Ribiška družina iz Kostanjevici je minulo soboto in nedeljo privabila na obrežje Krke veliko ljubiteljev ribiškega športa. V soboto, 19. julija, je bilo tekmovaljevanje v lovu na najtežjo ribo, v nedeljo pa v lovu s plovcom. Ta meddružinska prireditev je bila uvod v ribiško državno prvenstvo, ki bo avgusta v Kostanjevici. Udeleženci tekmovalja in gledalci so se popoldne povseli na veselici v gradu.

Veselica za TV pretvornik

Območje Dobove, Kapele, Bizeljskega in Pišec je že ves čas prikrajšano za slovenski televizijski program. Ujamejo lahko samo Zagreb, to pa ljudi ne zadovoljuje. Zda so začeli na Bizeljskem sami zbirati denar za pretvornik. Turistično društvo in krajevna skupnost sta 5. julija priredila veselico. Izkupiček 1.300 dinarjev sta namenila za televizijski pretvornik. To je prvi prispevek zanj.

Tehnična ekipa RTV Ljubljana je predlagala, da bi postavili pretvornik pri Lovskem domu na pobočju Drenovca. Potem bi videli ljub-

ljanski program tudi v Bistrici ob Sotli.

Domačini morajo zbrati denar za stolp in poslopje poleg njega, vse druge stroške pa je pripravljena prevzeti ljubljanska Radiotelevizija. Za uresničitev tega načrta bi krajevna skupnost Bizeljsko potrebovala 30.000 dinarjev. Za ustrezno deleže se bo obrnila tudi na krajevne skupnosti Kapele, Dobova, Pišec in Ristrica ob Sotli. Pretvornik bi radi postavili pri hodnjo pomlad.

Pomoč Turkovlma na Tanči gori

Pretekli teden je na naš naslov poslala tov. Nežka Bakšič iz Slavskega laza 15 pri Vasi 5000 Edin in pripisala: »Pošiljam Turkovlma na Tanči gori št. 32 z geslom: Odprti roke, odprti srce, otiraj bratovske solze!«

Iskrena hvala za darilo, ki smo ga medtem že poslali Turkovlma.

UREDNIŠTVO DL

Izseljenci pod Gorjanci

V soboto, 19. julija, je več kot 80 slovenskih rojakov iz ZDA priredilo lep lep izlet v neznanost. Prišli so iz Ljubljane in se nato najprej ustavili v Sentjernej, kjer so jih v Reclije gostilni pogostili z domačo jedjo: ponudili so jim kisel zelje in ajdove žgance. Nato so se gostje odpeljali v Pleterje, ker so jih belji mehaniki po-

gostili s sirom in cvičkom. Iz prijazne kartuzije je pot vodila naše rojake v Kostanjevico na Krki, kjer so si najprej ogledali bogato razstavo slikarja Božidarja Jakca in razstavo sodobnega kiparstva Forma viva pri gradu. Od tam so se odpeljali z okrašenimi lojtrskimi vozovi na Slinovce nad Kostanjevico, kjer so najprej obiskali pravo domačo zidnico. Tu je vsak rojak dobil lepo pisano majolico, seveda polno pravega cvička. Od zidnice so nato odšli pod močvirne hraste, kjer so gostom pripravili mize, plesišče, prasičke na raznju, pa seveda spet tudi dober domači cviček in druge dobrote.

Rojake je spremljal predsednik Slovenske izseljenske matice, Franc Pirkovič, v spremstvu pa so bili član Slovenskega okteta Tone Kozlevčar, predsednica upravnega odbora Forme Vive Vilma Pirkovič in drugi. Prijetno razpoloženje je govorilo o zadovoljstvu naših izseljencev, ki so se pod Gorjanci in ob Krki zares odlično počutili. Ves čas so jih spre-

mljali tudi ansambl Lojzeta Slaka in Fantje s Praprotna. Izlet na Dolenjsko je potekel ob največjem zadovoljstvu vseh udeležencev.

P. MIKLIČ

Olga Mauser pri Darinki Kutnar

V soboto je obiskala Kutnarjevo družino v Šmilhelu nad Zuzemberkom gospa Olga Mauser ki je prejšnji mesec prišla na daljši obisk v rodno Slovenijo. S svojimi tremi hčerkami in svakom ter urenikom našega lista je obiskala slepo Darinko o kateri je brala pred meseci v Dolenjskem listu. Slovenski rojaki v ZDA in v Kanadi so zbrali na njeno pobudo 300 dolarjev ki jih je gospa Mauser prinesla s seboj deklic. Hkrati je prinesla tudi 25 dolarjev, darilce za naše dolenjske trojčke: za Kermetove v Segonjah, za Plutove v Novem mestu in za Hudorovčeve v Črnomlju.

Več bomo o obisku in njegovem namenu pisali prihodnji četrtek. Tg

Pomoč sindikata za letovanje

Za letovanje v Poreču je med kolektivom CELULOZE letos veliko prijav. Tovarna ima tam 88 ležišč. Vsa prostata mesta za julij in avgust so že rezervirana.

Sindikata prispeva 75 odstotkov oskrbine tistim članom kolektiva, pri katerih dohodek na osebo v družini ne presega 300 dinarjev na mesec. Če se

dohodek na družinskega člana giblje med 300 in 400 din, plača sindikat polovico penziona. To velja samo za letovanje v počitniškem domu v Poreču. Dnevni penzion je 22 dinarjev, vsakdo pa mora plačati 1,5 dinarjev turistične takse za vsak dan letovanja. Otroci do 10. leta starosti so te takse oproščeni.

Letos so v počitniškem domu kupili deset novih čolnov, postavili tobogan za otroke, naredili dva splava za smučanje na vodi in tri jadnice.

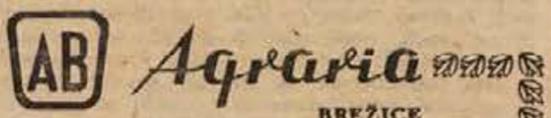
Če ne bo ceste je razvoj tovarne onemogočen

Kolektiv tovarne kondenzatorjev v Semicu zelo postrtovalno pomaga pri napredku Semic, najbolj pa si tovarna prizadeva dobiti asfaltno povezavo s svetom, ker njihovim kondenzatorjem prah pri prevozu močno škoduje. Za asfaltiranje ceste od Semic do tovarne je Iskra že prispevala 40.000 din, letos pa so namenili 50.000 din za modernizacijo ceste Semic-Gradac.

V tovarni so precej razočarani nad obvestilom, da občini Črnomelj in Metlika še nista dobili posojila za grad-

njo ceste pri KBH Ljubljana. Sprašujejo se, če je banka tako revna, da ne more takoj priskočiti s posojilom na pomoč, ker je to za tovarno usodnega pomena.

Če bi bila cesta Gradac-Semic še letos končana, kakor je bilo dogovorjeno, bi bila Iskra pripravljena prihodnje leto pomagati še pri asfaltiranju ceste od Semic do železniške postaje. Če pa jih bodo z gradaško cesto vlekli za nos, prispevkov kolektiva ne bo več, ker bo razvoj tovarne onemogočen.

STE V ZADREGI ZA DARILO?

Šopek nageljčkov je primerno darilo za vsako priložnost. — Naša dnevna proizvodnja je več tisoč cvetov v 6 barvah. — Zahtevajte v vaši najbližji cvetličarni

nageljčke iz vrtnarije Čatež

Mnogi rojaki so z veseljem kupili gramofonske plošče Slakovega ansambla. Na sliki: vsak bi rad nesel domov tudi prelepo slovensko domačo pesem in prijetne Slakove melodije. (Foto: Polde Miklič)

Jakčevo rodno mesto

V Novem mestu so v počastitev 70-letnice rojstva Božidarja Jakca postavili razstavo mojstrovih del na temo Novega mesta in okolice. Veliko število del, razstavljenih v veliki in mali dvorani Dolenjske galerije, nam predstavlja slikarjev pogled na mesto, ki ga je predstavil z različnih zornih kotov in vsakokrat iskal v njem to, kar mu morda svet, v katerem je živel in ustvarjal, pa naj bo to visoki norveški sever ali rdeča zemlja daljne Amerike, ni mogel dati: mehko, kot jo čuti v sebi človek do svojega doma, do rodnega mesta, ki je tako, da moraš o njem zapeti. In Jakac poje ves čas o vegastih strehah novomeškega Brega, o Krki, ki ga priklepa nase kot Ketteja, o gričih za njim. Ne da bi se podrobneje poglobljali v delo slovenskega, jugoslovanskega slikarja in mojstra, ki je dal pečat slovenski in evropski grafiki, se mi zdi ob tej priložnosti potrebno poudariti naslednje: Jakčevo delo se vklepa v kulturno zgodovino Novega mesta; galerija Jakčevih obrazov je dragoceno umetniško bla-

go, ki je že vsestransko ovrednoteno. Novemu mestu pa pri naša izredno pomembno pričevanje o času in ljudeh.

Razstava, ki je bila odprta 16. julija, je bila pravi novomeški kulturni praznik. Mnogi ugledni gostov, predstavniki slovenskega kulturnega in političnega življenja, številni Novomeščani in ljubitelji Jakčeve umetnosti so se zgrnili v prostorih novomeškega kulturnega hrama tega dne. O slavljenju je spregovoril po uvodnih besedah ravnatelja Dolenjskega muzeja prof. Janka Jarca znani slovenski umetnostni zgodovinar prof. dr. France Stele, v imenu Novomeščanov pa še podpredsednik novomeške občinske skupščine tov. Avbar.

Božidar Jakac je obiskovalcem spregovoril nekaj besed o razstavi ter o tem, kaj vsem ljudem želi: da bi bilo na svetu sožitje in mir, da se ne bi več vrnili težki časi preizkušenj, da bi se rad z nami vsem srečal v teh prostorih ob svoji osemdesetletnici. Tudi mi vsi si to želimo.

PETER BREŠČAK

V spomin in v skromno oddolžitev velikemu mojstru Božidarju Jakcu ob 70-letnici. «... za bogato žetev življenja, za zvestobo poklicu in narodu...», kot je v pozdravni besedi na slavnosti v Kostanjevici ob otvoritvi umetnikove retrospektivne razstave dejal dr. Emilijan Cevc. Na sliki: umetnik, obkrožen od mnogih občudovalcev, na slavnosti v Kostanjevici (Foto: M. Jakopec)

ZANIMIVA RAZSTAVA V NOVOMEŠKI STUDIJSKI KNJIZNICI

Pisatelj Milan Pugelj, njegov čas in delo

Ali je bila Kozinova DOLENJSKA SIMFONIJA napisana?

V avli novomeške Studijske knjižnice so te dni postavili razstavo rokopisov in dokumentov Milana Puglja, pisatelja, ki ga je dalo Novo mesto in katerega delo je v večji meri posvečeno ljudem ob Krki, čeprav je tudi Ljubljana dala pisateljevemu delu svoj pečat. Razstavo so postavili ob 40-letnici pisateljeve smrti, obsega pa poleg 37 dokumentov (od rojstnega lista do šolskih spričeval) še vrsto rokopisnega gradiva, pa tudi prve Pugljeve objave v periodiki, od Zvončka, Doma in Sveta, Domačega prijatelja, Ilustriranega narodnega koledarja pa do Vrta, Slovenskega naroda, Slovana in Odmevov iz leta 1929. Objavam so priloženi rokopisi pesmi in proze, prikazano pa je tudi Pugljevo uredniško delo, ko je delal pri Literarni pratiki Slovana, Gledališkem listu in bil sourednik Ljubljanskega zvezca. Zelo bogato je zastopano slikovno gradivo (Pugljevi starši, sošolci, pisateljeva rojstna hiša, družinske slike itd.). Razstavo bogatijo Gasparijeve, Peruzijeve, Podrekarjeve in Smrekarjeve karikature Milana Puglja. Vseh

razstavljenih dokumentov in rokopisov ter slikovnega gradiva je 167 kosov. Studijska knjižnica je tako razstavo lahko priredila, ker ima v svojih zbirkah skoraj vso literarno zapuščino Milana Puglja.

Naj omenim še zanimivo vprašanje, ki se poraja ob tej razstavi. V eni izmed vitrin je tudi Pugljevo pesem Sveti Izidor (Dolenjska legenda), objavljena v Domu in Svetu, Skladatelj Marjan Kozina je na to Pugljevo besedilo pripravil Dolenjsko simfonijo. Dom in Svet, katerem je bila pesem navisnjena, si je za več mesecev izposodil iz Studijske knjižnice ter knjigo kasneje tudi vrnil. Dejanje Dolenjske legende je pisatelj postavil na Trško goro in prav mogoče je, da je v skladateljevi zapuščini ostalo to delo ali vsaj njegov fragmenti.

Del rokopisov, ki so razstavljeni, je knjižnica pridobila od pokojne pisateljeve hčerke Mete Pugljeve, gledališke igralka v Ljubljani, več kot 60 pesmi pa iz zapuščine dr. Alojza Turka, ki jih je dobil pred vojno s postro-

dovanjem dijaka Boga Komelja od Mire Wagnerjeve.

Razstava, posvečena 40-letnici smrti velikega Novomeščana, bo odprta do 15. septembra. Prav bi bilo, ko bi se mesto v tem letu odločilo za ponovno postavitev pisateljeve reliefne plošče, ki je sedaj v Dolenjskem muzeju.

PETER BREŠČAK

Obrež: festival od zrna do pogače

Mladinski aktiv iz Obreža pri Dobovi je v nedeljo, 20. julija, proslavil petdesetletnico delavskega in kmečkega gibanja v teh krajih. Praznovanje se je pričelo v soboto zvečer z baklado in kresom. V nedeljo popoldne so se v sprevidu na kmečkih vozeh zvrstili orači, sejalec, žanjice in mlatiči. V vas je prišlo veliko obiskovalcev s slovenske in hrvaške strani.

IZ LONDONA V RIM — Pisanica Dabravka Tomšič Srebotnjakova je imela 12. julija v kraljevi festivalni dvorani v Londonu koncert pod taktirko Boga Leskoveca. Takoj zatem je odpotovala v Rim, kjer je v besednici di Massimo z znamenitim orkestrom sv. Cecilije in dol Bahamánova ponovno nastopila.

Prireditve ribniškega festivala

Letos se bo začel »Ribniški festival« 23. avgusta, zaključil pa konec septembra. Tako je sklenil njegov programski svet. V okviru festivala bo nastopilo Slovensko narodno gledališče iz Ljubljane s »Krstom pri Savici«. Mestno gledališče ljubljansko bo uprizorilo »Rekruta in ljubezen«, reško gledališče »Ivan Zajec«, ki je vsakoletni gost Ribničanov, pa bo postavilo na oder delo »Gorička vješčica«. Na festivalu bo sodeloval tudi oktet »Gallus« s samostojnim pevskim koncertom. Prireditve bodo v letnem gledališču ribniškega gradu, svojevrstni kulisi za igralske uprizoritve.

NAGRAJENCI OB 22. JULIU — Ob letošnji obletnici vstaje slovenskega naroda so dobili nagrade naslednji umetniki, pisatelji in drugi kulturni delavci: dr. Tone Ferenc, Vladimir Kavčič, France Krizanar, Alenka Nedog, Rafael Perhac, Ivo Šubic ter Fran Zibek.

kultura in izobraževanje

NOVO!
tus

- uničuje mesece in mesece
- brez vonja
- komarje, muhe, brenclje...
- v stanovanjih, lokalih, skladiščih, gospodarskih prostorih...

kjer **tus** stoji ali visi tam insektov več ni!

samo ENA škatlica zadostuje v prostorih do 40 m³

tus-nov način odstranjevanja mrčesa

JOŽE ŽUPANČIČ:

(2)

Novomeška mlada leta slikarja Božidarja Jakca

Kako veliko je zanimanje za to knjigo, naj povem doživljaj od njenem izidu. Ko je izšla, sem jo nesel podpisat jubilarju. Oba sta novomeška rojaka in znanca iz otroških let. Ko smo sedeli pri Jakčevih in kramljali o knjigi z Božidarjem in njegovo prijazno ženko gospo Tatjano, je potrkal na vrata srbski novinar M., ki deluje v Ljubljani še vrsto let. Tudi sam je prišel po avtograme, prinesel pa je kar pet izvodov nove knjige o Jakcu. »Zakaj ste kupili kar pet izvodov?« smo ga vprašali, pa je ponosno odornil: »Ena bo zame, tri za moje otroke, eno bom podaril prijatelju,

ki bo knjigo s avtogramom gotovo še bolj vesel.«

Spominki na društvo »KRKA«

Kadarkoli obiščem Božidarja Jakca ali se srečava tu ali tam, zmeraj naju zanese pogovor v Novo mesto, prijazno dolenjsko metropolo ob Krki. Jakac je upodobil to mesto na mnogih slikah, menda največkrat v pastelih. V času, ko je med obema vojnama delovalo društvo Dolenjske »Krka«, ki ga je ustanovil Jakčevo mladostni sodelavec pesnik Tone Podbevšek, je Božidar snemal tudi filme o Novem me-

stu in o Dolenjski in nam stu in o Dolenjski in nam jih predvajal v društvenih prostorih »Krke« v hotelu Metropol v Ljubljani, v Novem mestu in drugod. Jakac se je še tedaj izkazal kot kinomalec in je škoda, da je to zorsti umetniškega ustvarjanja opustil. Iz njegovih filmov so dihale pokrajine ob Krki z vso svetlino. Dobremu filmu mnogo pripomore, če ima kamero v rokah umetnik-slikar, ki zna še iz svoje poklicne strani potkati primerne motive in jih posneti s pravilnega zrelšča tudi na filmski trak. Kadar pridemo zdaj po 40 letih skupaj nekdanji člani društva Krke v

Ljubljani, se prav radi pogovorimo o takratnih vsebinsko lepih večerih in Jakčevih umetniških filmih iz življenja dolenjske pokrajine okrog Gorjanec.

Božidar Jakac je potomec slovenskega Istrana in Dolenjke. Oče Anton, po poklicu gostilničar, je bil doma iz slovenske Istre. Slikarjeva mati Jospina Colarič je bila iz dolenjskih vinogradiških krajev v okolici Kostanjevico, iz male vasi Slinovce, na severovzhodni strani znamenite Kostanjevice ob Krki. Oba kraja sta pol ure vsaksebi. Mati je kot mlado dekle odšla k zelo staremu stricu Cvitku, doma iz Sentjerneja, ki je župnikoval v Istri, in tam je spoznala svojega bodočega moža in Dorijevega očeta Antona. Poročila sta se in se po sedmih letih in smrti treh otrok odločila za življenje na Dolenjskem leta 1875 v času, ko se hma je rodil sin Božidar, sta imela v najemu znano Brunerjevo gostilno na Bregu, nad novomeško Krko. Lastnika te go-

stilne sta bila Maks in njegova lepa žena Fani Brunner, ki je bila moja in njegova krstna boba. Pisateljica Ilka Vaštetova jo je prikazala v svojem romanu o pisatelju Janezu Trdini.

Novo mesto je bilo na prelomu XIX. in XX. stoletja majhno, odročno tipleno patriarhalno mesto. Dnevni dogodki so potekali brez senzacij. Prav zato je Jakčevo in naš sošolec Slavko Grum, poznejši zdravnik v Zagorju in odličen slovenski pisatelj freudovske smeri, znal pogledati v globino takratnih novomeških malomeščanskih razmer in je napisal svojo slavno Gogo.

Z Božidarjem Jakcem se včasih razgovarjava o tistih mladostnih letih v prvem desetletju tega stoletja. Takrat je dobil Božidar v roke prvi svinčnik in barvnike. Priporočuje mi:

»Tudaj sem začel risati s svinčnikom, zato da bi drugim dal bolj mir.«

Ko je vstopil v prvi razred ljudske šole, je znal že spretno narisati nekatere stvari iz svoje okolice.

Tisti čas so poučevali v novomeški ljudski šoli patri franciskani. Nosili so rjave kule in so bili za mlade solarje nekake tuje prikazni. Okrog pasu so nosili belo vrstico, kar je pomenilo simbol skromnosti in revnega samostanskega življenja. Večina patrov je bila dobra. Bili so spretni pedagogi, le nekateri redki so bili bolj trdega srca in so se včasih zmesli nad zaupano mladino. Solarčke so kaznovali kar z vrstico opasnico, ki je imela na koncu vozel. Če ti je priletel po glavi, je bil udarec še posebej hud in te je včasih spravil celo v solze. Iz tiste dobe naših prvih razredov pri patri franciskanih se spominjam raznih imen takratnih učiteljev. To so bili peter Gotthard, pater Kornelij, pater Pavel, pater Krizostom in drugi. Sošolec Božidar Jakac pa mi pripoveduje iz spomina:

Ekipa Dob prva

11. julija je bilo na Dobu pri Mirni srečanje balinarskih ekip v okviru sindikalnih športnih iger

občine Trebnje. Sodelovalo je 5 ekip. prvo mesto pa je zasedla ekipa sindikalne organizacije Dob. Tekmovanje je bilo dobro organizirano, lepo športno srečanje pa je privabilo tudi veliko gledalcev.

Rokometni klub livarjev "BELT"

V rokometnem klubu »BELT« iz Črnomlja je včlanjenih okoli 20 igralcev, delavcev in istoimenske črnomljske tovarne. Vsi so še zelo mladi, saj je njihova povprečna starost pod 20 leti.

Pod vodstvom Vidoviča in Vučoviča trenirajo trikrat na teden na igrišču pri gimnaziji, ki je bilo zgrajeno že pred leti s sredstvi belokranjskih tovarn.

Igralcev imajo dovolj, le izkušnosti jim še primanjkuje. Za sedaj je nekoliko boljši od ostalih samo Marjan Goršek, bivši član sedanega celjskega prvotligaša. V prvem moštvu jim manjka ta najmanj dva strelca s bombasas, kot je bil pred leti Viko Lazar. Trenutno je ta pri vojakih. Ko se bo vrnil, ga bodo poskušali ponovno pridobiti za moštvo.

Od občinske zveze za telesno kulturo žal ne dobe nič denarja; zato jih vzdržuje tovarna BELT. Rokometaši bi se radi uvrstili v ljubljansko podzvezo.

M. G.

Hkrati ko plavalci trenirajo v velikem bazenu krške CELULOZE, preskušajo svoje plavalne veščine tudi najmlajši obiskovalci kopalnišča. (Foto: Jožica Teppey)

PIONIR
NOVO MESTO
TEL. 21-243

SERVIS

- Opravljamo servisne preglede in garancijska popravila na vozilih FIAT-ZASTAVA, RENAULT, TAM in MAN
- splošna in generalna popravila vozil vseh vrst
- zamenjamo motorje na vozilih ZASTAVA in TAM
- opravljamo kleparska, avtoličarska in druga dela
- **NAJNOVEJŠE:**

Vse lastnike vozil FIAT-ZASTAVA 350 in 1100 R obveščamo, da odslej opravljamo vsa garancijska in servisna popravila tudi na teh vozilih.

OBISČITE NAŠ SERVIS!

Avtomobili renault po meri vaših zahtev in vaših možnosti

Renault 10
luksuzen, močan,
presenetljiv
1108 CCM, 46 KM
(SAE), 6,8 l na 100 km
4 vrata, 4 disk zavore
Cena: 1.276,07 USA \$,
Ndin 12.905.-

COSMOS

Zastopstvo tujih firm Renault, Alfa Romeo, M. A. N. Gibo Same, Alpina ...
Ljubljana, Celovška 32, telefon: 313-141 in 51-455

V Brežicah smo poiskali predsednika upravnega odbora rokometnega društva in aktivnega igralca — **Poldeta Rovana**. Pova bili smo ga na kratek pogovor.

— Kako ste kaj zadovoljni s športnimi uspehi ob zaključku letošnjih tekmovanj?

— Še kar. V republiški ligi smo člani zasedli peto mesto, članice pa šesto. Če bi imeli malo več športne sreče, bi se lahko uvrstili še kakšno mesto višje. Naši mladinci so na turnirju desetih ekip in vse Slovenije pristali na petem mestu, pionirje pa na tretjem. Žal so naše pionirke že v predtekmovalju izgubile.

— Kako je s treningi sedaj v odmoru?

— Ker so poletnice in imajo otroci čas, trenirajo pionirji in mladinci skoraj vsak dan. Člani bomo pričeli redno vaditi šele 1. avgusta. Zato pa bo treba do konca meseca kar krepko zagrabit, ker se prične nova tekmovalna sezona še zadnje nedelje v avgustu.

— Ali imate kakšne težave s pomanjkanjem igralcev?

— Ne, igralcev je v našem klubu zadosti. V glavnem računamo na pomoč vseh, razen Zivica, ki mora odslužiti vojaški rok. Od vojakov pa bo prišel k nam Golgoletni igralec prvega moštva — **Jurij Šušter**. Prav tako imajo tudi v ženski ekipi dovolj igralcev. Vodil in treniral nas bo še naprej tajnik občinske zveze za telesno kulturo — **Danko Setine**. Njegova pomoč nam bo do konca prvenstva prišla zelo prav, ker se je pričel aktivno ukvarjati z rokometom in igrati za prvo moštvo.

— Kako je z denarjem v klubu?

— Finančna nas občinska zveza za telesno kulturo, tovarna Jurtranjka pa nam daje opremo. V zahvalo ji delamo reklamo, saj imamo na dresih njen napis.

— Vaši načrti?

NAŠ RAZGOVOR

Obisk pri brežiških rokometarjih

Brežičani so zadovoljni z uvrstitvijo v republiški ligi — Težko čakajo na novo telovadnico; tedaj bodo imeli zadovoljive delovne pogoje — Radi bi imeli osvetljeno rokometno igrišče

V Brežicah smo poiskali predsednika upravnega odbora rokometnega društva in aktivnega igralca — **Poldeta Rovana**. Pova bili smo ga na kratek pogovor.

— Kako ste kaj zadovoljni s športnimi uspehi ob zaključku letošnjih tekmovanj?

— Še kar. V republiški ligi smo člani zasedli peto mesto, članice pa šesto. Če bi imeli malo več športne sreče, bi se lahko uvrstili še kakšno mesto višje. Naši mladinci so na turnirju desetih ekip in vse Slovenije pristali na petem mestu, pionirje pa na tretjem. Žal so naše pionirke že v predtekmovalju izgubile.

— Kako je s treningi sedaj v odmoru?

— Ker so poletnice in imajo otroci čas, trenirajo pionirji in mladinci skoraj vsak dan. Člani bomo pričeli redno vaditi šele 1. avgusta. Zato pa bo treba do konca meseca kar krepko zagrabit, ker se prične nova tekmovalna sezona še zadnje nedelje v avgustu.

— Ali imate kakšne težave s pomanjkanjem igralcev?

— Ne, igralcev je v našem klubu zadosti. V glavnem računamo na pomoč vseh, razen Zivica, ki mora odslužiti vojaški rok. Od vojakov pa bo prišel k nam Golgoletni igralec prvega moštva — **Jurij Šušter**. Prav tako imajo tudi v ženski ekipi dovolj igralcev. Vodil in treniral nas bo še naprej tajnik občinske zveze za telesno kulturo — **Danko Setine**. Njegova pomoč nam bo do konca prvenstva prišla zelo prav, ker se je pričel aktivno ukvarjati z rokometom in igrati za prvo moštvo.

— Kako je z denarjem v klubu?

— Finančna nas občinska zveza za telesno kulturo, tovarna Jurtranjka pa nam daje opremo. V zahvalo ji delamo reklamo, saj imamo na dresih njen napis.

— Vaši načrti?

stadi bi osvetlili rokometno igrišče. Čeprav nimamo še nič denarja, računamo na pomoč nekaterih podjetij, ustanov in tovarn; za vse te bi postavili ob igrišču reklamne panoje. V načrtu imamo še pionirsko in mladinsko ligo v rokometu. Na našem območju je toliko šol, da bi ta predlog lahko

uresneli. Izmed najboljših posameznikov bi si nato izbrali mlade in talentirane igralce ter jih nato vključili v moštvo.

— Kaj pa težave v klubu?

— Svedca jih imamo. Kje pa ste že videli kakšno športno društvo ali moštvo, ki bi bilo brez njih? Glavna slabost pri nas so zmanjki treningi. Ker je edina brežiška telovadnica skoraj ves dan zasedena, pridemo na vrsto šele po 20. uri. Stanje se bo močno popravilo, ko bo dograjena nova šola z novo telovadnico.

O brežiškem rokometu lahko torej rečemo: šopraj nima najboljših pogojev, se da narediti še marsikaj, in to z uspehom, ker so pri stvari pravi ljudje, polni dobre volje, podjetnosti, potrpežljivosti in športnega duha.

MIHA GOSNIK

Poldeta Rovana, poštivovalnik brežiški rokometar in telesnovzgojni delavec, je govoril o rokometnem klubu

Tretje mesto Celulozarja

Pretekli teden je bil v Kopru v obnovljenem bazenu Zusterne troboj ekip iz Kopra, Celulozarja in Rudarja za moštveni pokal plavalne zveze Slovenije.

Rezultati: moški: 400 m crawl — 1. Cargo (Cel.); 2. Turk (Cel.); 100 m delfin: 2. Cargo (Cel.); 500 m mešan: 1. Celulozar (Ziberna, Zlatič, Cargo, Poločnik). Ženske: 200 m prsto: 1. Novak (Cel.); 100 m delfin — 1. Jankole (Cel.).
Vrstni red: 1. Rudar, 2. Koper in 3. Celulozar. M. G.

Republiško prvenstvo modelarjev

Novomeški Aeroklub je v nedeljo, 20. julija, organiziral republiško prvenstvo letalskih modelarjev v kategorijah sletca kralja, vzpenjačja in gumenjaki.

Zelo sončno in lepo vreme je privabilo na letališče v Prečni kakih 150 gledalcev, ki so z zanimanjem opazovali borbe 23 modelarjev iz Ljubljane, Kranja, Ptuja, Celja in Novega mesta. Najboljši

tekmovalci so bili gostje iz Kranja, katere je publika tudi najtopleje podprala.

Rezultati: sletca kralja: 1. Berce (Celje) 621 točk, 2. Kocjančič (Ljubljana) 720, 3. Klenovšek (Celje); vzpenjači: 1. Rozman (Lj) 1032 točk, 2. Velušček (Ptuj) 924, 3. Kovačič (Lj) 687; gumenjaki: 1. Šuštar 1135 točk, 2. Primožič 1073, 3. Znidar 1039 (vsi Kranj).

Naša želja - ostati v ligi

Preteklo sezono so bili trebanjski odbojkarji na drugem mestu v drugi slovenski odbojarski ligi. Pridobiti so si pravico nastopanja na kvalifikacijah za prvo slovensko ligo. Ker so tudi na kvalifikacijskem turnirju zmagali, imamo zdaj Dolenjci v tem tekmovalju kar tri predstavnike: rason Novomeščanov in Kokerarjev še Trebanjce.

V Trebnjem smo poiskali enega najboljših tokačev na mrazu — **France Opere**, ki nam je o tem ispan in zelo priljubljenem športu povedal naslednje:

— Za zdaj še nisimo pričeli s rednimi treningi. Toda ker sta kvaliteta in izkušenost vseh ekip v prvi slovenski ligi veliko večji kot v drugi ligi, bomo pričeli trenirati dvakrat na teden: še prihodnji teden pod vodstvom Logoviča, nato pa nas bo vodil kot še dalj časa naš Legan. Igralcev imamo dovolj; težava so le v tem, ker pridemo v večini zaposleni, še malo starejši ljudje. Stanje bi se lahko močno popravilo, če bi se naši mladinci malo resneje in temeljiteje lotili treniranja.

— Vaše težave, načrti in želje?

— Glavna težava je v tem, ker nimamo niti člani niti mladinci poidelega trenerja. Nimamo pa občinske zveze za telesno kulturo zaradi premajhnega proračuna

ro. Do sedaj imamo odobrenih 5000 dinarjev; ker se bodo stroški z gostovanji letos močno povečali, bomo naprosili še nekatero družbeno-politično organizacijo, da bi nas podprla. Naša glavna želja v tem tekmovalju je, da se obdržimo v drugi najboljših še naslednje leto.

Upamo, da v drugi polovici avgusta — ko se pričnejo tekmovalnja, ne bo rasočaranih kakšnih 100 do 200 zvestih navijačev, kolikor jih redno prihaja na tekme trebanjskih odbojkarjev.

M. GOSNIK

Šport

Od tu in tam

KRSKO — V sredo, 19. julija, je bila na košarkarskem igrišču pri dijaškem domu povratna košarkarska tekma med KK Krsko in KK Brostjanica. Zmagali so Krcani z rezultatom 52:46 (30:26). Najuspešnejši strelci so bili Avsec, Kovačič in Zigante. (B. G.)

LJUBLJANA — Zvezni kapetan mladinske državne šahovske reprezentance je na srečanju z Madžari, ki bo od 24. do 29. julija, porabil tudi dva slovenska šahista — **Krišnik** in **Kosačovič**. Krišnik se je zaradi šolskih obveznosti odpovedal tekmovalju, Kosačovič pa bo Jugoslavijo zastopal prvič. (N. N.)

KRSKO — Pričelo se je tekmovalje v plavanju in vaterpolu, ki ga je organizirala plavalna zveza Slovenije. V načrtu so štiri kola v plavanju in pet kol v vaterpolu. Celulozar tekmuje v drugi skupini plavalnega sezona. Rezultati v vaterpolu: Celulozar — Koper 1:0; Celulozar — Ljubljana 3:3; Celulozar bo igral še z Renčami, Delfinom iz Rovinja in s kranjskim Triglavom. (M. G.)

KOPER — Moštvo Celulozarja je v prvem kolu moštvenega pokalnega tekmovanja v plavanju uspešno prestalo prvi krst v moški vodi. Sodelovali so predvsem mladi tekmovalci, ki so ugodno presenetili. Posebno se je izkazala pionirka Meta Novak z zmago na 200 m prsto, Cargo in Jenkoletva pa sta potrdila odlično formo. Končni vrstni red troboja: 1. Rudar — 12.748 točk, 2. Koper — 11.350, 3. Celulozar — 9.900 točk. (L. H.)

PARIZ — V nedeljo se je končala 53. kolesarska dirka »Tour de France«. V zadnji etapi, vožnji na kronometer od Crestala do Pariza, je ponovno potrdil svojo zaslužno zmago na tem največjem profesionalnem tekmovalju **Eddy Merckx**, drugi je bil Fouldidor, tretji pa Pingeon (oba Francija). Končni vrstni red: 1. Merckx, 2. Pingeon, 3. Fouldidor.

TUZLA — V prijateljskem teniškem srečanju je ženska ekipa Jugoslavije premagala reprezentanco Avstrije s rezultatom 6:3. Tekma je bila v počastitev 30-letnice teniškega kluba Sloboda. V naši ekipi je bila najboljša državna prvakinja Irena Skulj.

LONDON — Čeprav ni ponosila svoje lanskolone zmage, je Vera Nikolić na mednarodnem prvenstvu Anglije zabeležila svoj letošnji najboljši čas v teku na 800 m — 2:04,2. Toda ta rezultat ji je prinesel samo tretje mesto, ker sta od nje tekli boljše Lowe (Anglija) in Kaiser (Nizozemska).

SPLOSNO KOVINSKO PODJETJE

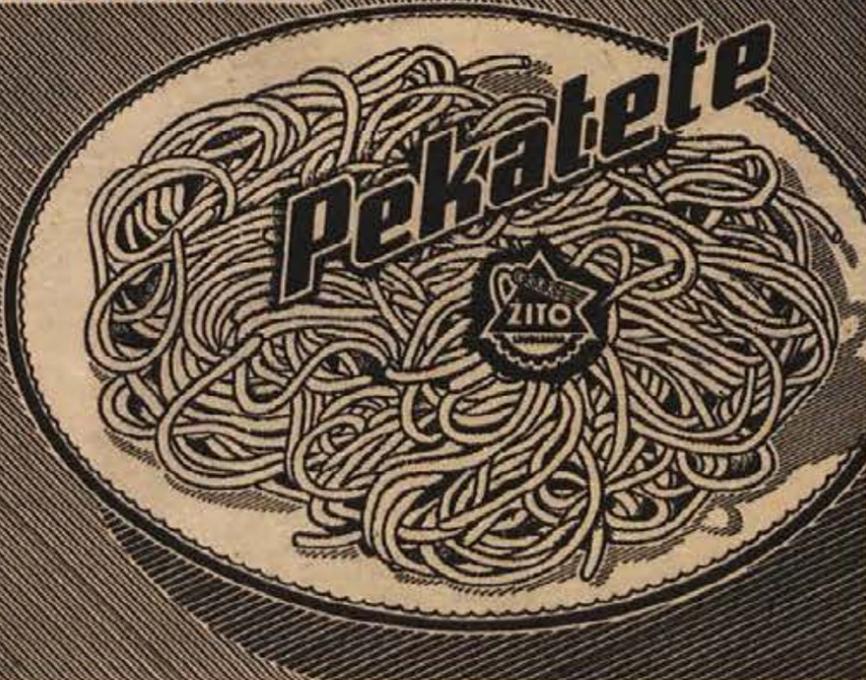
»KOVINAR«
ČRNOMELJ

redno zaposli
VEČ:

strojnih in stavbnih ključavničarjev,
strugarjev in rezkalcev

Ponudbe naslovite na DS podjetja.

TESTENINE

IVO HRKOVIĆ
Vedre in razburjive ZGODBE vaškega zaščitnika

(4. nadaljevanje)

»Jazbecem sem šel nastaviti, da mi ne bodo vse koruze požrli, pa sem spotoma dobil.« odgovori čevljar in se s skrbo ozira za svojimi zavojem.

»Sej je polno letakov,« vzklizne presenečen domobranec, ki odvijta papirje, »to je pa en poštar.«

»Ubij ga, lučiča, s kumadakom!« zakliče Brzović, hrvaški partizan, ki se je predal v Sentjerneju in postal strah teh krajev.

Z Brzovićem se je Luzar prav dobro poznal še iz prvih partizanskih časov, ko se je z njim večkrat srečal. Zdelo se je, da ga nevarni hrvaški dezertir sodaj zaračunava, brez klobuka in drugače obledenega ni spoznal.

»Ubij ga!« je Hrvat spodbujal Mraka, znamenitega črnoročca, vnelonoga pokončevali življenja.

»Ta stric pa ni nevaren, ste brez skrbi, ga poznam,« se oglasi Lumpertov iz Brusnic, ki je služil v Godinovem mlinu o Orehoviči.

»Povej po pravici, kje si dobil!« zaskliče Mrak, ki ga je Lumpertova izjava nekoliko pomirila.

»Od lakih, kakor ste vi,« se vleče kurir iz zagate.

»Od koga?«

»Od vojakov v uniformah. Dali so mi in spet šli.«

»Koliko jih je pa bilo?« hlastno vpraša domobranec.

»Sedem ali deset, ne vem natančno, jih nisem štel.«

»Kam so šli?«

»Ena partija je krenila proti gmajni, druga pa v vas,« kaže kurir z roko.

»Hitro obkoliti in vdreti v vas!« ukazuje ostro komandant, »na Tolsti vrh grejo.«

Pri Luzarju puste Kranjčevega s Tolstega vrha, da ne bi morda opozoril partizanov, in se v diru spuste proti Cerovemu logu.

Luzar si močno oddahne. Prvo bitko s smrtnjo je dobil. S krotkim stražarjem bo pa že kako.

»Stric, kaj pa kovač Muhek, Zagencenov in drugi pridejo kdaj domov?« vprašuje legist.

»Ne vem, pri meni se nihče ne oglasi,« se dela kurir nevednega. Domobranec torej res ne ve, kako je s čevljarjem.

»Ali pridejo večkrat partizanske patrulje iz hoste?« vpraša v skrbeh Kranj dalje.

»Večkrat, malo počakajva, pa bodo gotovo kmalu tukaj,« meni kurir.

»Pojdite, stric, greva rajši v vas,« se domobranec počasi umika in se s široko odprtimi očmi ozre proti hostam. »Hitro pojdite, stric, hitro!«

»Če se ti mudi, kar pojdi naprej, ti si mlad, jaz sem tu doma, bom že prišel za teboj, saj vem, kam,« se partizan kakor pogromast počasi prestopa za legistom, ki se spusti v beg proti vasi.

Tedaj pa, kakor da je stopil na jeza, šine kurir v Gajec, popade nahrbtnik, puško, bombe in klobuk in že je po robu gozda in mimo sivega Prožaka v Pandirjevci.

Domobranci so ves Cerovi log preiskali, vse vasčane izprašali. Nihče ni vedel ničesar o partizanih. Luzarja pa nikjer, da bi ga še enkrat natančneje zasklali. Kranj je šel v vasi opazil, da Luzarjev stric sploh ne gre za njim.

Zgodba ima dva kratka zaključka, enega manj zanesljivega na kranjski strani (če je verjeti regionalni obveščevalni), drugega pa na hrvaški:

»Kdo vam je pa dal te letake?« začuden sprašuje župnik Cerkovnik, ko se domobranci vrnejo v Sentjerneju.

»Luzarjev stric iz Cerovega loga,« pove nekoliko slabe vesti Lumpertov fant iz Brusnic.

»O, največjega razbojnika ste imeli v rokah; kaj ga ni nihče poznal?« vzklizne župnik.

»Jaz ga poznam, pa kaj sem pa vedel,« se je opravičeval Brusničan, je rekel, da jazbecem nastavlja, da mu ne bodo koruze požrli.«

Na Žumberku:

»Kako si opravil z letaki?« radovedno vsi vprek vprašujejo na rajonu, ko zagledajo kurirja.

»Nobeden jih ne bi mogel lepše oddati, kakor sem jih jaz. Če verjamete ali ne, prav v roke sem jim jih izročil.«

(Po pripovedovanju Franca Luzarja zapisano 27. maja 1963)

12. aprila 1961: Jurij Gagarin (Sovjetska zveza) je kot prvi človek na svetu poletel v vesolje. Spominjamo se ga hvaležni, njega in vseh junakov kozmosa.

Ameriški astronauti Aldrin, Armstrong in Collins: prva dva sta kot Kolumba vesolja zapustila na Mesečevi površini sledove človeka, ki kažejo v Večnost. Kot prva zemljana sta uresničila davne sanje človeštva: človek je stopil v vesolje, na tuje nebesno telo in prinaša domov vzorce njegovih tal, da bi učenjaki vsega sveta pomagali odgovoriti na pravadno vprašanje: od kod smo, od kod prihajamo, kam gremo? Pozdravljeni, pogumni možje!

ČLOVEK SEGA PO ZVEZDAH

(Nadaljevanje s 1. strani)

Njuno pogumno dejanje in njune prve besede na edinem Zemljinem satelitu so medtem že postale del naše zgodovine. Pradavni sen človeka, da bi segel po zvezdah, je uresničen za tisti korak, s katerim smo najprej želeli doseči Mesec, ta skrivnostni spremljevalec naše rodne Zemlje. Več sto milijonov ljudi po vsem svetu je spremljalo s pomočjo televizije to največjo pustolovščino v zgodovini. Ko smo trepetali za usodo in življenje pogumnih vesoljcev, smo v srcih čutili, da podvzemajo trije ameriški astronauti dejanje, ki je zmaga vsega človeštva, zbir tisočletnih prizadevanj naše kulture in civilizacije. Spomnili smo se vseh Kolumbov človeške preteklosti, sredi nemirnega sedanjega življenja pa smo si vsi hkrati tudi najgloblje zaželeli:

naj postane uspešen polet na Luno mejnik v razvoju človeških odnosov na svetu! Naj nas presvetli s spoznanjem, kako majhni in neboljani smo še vedno v primerjavi s silami in skrivnostmi narave in vesolja, pa spet – kako močni, nepremagljivi in koristni smo lahko sebi in znanecem, če združimo vse sile našega uma in sveta.

Naj nas ne bo sram priznati: še živimo razdvojeni, razcepljeni, sredi vojnega

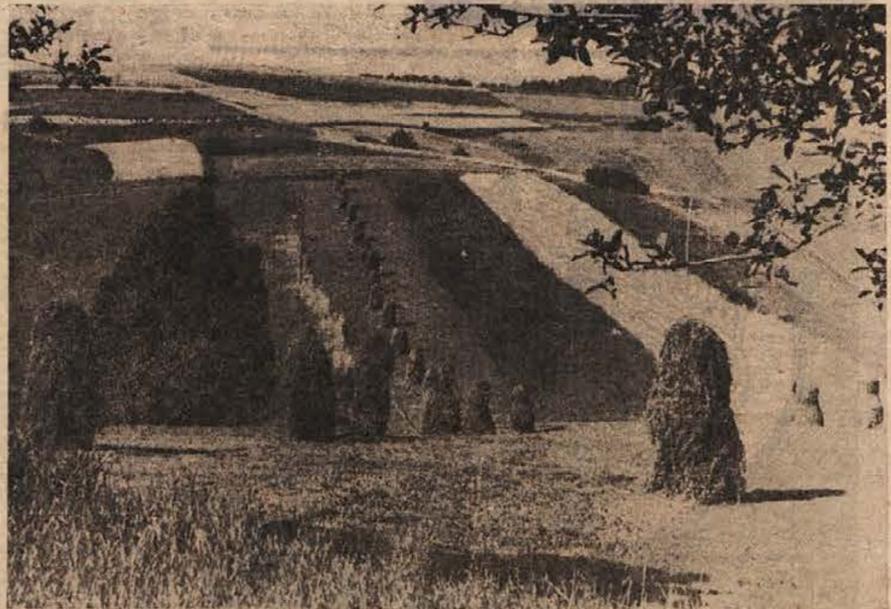
uničevanja in brezumnih pokolov, glasnih in tihih spopadov, nasilja in krvavega obračunavanja. Milijoni ljudi še vedno umirajo od lakote. Bolezni morijo neuke narode in posameznike. Nešteti dosežki civilizacije in kulture so za stotine milijonov prebivalcev našega planeta še vedno neznana dobrina.

Človek stopa v novo obdobje svoje zgodovine. Ali mu bo prineslo resnično svobodo, sprostitev vseh neizmernih pobud in sanj, ki se šele z osvajanjem Lune bližajo svojim uresničitvam?

Na pragu vesolja smo in zremo proti zvezdam v zdaj še skoraj nedosegljivih razdaljah. Toda tudi Luna je bila pred komaj 12 leti prav tako oddaljena. Zdaj je naša. Človeška noga se je sprehodila po njej, človekov duh pa odpira nova obzorja. Nas bo to zmordilo in streznilo, da si na Zemlji sežemo v roke in združimo vse sile za bogatejšo, človeka vredno življenje, ki ga bodo deležni vsi prebivalci našega planeta?

Zdaj segamo po zvezdah. Dosegli jih bomo le, če bomo stopali z osvojenega praga vesolja naprej v njegove skrivnosti nerazdvojeni.

Najprej pa postanimo Ljudje. Kljub korakom na Luni to zdaj dostikrat še nismo.

Te dni je vsa Bela krajina posejana z ostrvimi ter s snopi požete pšenice, kar daje pokrajini še posebno slikovitost. Številni izletniki stopajo iz avtomobilov, da bi se naužili lepot, o katerih je veliki betokranjski rojak Zupanič zapisal: »Sredi poljan si in pojem mi pesem zeleno vso, pesem vetra in vej in trave in sonca na travi, pesem hitečih in pesem stojčih valov, pesem srebrnih in pesem zlatih valov, pesem potokov in pesem žit.«

(Foto: R. Bačar)

Z naših vrtov

Huda konkurenca

V majhni trebanjski občini je 26 gasilskih društev. Blizu se jesu in čas veselo in podobnih zadev. Le kdaj se bodo zvrstili?

Imel je en sam cilj: denar!

Kazimir Jeraj je v 38 dneh zagrešil 19 vlovov – Okrožno sodišče v Novem mestu je nevarnemu vlomilcu prisodilo 9 let strogega zapora

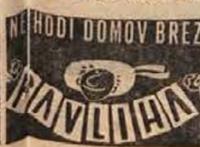
Sodni spis Kazimira Jeraja je lahko gotovo več kilogramov. V njem piše, da se je rodil 1936 v Franciji, da je njegadne stanovanj v Strčini, da je po poklicu priložnostni delavec in da so ga zaprli 2. decembra 1968 ob 5. uri zjutraj, ko so ga v Dol. Toplicah v gostini Lovca zalotili pri vlovu.

Pred kratkim je stal kot obtoženeц pred senatom okrožnega sodišča v Novem mestu in priznal 12 vlovov ter še 7 vlovov, pri katerih pa ni mogel nič odnesti.

Od konca oktobra do 2. decembra 1968 je vlamil v pisarne, skladišča, trgovine in gostine v raznih krajih Dolenjske, v Beli krajini in Posavju. Zabel je 25. oktobra v Strčini, kjer je na silo odprl pisarno mesnega podjetja. Odnesel je 50 din in železno blagajno s 12.070 dinarji, toda blagajne nikakor ni moge odpreti.

Ker je hotel kakorkoli prideti do večje vsote denarja, je 3. novembra nadaljeval. V Trebnju je vlomil v kiosk slaščičarja Hajredina in v gostino »Gmadas«, nato v bife »Srebrna Dol. Toplice, na Mirni v kiosku podjetja Delo, v Brečeah v prostoro pošte in v pisarno podjetja SAP ter v »mešnico Agraria. Od tam je šel v Belo krajino in obkoloval gostilničarja Baločevca v Kotu za 330 din in več zavitek cigarete ter 100 sledilni so vlovni v »mešnici« trgovino. Prejeto ter v pisarno podjetja »Srebrna Dol. Toplice« in prekaljevalnica v Ljubini. Na begu iz kraja v praj je morda obšel bife »Srebrna Dol. Toplice«, a je drugič na istem mestu našel še malo denarja.

Praven je vlomil še večkrat, toda brez uspeha. Tako je 11. oktobra v gori znan razbil okno in vrata v pisarni podjetja Comenitine, ker denarja ni bilo. Prav tako se je 7. strazil lotil zliknjene priložnostne podjetja Dolenjske, a je bilo preveč ovir, da

pred piki komarjev varuje biban!

Posebno prav vam bo prišel na TABORJENJU, IZLETIH v naravo, pri RIBOLOVU... BIBAN razpršite po nepokritih delih telesa in voč ur ste varni pred ubodi komarjev, brencljev, čebel itd.

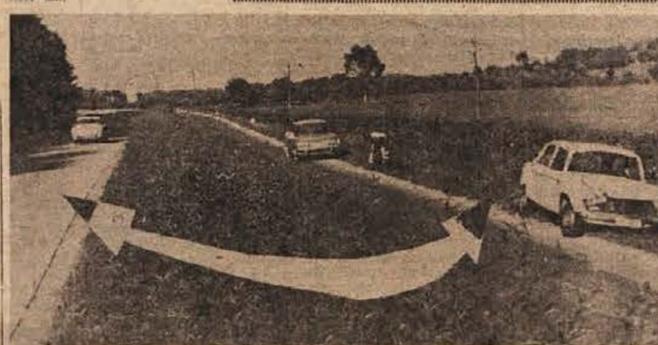
Iz dežja pod kap

Most v Dolini vasi je star in izrabljen. Občinska skupščina želi rane možnosti za njegovo obnovo oziroma gradnjo novega mostu. Najprej je vprašala za mnenje, koliko bi nov most veljal, domačo Komunalo. Občina kaže, ko so se prišli za glavo, ko so zvedeli za ceno 300.000 din, saj je tak izdelek za občinske možnosti prevelik. Na pomoč so poklicali še strokovnjaka iz Kranja, ker so menili, da bi lahko napravili most ceneje, ti pa so izračunali, da bi nov betonski most veljal kar milijon dinarjev!

Naša tehnična kultura

Znani ljubljanski akademski slikar se je pred kratkim peljal s svojim avtomobilom iz Ljubljane v Hamburg in nazaj, pa ni videl med uvo dolgo potjo niti ene avtomobilske nesreče. Nekaj dni po vrnitvi v Ljubljano je na kratki vožnji iz Trnovca v Črnuče nehote videl štiri nesreče in precej razbitih avtomobilov. 16. julija pa je na vožnji iz Ljubljane v Novo mesto blizu Trebnje videl stisko nekoga zagrebškega voznika osebnega avtomobila, ki je najljub neprekinjeni deli prehitel vrsto kamionov. Zagrebenec je prišel v nevarne skrajne in je komaj odnesel celo glavo (in v avtomobilu vso družino!), nato pa se malo pozil in zavil s ceste v travo, tam ustavil in še lešal na zemljo. Zdal so mu šinci do kraja odgovorili.

Naš slikar je z razbujajočim srcem pripeljal v Novo mesto in se dolgo v noč podcažival spomine na najlubi dogodek, ko bi skoraj videl težko nesrečo.

NEOBICAJNO SREČO V NESREČI je v sredo, 16. julija popoldne doživela voznica osebnega avtomobila ZG 715-83 pri Beli cerkvi, ko je pri prehitevanju zletela z avtomobilske ceste na vzporedno staro cesto Kranovo–Dobrova. Voznica Stela Rankar iz Zagreba se je poklotovala, njeni hčerki pa sta nezgoda prežvelj k sreči brez prask. Avtomobil je odneslo čez zeleno živo mejo, priletel je na strmo in se spet postavil na kolesa (Foto: S. Dokl)

Moj intervju

Teden dni in več sem čakal, da mi je tajnik slavne in povsod znane pevke Fufi Malagan javil, da me je zvezda pripravljena sprejeti. Kljub temu da sem bil v pisanju in spravevanju precej več, sem se za napovedani obisk temeljito pripravil. Niso narmed mače solze, spravevati svetovno veličino, idol mnogih ljudi, in zapisovati točne odgovore.

Stopal sem po debelih hotelskih preprogah in se povzpel v prvo nadstropje. Potrkal sem in počakal. Odgovora ni bilo. Potrkal sem vnovič, tokrat močneje.

»Ja, ja? Wer ist...? Ko je prišel?«
 »Novinar... Presse... Stefan Smoia. Najavljen...«
 »I komme odmah. Malo pričakati...«
 In sem čakal.

Končno so se vrata odprla in stal sem nasproti zvezde, oblečene v belo domačo haljo z drznim dekoltejem.

»Oprostite za nadlegovanje,« sem dejal pogumno. »Prosil bi samo odgovore na nekaj vprašanj, ki zanimajo bralce našega lista. Pišem za 'Komuno v sredo'. Dobra naklada.«

»Može. Vi sprašujete, jaz bom odgovarjala. Stima?«

»Kdaj in kje ste rojena?«

»April 1945 v Ziegendorfu, Slovenija – Jugoslavija.«

»Ziegendorf? Takega kraja ni pri nas...«

»Je, je. To je vicina a – no, kako se imenuje – Piškava, Piškava...«

»Pri moji veri, da pri Piškavi ni nobenega Ziegendorfa. Tam je le Kozja vas, če me spominjate na vasa...«

»Točno. Kozja vasa! Saj Ziege je koza in vas je Dorf? Torej Ziegendorf?«

»Naj bo! Gremo naprej: oči?«

»Träumerai – sajste...«

»Lasje?«

»Pustelni ala Toulouse Lautree.«

»Izobrazba?«

»Plavalna šola v Piškavi, večerni kurs kuvarja.«

»Jezik?«

»Delno nemško, slovensko...«

»Vaša kariera doslej?«

»Nastop na gasilskih veseljah, radio, TV, koncerti.«

»Vase največje veselje?«

»Vse, zlasti pa duber humor.«

»Imate ambicije?«

»Koncert v milanski Scali in v Metropolitan operi. Hočem postati prava primadona.«

»Pevska izobrazba?«

»Niš, saj je dober pevec ne potrebuje. Pri petju moram dati sebe, svoj stil, glas ni važen...«

»Kateri pisatelj vam je najbolj všeč?«

»Ne berem. Samo revije. Za branje knjig nimam časa. Knjige so tudi predeležje?«

»Vaš najljubši filozof?«

»Platon, Casanova, Bramaputra.«

»Skladatelj?«

»Beatles, Mozart, Titicaca...«

»Vaš hobby?«

»Alfa-Romeo in prijatelj.«

»Katera ura vam je najbolj všeč?«

»Posle polnoči.«

»Pa mesec?«

»Puna luna...«

»Kaj sodite o umetnosti?«

»Dobro, dobro. Umetnost je osnova inteligencije. Kdor ne pozna Titicace ali Bramaputra... ta ni človek...«

»Vase želje?«

»Veliko uspeha in... denarja.«

»Vase napake?«

»Nimam napak. Sem popolna ženska. Obseg prsi: 106 cm, noge O. K. Ha-ha-ha, vse je O. K.«

Tudi jaz sem se zasmel. Potem sem zastavil še nekaj vprašanj in dobil nanje nekaj podobnih odgovorov.

Reportaža je bilo objavljena v naslednji številki. Na uredniškem odboru sem bil pohvaljen in dobil sem nagrado, ker sem bil v intervjuju globok, stvaren in problematičen.

Zdal čakam na poziv tajnika iluzionista Bymbija Hurocka.

(Honorar 100 din)

VLADIMIR BAJC

— Hvala, da ste me rešili iz vode, toda izcediti me pa res ni treba...

Dva kombinata iščeta skupno pot

Do konca tega leta bo jasno, ali je združitev zares smotrna - V Sevnici in Krškem ima kmetijstvo sorodno usmeritev

V začetku julija sta AGROKOMBINAT Krško in KMETIJSKI KOMBINAT Sevnica ustanovila komisijo, ki bo analizirala položaj obeh gospodarskih organizacij in napravila skupen program perspektivnega razvoja.

Komisijo čakajo obsežne naloge, saj bo predvsem od nje odvisno, če si bosta kmetijskih organizacij izbrali skupno pot vnaprej. Studija o možnostih za združitev, o perspektivah vsake organizacije zase, o dobrih straneh in-

tegracije, o izpopolnitvi kadrovskega sestava zaposlenih in finančnih prednostih skupnega gospodarjenja bi morala biti pripravljena do konca tega leta. Ko bo strokovna dokumentacija zbrana, jo bodo predložili v razpravo samoupravnim organom v obeh delovnih kolektivih. Ti se bodo potem mnogo lažje odločali za samostojno ali ločeno gospodarjenje v prihodnjem obdobju. Na voljo bodo imeli vse potrebne podatke in izračune, ki jih bodo medtem pripravile strokovne službe.

AGROKOMBINAT Krško ima nekaj nad tisoč hektarov obdelovalnih površin. Usmerjen je predvsem na sadjarstvo v plantaznih nasadih, v

vinogradništvo ter živinorejo in poljedelstvo.

Sevniški kombinat ima okoli 300 hektarov obdelovalnih zemljišč. Ukvarja se pretežno s sadjarstvom in hmeljarstvom. Oboje bi lahko združili, če pa do tega ne bo prišlo, se bodo prav gotovo odločili za poslovno sodelovanje. To vez bo ustvarila v prvi vrsti hladilnica za sadje v Stari vasi. Oba kombinata imata okoli 325 nasadov sadnega drevja. Hmelja ima krški kombinat 18 hektarov, sevniški 80 hektarov. Živinoreja je razvita predvsem v krški občini. Lahko bi razširili kooperacijo tudi na sevniški predel.

Kmetijska dejavnost ima torej v obeh organizacijah precej skupnega in s stališča proizvodnje bi sestavljali lahko močno organizacijo, vprasanje pa je, kaj bodo pokazale finančne analize.

J. TEPPEY

Počastitev gasilske stoletnice

V Čateških Toplicah so se 19. julija zbrali na slavnostni seji predstavniki občinske gasilske zveze iz Brežic, poveljniki gasilskih centrov ter gostje iz Slovenije in Hrvaške. Na slavnostni seji so proslavili stoletni jubilej gasilstva na Slovenskem.

Sindikati bo pomagal

Občinski sindikalni svet v Brežicah bo v kratkem imenoval skupaj z občinsko skupščino komisijo za pomoč pri izpopolnjevanju samoupravnih predpisov v delovnih organizacijah. Uskladištev zakonodaje znotraj delovnih organizacij z veljavnimi predpisi bo morala biti opravljena do konca tega leta.

Obleko in obutev delijo

Občinski odbor Rdečega križa je te dni začel deliti krajevnim organizacijam RK obleko, zbrano v nabiralni akciji 25. maja letos. Iz vsakega kraja morajo o potrebah obvestiti odbor v občinskem središču. Ljudje, ki si želijo pomoči, naj se obračajo zanj na krajevne organizacije, ker te bolje poznajo razmere, v katerih živijo.

Težave ob žetvi

Deževno vreme v času žetve je kmetom povzročilo veliko stitnosti; vsa pšenica je naenkrat dozorela, zato AGROKOMBINAT ni mogel zadosti hitro ustreci številnim naročilom za žetev s kombajnom. Kombinatom ima razen tega 300 hektarov lastne pšenice, ki so jo seveda najprej poželi. V podjetju pravijo, da bi morali imeti vsaj 50 kombajnov, ne le 7, če bi hoteli pravočasno požeti vso pšenico.

Stiki s češkimi mladinci

Občinski komite Zveze mladine v Krškem bo verjetno že prihodnje poletje poslal na počitnice na Čehoslovaško dvajset mladincev, prav toliko čeških fantov in deklet pa bo prišlo letovat v Porč. Bivanje na Českem bo ZMS omogočila mladincem iz delovnih kolektivov kot nagrado za pridnost pri učenju in delu.

Če želite

odgovor ali naslov iz malih oglasov nam pošljite v pismu dopisnico ali znamko za 50 par!

UPRAVA LISTA

Razglednice - propaganda za muzej

Brežiški muzej je poletni prihodnji cilj številnih izletnikov, ki želijo spoznati preteklost mesta in posavske pokrajine. Obiskovalci zelo radi kupujejo razglednice s prikazom muzejskih predmetov in grajske notranjosti. Doslej so prodali že blizu 15.000 razglednic. To je lep propagandni uspeh.

Sodobna šola je draga

Brežiška gimnazija meri 2.950 kvadratnih metrov. Džak imajo le enolizemska pouk. Vzdrževanje tolikšne površine je zelo drago; samo za čiščila izdajo po 6.000 dinarjev na leto. Redno je zaposlenih pet čistilk. Od republiške izobraževalne skupnosti dobi šola za materialne izdatke le 130.000 dinarjev ali 30.000 dinarjev premalo. Iz tega denarja mora med drugim plačevati čistilke, kuharico šolske kuhinje, tajnico zavoda in hišnico.

Sadje iz Mokric prodano

V nasadih kmetijskega posestva v Mokricah si letos obetajo normalen pridelek. Breskev bo okoli 50.000 kg, jabolk 30.000 kg in hrušk 75.000 kg. Večino pridelka so si že rezervirali zagrebški kupci.

Črpalka na Bizeljskem je odprta ves dan

Od 1. julija dalje postaje bencinska črpalka krajevne skupnosti na Bizeljskem od seste ure zjutraj do osmih zvečer. Letos nameravajo vgraditi še en rezervoar za super bencin. Zdjaj prodajajo samo nafto in naveden bencin.

Na nedavnem obisku prosvetnega društva iz Proseka in Kontovela v Brežicah so zamejski Slovenci s Tržaškega sklenili trajno prijateljstvo z društvom bratov Milavcev (Foto: Jožica Teppey)

PHIPOMBE KMETOV V RAZPRAVI O POKOJNINAH

Sinovom do 150 posestev na leto

Gospodarji, ki prav zdaj izročajo kmetije v mlajše roke, se boje, da bodo s tem izgubili pravico do pokojnine, če ta ne bo vezana na osebo, ampak na posestvo

Sekcija za kmetijstvo pri občinski konferenci SZDL v Brežicah je sklenila, naj se javna razprava o pokojninskem zavarovanju kmetov nadaljuje do konca leta, vendar na podlagi realnejših izračunov, ki bodo upoštevali gospodarsko moč kmetij.

Po mnenju članov sekcije bi morali najprej urediti položaj kmeta, da bo z dohodkom lahko preskrbel družino in da bo kos socialnozdravstvenim datjavam. Tega večina kmetov še ne zmore.

Nashe gospodarstvo preprosto odpira nova delovna mesta, zato ne more zaposliti dovolj ljudi s kmetov. To prisiljuje kmete, da se uporno držijo majhnih in razkosanih posestev, katerih dohodek ne dosega splošnega standarda v naši družbeni skupnosti.

Kmetije sami ne morejo pomagati. Vezani so na razvoj celotne družbe in od nje pričakujejo razumevanje in pomoč. Pokojninsko in invalidsko zavarovanje v obliki samofinanciranja ni uresničljivo. Preveč je socialno šibkih kmetov, od katerih prispevka ne bi mogli izterjati, to pa že vnaprej ogroža obstoj zavarovalnega sklada.

V razpravi je bila izrečena tudi misel, da prispevki od

katastrskega dohodka v republiškem proračunu in v občinskih proračunih ne predstavljajo bistvenega deleža, zato bi skupščine brez posebnih težav odstopile večji del davka socialnemu zavarovanju kmetov. S tem bi zagotovile začetni kapital v skladu. Trenutno tudi zdravstveno zavarovanje kmetov ni urejeno. Iz leta v leto zapada v vse večje finančne težave in nujno potrebuje širšo družbeno pomoč.

Kmetom tudi ni jasno, kako bi bilo z njihovimi pokojninami, če bi svoja posestva izročili sinovom. Iz tega, naj bo starostna pokojnina vezana na kmetijsko gospodarstvo, ne na osebo, sklepajo, da bi morali zadržati posestva v svojih rokah. Reševanje pokojnine bo treba urediti tudi na posestvih, kjer sta mož in žena solastnika. Pripombe so bile tudi glede starostne meje za pridobitev pokojnine. Za žene - lastnice kmetijskih posestev je po mnenju članov

starost 65 let previsoka, saj so tudi sicer žene upokojene pet let prej kot moški.

J. TEPPEY

NOVO V BREŽICAH

OB DELAVNIH KOPANJE BOLJ POCENI. Uprava zdravilišča v Čateških Toplicah je poveljnica vstopnina za obiskovalce iz tujine na prostem. Popusti velja samo med tednom. Ob nedeljah je vstopnina 5 dinarjev, ob delavnikih pa 4 dinarje na osebo. Kopališče je kljub vsaki vstopnini zelo polno, ob nedeljah kar preveč. Za 5000 ljudi na dan bi nujno potrebovali vsaj še en velik bazen.

V ZDIHOVEM OB KOLPI je postavilo šotore 25 brežiških tabornikov. Na letovanje so odšli 14. julija. S seboj so vzeli dva čolna za veslanje po reki. Na taborniško je učijo taborniških veščin. Privedli bodo družabno srečanje z domačini, ki jim letos že drugič gostoljubno odstopajo mi-

ren kotiček med zelenjem na obrežju Kolpe.

V KOMISIJO, ki bo pripravila predloge na spremembo občinskega statuta, je skupščina imenovala Špelo Piratovo, Zvonimira Gaberščka, Miroslava Kambiča, Miloša Kovačiča in Borisa Pavlenca. Za predsednika je dočela Ivana Živiča.

V SOBOTO JE BIL KONČANO FLUOROGRAFIRANJE prebivalstva v brežiški občini. Trajalo je ves teden. Odziv je bil zadovoljiv. Občane, pri katerih bodo odkrili obolenje pljuč, bodo poklicani na ponoven pregled v protituberkulozni dispanser.

ZA GRADNJO STANOVANJ so v Brežicah letos namenili 3.395.000 dinarjev, od tega 1.680.000 dinarjev za stanovanjski blok s stanovanji za tržišče, razliko pa kot delež kmetom borec za zasebno gradnjo.

LJUBLJANSKI PROSVETNI SERVIS namerava prihodnje leto ustanoviti v Brežicah svojo enoto za izposojanje gledaliških rekvizitov, kostumov in dramske literature. Enota bi poslovala v prostorih prosvetnega doma.

BREŽIŠKE VESTI

Nad otroki v reji ni popolnega pregleda

V krški občini imajo okoli 80 družin, ki bi vzele v rejo tudi otroke. To so predvsem družine z odraslimi otroki ali brez otrok. V krški občini je bilo lani 27 rejnikov, za katere je plačevala vzdrževalnino občina. Nekaj od teh se jih je vrnilo v svoje družine.

Rejnski prejemajo za oskrbo otroka mesečno povprečno 830 dinarjev. Izdatki zanje so seveda znatno večji, saj so skoraj vsi še solarnji. Nekaterim rejnikom prizna skupščina ob začetku šolskega leta enkratno pomoč za nakup šolskih potrebščin. Za novo leto obdari rejence socialnovarstvena služba; lani je

namenila vsakemu za okoli 250 dinarjev oblike in perila. V občini je veliko otrok tudi v tako imenovani črni reji. Po nepopolnih podatkih jih je vsaj 70. Te otroke oddaja v oskrbo drugim staršim sami.

Starši kakor tudi rejniki bi po zakonu morali obvestiti skrbstvene organe pri občinski skupščini, kdo skrbi za otroke. V večini primerov tega ne napravijo, zato nad temi otroki ni pravega nadzora. Socialnovarstvena služba domneva, da je zanje verjetno dobro poskrbljeno, ker ne sliši pritožb niti od šole niti od državljanov. Pa kljub temu ne bi bilo odveč, če bi v prihodnje to upoštevali.

J. TEPPEY

RESNI NAČRTI ZA SKORAJSNJO MODERNIZACIJO

Ime je za podjetje kakor izkaznica

Brez kvalitetnih izdelkov si ga ni mogoče pridobiti - KOVINARSKA je uspela - Ze sprejema naročila iz tujine - Najboljšo prihodnost si obeta od industrijske opreme in polizdelkov za industrijo

KOVINARSKA v Krškem je prišla tako daleč, da si ustvarja trdna tla tudi zunaj meja. Močno tehnično kooperacijo je tovarna navezala s svetovno znano tvrdko za izdelovanje asfaltnih baz WIBAU v Zahodni Nemčiji.

Takšna baza je bila razstavljena na Zagladanskem velesejnu v Zagrebu. KOVINARSKA je dobila pri firmi WIBAU priznanje za izredno kakovost teh objektov in bo tudi v prihodnje delala zanj.

Tovarna ne bo več dolgo ostala na tej stopnji in pri tem obsegu. Svojo proizvodnjo bo modernizirala, ker vidi kolektiv v tem edino pot do zmanjšanja stroškov in večje produktivnosti. To pomeni, da bo delavec potem več dobil. Prva etapa modernizacije bo končana januarja prihodnje leto. Do tega časa namerava tovarna zaposliti še nekaj inženirjev.

Letos je KOVINARSKA prevzela zahtevna naročila. Sem sodi izdelava devetih rezervuarjev za kisik, visokih po 22 metrov. Naredili so jih za jeseniško železarno in jih že montirali. Trenutno delajo krški kovinarji jekleno konstrukcijo za prizidek stolpnice na Trgu revolucije v Ljubljani. Težka bo nad 700 ton. Za kranjsko tovarno SAVA končujejo 450-tonski objekt. Naročniki kovinskih konstrukcij so še NOVOLES

iz Novega mesta, MEHANO-TEHNIKA iz Izole in drugi. V podjetju izdelajo razen tega ogromno opreme za zagrebško kemično industrijo za KARBON in CHROMOS.

J. TEPPEY

KRŠKE NOVICE

PAVILJON ZA PRODAJO KMETIJSKIH STROJEV kupci radi obiskujejo. AGROKOMBINAT daje stroje tudi na odplacilo. Najdaljši rok je dve leti in pol. Kmetje pokupijo veliko pripomočkov, domačih in uvoženih, predvsem pa kosilnice, škroplilnice, pluge, brane in druge traktorske priključke.

TOVARNA PAPIRJA JE LETOS PRVIC namenila denar za rekonvalescenca. Delavce, katerim bo zdravnik priporočil okrevanje v planinah, ob morju ali v zdravilišču, bo plačala oskrbo tovarna. Letos bodo poslali na oddih okoli 60 članov kolektiva. Za to so namenili 40.000 dinarjev.

V JULIJU IN AVGUSTU so občinska skupščina ne bo sestajala. Počitnice bodo prekinili v začetku septembra. Uprava bo poskušala se pred dopusti sklicati povzet o regionalnem prostorskim planiranju, če bosta sosednji občini za to. Nanj namerava povabiti predsednika svetov za urbanizem, poslanca in sekretarje komitejev.

ZA PARCELE, NA KATERIH BODO ZIDALI NOVO SOLO, je

skupščina določila razlastitveni postopek, ker se zaradi previsoke kupnine ni mogla sporazumeti z lastniki. Višina odškodnine bo odredilo sodišče.

IZ KRŠKE OBČINE JE V RAZNIH ZAVODIH in domovih 48 odraslih ljudi. Skupščina plačuje celotno oskrbno 22 upravitelcem, delno oskrbno pa 23 prisiloem. Trije oskrbovanci se vzdržujejo sami, ker imajo dovolj lastnih dohodkov. Višina mesečne oskrbnine se giblje med 418 in 620 dinarji, odvisno od vrste zabojne. Najdražji je Zavod za usposabljanje invalidne mladine v Kamniku, kjer zahtevajo 1020 dinarjev na mesec. Tam se uči polklica samo en mladinec.

VESTI IZ KRŠKE OBČINE

Z dežja pod novo streho

Razmere za delo so nevzdržne - Edinj izhod: novi proizvodni prostori - Sodelovanje s STT je uspešno

Polletna bilanca v Kovinskem podjetju Sevnica je kljub nekaterim težavam uspešna. V podjetju je trenutno zaposlenih 48 delavcev v proizvodnji, 12 pa v upravi; 80 odstotkov je kvalificiranih in

prilicnih. Izdelujejo jeklene konstrukcije in različne izdelke iz pločevine. Poslovno sodelovanje s Strojno tovarno Trbovlje je dobro, tako da ni bojazni, da bi zmanjkalo dela. Kolektiv se že vse od nastanka bojuje z drugačnimi težavami. Pod streho imajo samo dve delavnici, vsa druga dela pa morajo opravljati na prostem. Ovisnost od vremenskih razmer povzroča s povečano proizvodnjo tudi vedno večje težave, kajti rokov se je treba vendarle držati. Samo delne izboljšave ne bi zadoščale, potrebna je celotna rekonstrukcija.

Podjetje že nekaj časa išče primerno lokacijo za nove prostore. Najboljša bi bila vsekakor na levi strani industrijskega tira pri obratu Zaga. Ta prostor je že dvajset let namenjen za industrijsko izgradnjo, saj je možna uporaba vseh komunalnih naprav, zlasti pa industrijskega tira. Če bi se kazale potrebe, bi se lahko v prihodnje še razširjal, saj je prostora dovolj.

Vloga so že poslali Koprarni. Ta je pripravljena oddati prostor, potreben je le še sklep delavskega sveta. Po

končani rekonstrukciji bi, kot predvideva razvojni načrt, zaposlili 80 novih delavcev. Celotni dohodek bi znašal 600 milijonov Sdin, skladi pa bi narasli na več kot 40 milijonov Sdin. Graditi bi pričeli takoj, vendar je vprašanje kreditiranja še odprto. Strojna tovarna iz Trbovelj se zelo zanima za razširitev proizvodnje, ker so potrebe dovolj velike, ne more pa ničesar investirati.

V podjetju pričakujejo, da jim bo kdo pomagal prebroditi začetne težave; zlasti računajo na občinsko skupščino.

J. KRZIC

Težave z lokacijo

Mizarska zadruga iz Sevnice si s proizvodnjo stilnega pohištva krepko utira pot naprej. V poslovnem sodelovanju s Slovenijalesom iz Ljubljane namerava marca prihodnje leto graditi nove prostore v bližini sedenja tovarne. Z lokacijo bodo težave, ker bodo potrebni dodatni stroški za premestitev nekaterih komunalnih naprav. Prestavitve ceste bi jih veljala 25 milijonov starih din; druga možnost je prestavitve črpalnice za vodo, ki bi stala 15 milijonov starih din. Treja rešitev, ki bi bila za celotno gospodarstvo še najbolj primerna, pa je, da bi prispevali del denarja za graditev novega, 7 km dolgega vodovoda izpod Lisce. Nov vodovod iz črpalnice, ki ga opazujejo že tri leta in ki daje 10 litrov vode na sekundo, je predviden tudi v novem urbanističnem načrtu.

Vlom v trgovino

V noči od nedelje, 13. julija, na ponedeljek je Nedeljko Mirković iz Gornjega Zalukovnika pri Tuzli, delavec pri elektrifikaciji proge, vломil skozi steklena vhodna vrata v poslovalnico Tekstil pri železniški postaji v Sevnici. Odnesel je večjo količino raznega blaga. Vlomilec je bil precej predrzen, saj je trgovina ob prometni cesti osvetljena, v bližini kolodvorski restavraciji pa je bilo v tem času precej gostov.

Mirković je v priporu, zadržano pa so izročili okrožnemu sodišču v Novem mestu.

Upravičene zahteve občine

Železnica bi morala več storiti za varnost občanov - Predpisi ne dovoljujejo prehodov na postajnem območju

Niče ne dvomi, da je elektrificirana proga za Sevnico velika pridobitev. Kori

sti ne bo imela samo železnica, temveč vse tovarne in tudi sleherni občan, saj bo prevoz odsej hitrejši in udobnejši. Velikega gospodarskega pomena torej ne gre zanikati. Vendarle pa se odpira vrsta vprašanj, ki terjajo od železnice odgovor, zlasti kar zadeva varnost prometa.

Zaradi gostega prometa po železnici in tudi cestah ter zaradi številnih prehodov je bila varnost občanov že doslej zelo ogrožena, z večjim prometom bo pa še mnogo bolj. Železnica se tega, kot kaže, ne zaveda dovolj, saj hiti z modernizacijo samo svojih naprav, zanemarljivo pa mnoge komunalne objekte, prevsem prehode. Ze pred štirimi leti je soglašala z urbanističnim načrtom, in pa se na tem področju ni bistveno spremenil. Še vedno vztrajajo pri tem, da bodo za prehode poskrbeli v drugi stopnji modernizacije, vendar točnega roka na številne prošnje občine še niso določili. Zlasti sporen je glavni prehod pri domu TVD Partizan, kajti predpisi strogo določajo, da na postajnem območju ne sme biti glavnih prehodov.

Razamemo, da ima železnica pri modernizaciji vrsto težav, toda vsaj osnovne zahteve bi pa le morala upoštevati, meni Ivo Pinterič, načelnik za gospodarstvo pri obč. skupščini.

J. K.

Dober zaslužek

Kmetijska zadruga v Trebnjem je letos odkupila 1636 kg borovnic druge kvalitete, 1156 kg lisic, 120 kg lipovega cvetja in 20 kg suhih gob. Nabiralec, večinoma otroci, so tako iztržili 10.290 dinarjev. Borovnice in lisice je odkupovalo Slovenija-Sadje, lipovo cvetje pa portoroška Droga.

Nove odbojne ograje

Cestno podjetje je te dni postavilo ob asfaltni cesti iz Trebnjega do Slovenske vasi odbojno ograjo v skupni dolžini približno 950 m. Odbojna ograja je potrebna, ker je na cesti precej ovinkov, zlasti pa je nevarno ob poledici.

SVET ZA URBANIZEM, KOMUNALNE IN STANOVANJSKE ZADEVE PRI OBČINSKI SKUPŠČINI TREBNJE

obvešča vse občane in delovne organizacije, da bo v smislu 11. in 13. člena zakona o urbanističnem planiranju (Uradni list SRŠ št. 16/67)

JAVNO RAZGRNEN

osnutek zazidalnega načrta individualne stanovanjske gradnje za predel »Roje II« na Mirni

Osnutek načrta bo razgrnjen 30 dni, računa joč od dneva te objave, in sicer v pisarni referenta za gradbene zadeve in urbanizem pri občinski skupščini Trebnje vsak ponedeljek in sredo od 7 do 15 ure. Predlog zazidave bo razgrnjen tudi na krajevnem uradu na Mirni vsak ponedeljek, sredo in petek od 7 do 15 ure, ob sredah pa tudi od 17 do 19 ure.

Rok za pripombe je 30 dni od dneva objave o razgrnitvi.

Svet za urbanizem, komunalne in stanovanjske zadeve pri občinski skupščini Trebnje

ZA BOLJŠE GOSPODARJENJE S KANALIZACIJO

Ne prispevek, temveč odškodnina!

Mestni standard in podeželske cene ne gredo skupaj - Uvesti bo treba kanalizacijo - Zagotoviti bo treba stalen vir dohodkov in jih združiti v sklad

Ritem življenja urbaniziranih naselij vse bolj prodira tudi na podeželje. Naselja rastejo, vzporedno tudi najnujnejše komunalne naprave, toda pri kanalizaciji se kot po pravilu vse ustavi: ni denarja. »Želimo si splošni standard, mestno življenje in podeželske cene, to pa ne gre skupaj,« je pripomnil odbornik na zadnji skupščinski seji, ki je temu vprašanju odmerila precej časa.

V večjih naseljih v občini Trebnje je blizu 5 km cevovodov kanalizacije, zgrajenih pred več leti, ko se naselja še niso tako hitro širila, zato danes več ne zadoščajo. Razen tega jih še nihče redno ne vzdržuje in čisti. Vzrok: v ta namen se nikjer ne zbira denar, niti od porabnikov ne, na majhno proračunsko blagajno pa tudi ni mogoče računati. Ker je potreba po vzdrževanju starih in graditvi no-

vih cevovodov nujna, bi bilo treba razdobljena sredstva zbrati takoj in naenkrat. Z določitvijo stalnih virov dohodkov bi bilo primerno oddati kanalizacijske naprave v upravljanje kakšni gospodarski organizaciji.

Razumljivo je, da bodo morali največ denarja prispevati uporabniki sami kot kanalizacijo, to je odškodnina za uporabo kanalizacije, v katero bodo všteti stroški vzdrževanja in obnove. Graditev novih kanalov bi morali še vnaprej financirati investitorji objektov, ki se na novo priključujejo na kanalizacijo, plačevati pa bodo morali seveda tudi priključno takso. Vsa omenjena sredstva in še del prispevka za uporabo mestnega zemljišča ter dotacije iz proračuna bi kazalo združiti v sklad. Denar, zbran iz posameznih virov, bi bil lahko še vedno strogo namen-

ski, vendar bi bilo možno tudi časovno prelivanje glede na potrebe. Z ustanovljenim skladom bi bilo lažje izločiti del denarja za oročanje pri banki, na osnovi česar bi namenjali kredite. Z združenimi sredstvi bi se bolj združevala tudi ureditvena dela, to pa je veliko cenejše kot izvajanje vsakega del posebej.

J. KRZIC

Zasedba v zdravstvenem domu

V zdravstvenem domu Trebnje je trenutno zaposlenih 25 delavcev: zdravnik specialista pediatra, trije zdravniki sploške prakse, dva zobozdravnika, višji dentist, dve višji medicinski sestri, tri medicinske sestre s srednjo šolo, dva zobotehnikarja, tri babice, laborant, štiri bolničarke in tri zobne asistentke. Poleg teh, ki so z zavodom v rednem delovnem razmerju, delajo dopolnilno še ginekolog v disperzerju za žene, fiziolog v disperzerju za tuberkulozo in pljučne boleznin ter okulist v okulistični ambulanti.

Razlastitev je utemeljena

Streška družina Franc Krese-Coban iz Trebnjega bo uredila v Prapročah strelišče na skupni površini 20.245 kv. m. Z dosegljivimi lastniki je bila sklenjena menjalna pogodba. Soglasja niso mogli doseči le z enim lastnikom.

Ker je ureditev strelišča nujna za nemoteno delo občinske strelske zveze, pa tudi za opravljanje nalog oddelka za narodno obrambo, je občinska skupščina na zadnji seji sklenila, da je ureditev skladišča splošnega pomena, zato bo treba sporno parcelo razlastiti.

J. KRZIC

Z GASILSKE SLOVESNOSTI V ŠENTRUPERTU

Kaplje cvička po novem gasilskem avtomobilu

Slovesnosti ob 70-letnici gasilskega društva so se udeležili številni gosti - 69 darovalcev za nov avtomobil je prejelo diplome

Prizadevno 54-člansko gasilsko društvo iz Šentruperta je v nedeljo dostojno proslavilo dvojni praznik: 100-letnico gasilstva na Slovenskem in 70-letnico obstoja društva.

Slovesnost se je pričela s paradom gasilcev okoliških društev in narodnih noč, zatem pa je Franc Kurent, predsednik šentruperskega društva, v krajšem nagovoru pozdravil navzoče. Bogato zgodovino je orisal tajnik društva Maks Kurent. Na svečani tribuni pod visokim mlajem so se zvrstili še številni govorniki: Jože Smodej, predstavnik republiške gasilske zveze, Franjo Bulc, predsednik občinske gasilske zveze, ter še nekateri gostje. Vsi so poudarjali pomen gasilstva nekoč in danes ter potrebo po sodobnejši opremlitvi in vključevanju mladih v te humane organizacije.

Po uvodni slovesnosti je Franjo Bulc, predsednik občinske gasilske zveze in pokrovitelj prireditve, predal ključ novega avtomobila šentruperski Ignacu Kraševcu, po krajšem kulturnem programu pa je krstil avtomobil s pristnim dolenskim cvičkom. Ob koncu je 69 darovalcev, botrov novega vozila sprejelo diplome, posebna

TREBANJSKE IVERI

■ VESELJE TREBANJSKIH kopalcev, ki so letos dobili novo kopalnico na Temenici, se polagoma spreminja v nejevoljo, kajti voda je tako umazana, da marsikdo rajši ostane na suhem. Na dnu bazena se je nabralo skoraj pol metra blata, na nekaterih mestih pa med ploščami že raste ločevje. Če novo kopalnico ne zadovoljuje niti domačinov, verjetno tudi turistov ne bo.

■ DELAVCI MODNIH oblačil imajo od prvega do sednjega julija kolektivni dopust. Vsak ga bo prejel po svoje. Dolajo samo tisti, ki so se v obratu zaposlili po februarju.

■ MARSIKATERA pikra je že padla na račun avtobusnega voznega reda. Domačinom je lažje, saj se nanj enostavno ne zmenijo in si raje poiščejo drugje točnejše informacije. Marsikateremu tuču pa je že prekrital računa. Če nihče ne skrbi zanj, bo

še najboljše, da ga odstranijo.

■ KRVOJAJIŠKE akcije, ki je bila v torek, 15. julija, se je udeležilo v Trebnjem 54 občanov.

■ S SADIEM in zelenjavo je Trebnje te dni dobro založeno. Lepe breskve in hruške pripelje večkrat tudi neki zasebnik iz Nove Gorice.

■ V MOTELU PUTNIK ob avtomobilski cesti imajo vseh deset prenočišč vedno zasedeni, tako da morajo turisti iskati prenočišča tudi pri zasebnikih. Največ je tujih gostov, predvsem Nemcev in Avstrijcev.

TREBANJSKE NOVICE

RAZGLAS

SKUPŠČINA OBČINE SEVNICA, oddelek za obč. upravo in družbene službe.

išče

rejniške družine,

ki imajo bivališče v okolišju matičnega urada Sevnica in bi sprejele v varstvo šoloobvezne otroke za šolsko leto 1969-70.

Prijave sprejemajo na sedežu občine, soba št. 6. Plačilo rejniške po dogovoru.

SEVNIŠKI PABERKI

■ ZAGORJANI IZVAJALCI GRADBENIH DEL. Na občinsko skupščino so prispeli štiri ponudbe za gradnjo otroškega vrta v Sevnici, vendar je najugodnejšo ponudbo poslalo Gradbeno podjetje iz Zagorja, ki bo tako v Sevnici gradilo še en objekt.

■ ZVISANA PRISTOJNINA. Krajevna skupnost v Šentjanžu je vrnila pristojbino v letošnjem letu od 5 na 10 dinarjev za posamezen grob. Svoj sklep utemeljuje s tem, da bo v letošnjem letu napeljala na pokopališče vo-

dovod, uredili pa bodo tudi mrljiško vešico, kar je nujno potrebno. Stroški teh del ne bodo majhni, zato ni bilo druge možnosti.

■ PO SKLEPU ZBORA VOLIV. CEV V ŠENTJANŽU ne bodo zaposleni delavci in kmetje z območja krajevne skupnosti Šentjanž od 1. julija letos dalje plačevali krajevnega samopripravek, ki je bil vpeljan za gradnjo svetnega doma ali telovadnice v tem kraju. Od 1. maja dalje je uveden krajevni samopripravek za gradnjo zdravstvenega doma v Sevnici za celotno območje občine. Največ pritožb zaradi dvakratnega plačevanja krajevnega samopripravek je bilo od rudarjev, ki se vsaj v Hrašniku in veliko potrošijo že s plačevanjem avtobusnega prevoza na delo.

SEVNIŠKI VESTNIK

Potrjen tržni red

Občinska skupščina Kočevje je na zadnji seji potrdila tržni red za tržnico v Kočevju, ki med drugim predvideva, da se kaznuje z denarno kaznijo do 20 tln med drugim: kdor prodaja blago izven stalnih tržnih prostorov brez dovoljenja krajevne skupnosti, kdor prodaja blago izven veljavnega tržnega časa, kdor ne vzdržuje reda in snage na svojem tržnem prostoru, kdor prodaja blago s tal itd.

Kontracepcija se uveljavlja

Kontracepcija oziroma načrtovanje rojstev se v kočevski občini vedno bolj uveljavlja. Tako je bilo v letu 1967 poslanih s posredovanjem dispanzerja na komisijo za splav 107 žena, lani pa le še 77. Vendar prihaja pred komisijo za splav iz leta v leto več neporočenih mladih deklet, ki še nimajo poklica ali hodijo v šolo in nimajo pogojev za osnovanje družine ali za vzdrževanje otroka.

Podjetje OPREMA iz Kočevja je pred kratkim na Švedskem kupilo za 280.000 din nov stroj za varjenje platna, kakršnega doslej še ni v Jugoslaviji. Ta stroj jim je omogočil, da dajejo zdaj za svoje ponjave 5-letno garancijo (z ozirom na premočljivost in trohobo), medtem ko so jo dajali prej največ za leto dni (Foto: Primc)

S SEJE OBČINSKE SKUPŠČINE KOČEVJE

Beg iz občinske uprave v Kočevju

Zaradi majhnih osebnih dohodkov, ki so bili celo manjši kot lani, je več zaposlenih na občinski upravi in na sodišču iskalo delo drugod - Osebnih dohodki uprave, sodišča in tožilstva izenačeni s šolstvom

Občinska uprava Kočevje, občinsko sodišče in javno tožilstvo so dobili za svoje delo letos manj denarja kot lani, zaradi česar je precej zaposlenih v teh službah začelo iskati delo drugod. Občinska skupščina je na svoji zadnji seji že sprejela sklep, da bodo zaposleni v teh službah dobili za svoje delo denar po istih merilih, kot veljajo za šolstvo.

Vse pa kaže, da je občinska skupščina sprejela ta ukrep nekoliko pozno, saj so si nekateri zaposleni v teh službah že našli delo drugod, nekateri se za nove zaposlitve še dogovarjajo, nekateri pa kljub zadnjemu ukrepu in zvišanju osebnih dohodkov še vedno iščejo delo drugod.

Z nedavnim rebalansom občinske proračuna bodo ti kolektivni dobili denar po istih merilih, kot veljajo za šolstvo, se pravi, da bodo dobili dodatno še 94.182 din (občinska uprava 82.622 din, občinsko sodišče 9336 din in javno tožilstvo 2224 din).

Ko so na zadnji seji občinske skupščine o tem razpravljali in odločali, je predsednik občinskega sodišča Julij Pint odbornike opozoril, da je nekeje v izračunu napaka in da bo občinsko sodišče kljub temu dodatnemu zvišanju dohodkov še vedno dobilo premalo. Sodišče bi moralo dobiti razen predvidenih 9336

din še 14.416 din, da bo res izenačeno s šolstvom. Odborniki so sklenili, da je treba napako, če se je res zgodila, popraviti in dati sodišču tisto, kar mu pripada.

Na seji občinske skupščine

Na letovanje v Rovinj

Okoli 50 otrok iz kočevske občine bo letovalo od 25. julija do 8. avgusta v Rovinju. Oskrbni dan bo veljal 30 din, vendar bodo starši plačali le polovico, drugo polovico pa delovne organizacije, v katerih so starši zaposleni. Za otroško kolonijo je bilo prvotno prijavljenih 114 otrok, vendar nekateri ne morejo na letovanje zaradi tega, ker starši ne morejo plačati, nekateri pa tudi iz drugih vzrokov. Zaradi pomanjkanja denarja si ne morejo privoščiti letovanja predvsem otroci upokojujencev.

je bil sprejeti tudi predlog o osebnih dohodkih delavcev v upravi občinske skupščine, na občinskem sodišču in javnem tožilstvu.

Spodrsrlaj trgovine

Julka Hering iz Kočevja je povedala, da je v tednu dni večkrat vprašala v trgovini s železninac za ceno premoja kosovca, vendar je svedela le za ceno kosovca. V trgovini Tehnikas pa so ji v mesecu dni večkrat povedali točen datum, kdaj naj pride po moped, a ga še danes ni dobila, zato ga je naročila v Ljubljani. Podučili so jo le, naj bi moped kupila pozimi, ko jih je dovolj.

Komercialni TROGOPROMETA Herman Struna je na naša vprašanja, kako je s ceno premoja in mopedi, odgovoril, da v sželeznini še vedo za ceno kosovca, strunki pa je niso povedali, ker takrat se niso vedeli, do kdaj je premoj po nižji ceni. Mopedov poleg res ni dovolj. Strunki pa obljubi trgovina le na podlagi obljub, ki jih sama dobi od svojih ljubljanskih in drugih dobavitelj. Če dobavitelji obljub ne drže, jih tudi Tehnikas ne more.

Nepoznavanje cen blaga in neizpolnjevanje obljube trgovini verjetno niso v čast.

Vedno manj rojstev

V kočevski občini je bilo leta 1960 rojenih 344 otrok, leta 1965 283 otrok, leta 1967 237 otrok in lani 263 otrok. V teh številkah so vsteti le živi otroci. Hkrati je v zadnjih sedmih letih občutno padla tudi umrljivost otrok do enega leta starosti, in sicer na 3,8 odstotka od prejšnjih skoraj 6 odstotkov. Umrljivost upada zaradi uspešnejšega preventivnega dela zdravstvene službe in zdravstvenega svetovanja občanov.

Nov vzgojnovarstveni zavod

Na nedavni tribuni, ki jo je sklicala krajevna skupnost Kočevje-mesto, so se prisotni občani odločili, naj bi novi vzgojnovarstveni zavod stal med Ribnico in Cesto na stadion. Novi zavod bo predvidoma dograjen že 1971. Veljal bo 2 do 2,4 milijona din in bo lahko sprejel v varstvo 200 otrok. Njegovo gradnjo bo financiral svet za otroško varstvo pri temeljni izobraževalni skupnosti. Za gradnjo so se v Kočevju odločili zato, ker je sedanji zavod premajhen, pa tudi njegovi prostori niso primerni.

DROBNE IZ KOČEVJA

KOČEVSKI ALI PARTIZANSKI ROG, kaj je bolj prav? Večkrat herovno v časopisih, da je Baza 20 v Partizanskem Rogu. Verjetno Kočevski Rog še ni uradno preimenoval v Partizanskega. Posamezni dopisniki prehitujejo stvarnost in tako ustvarjajo zmedo. Za Kočevski Rog vsi vedo, saj je tako vpisan v vseh publikacijah, raznih arhivskih dokumentih, na zemljevidih, spetalkah in drugod. Če zdaj kdo vabi na let v Partizanski Rog ali piše, da je bil v Partizanskem Rogu na letu, potem bo marsikdo ugibal, kje pravzaprav ta Rog sploh je.

OBČINSKI PRAZNIK bo še čez dobre tri mesece, samo pravočasne priprave nanj pa bodo zagotovile, da bodo proslava in razne prireditve potekale v redu. Nekatera društva so že začela pripravljati o pridelitvah za praznik. Tako vemo, da bo takrat ved športnih tekmovalj, telovadna akademija, numizmatična razstava, medobčinska filatelistična razstava, predvidena pa je tudi otvoritev nove trgovske hiše NAMA.

BOGASTVO SO godni sadeli, nekateri trdijo in pišejo čisto, da so netržno bogastvo,

KOČEVSKÉ NOVICE

vendar le v primeru, če so obrani. Godnih sadežev je v kočevskih gozdovih veliko, vendar letos nismo opazili tako organiziranega obiranja kot pretekla leta. Vsak jih nabere le zase, za prodajo pa ne. Borovnic je na kočevski tekoči le malo, in še te prinesejo dekleta in Ortnoka in Siemena. Zelo malo mješčanov se ukvarja tudi z rednim nabiranjem zdravilnih zelišč, čeprav bi si s tem prislužili marsikak dinar. Tako ostaja bogastvo v gozdu.

PRAZNE SO kočevske ulice. Precej družin je odšlo na letni dopust na vse strani, največ pa seveda na morje. Zvesti občanec Kočevja se odšel na dopust v Dol. Na krajše izlete se odpravijo domačini zelo radi na Mestni vrh, kjer je planinska koč. V mestu tudi ni videti tujih turistov. Največ tujcev se zadržuje v Kočevju le dan ali dva.

VISJE CENE frizerskih storitev je pred kratkim odobrila občinska skupščina. Odobrone cene so v glavnem enake, kot so jih predlagali frizerji. Cene so sprejemljive za možko in žensko stroko.

ZAHVALILO SE JE, in sicer pisмено, podjetje AVTO KOČEVJE gostinskemu podjetju HOTEL PUGLED za hitro in dobro postrebo na proslavi 30-letnice AVTA. V zahvali so posebej poudarili, da so bili s postrebo zadovoljni tako člani njihovega kolektiva kot gosti, ki so prišli na proslavo tudi iz drugih republik in držav.

Odprli so prenovljeni dom gasilcev

V Dolenjih Lazih so svečano proslavili 100-letnico slovenskega gasilstva in 40-letnico dela svojega prostovoljnega gasilskega društva

Prostovoljno gasilsko društvo Dolenji Lazi pri Ribnici je z veliko svečanostjo 13. julija proslavilo 100-letnico slovenskega gasilstva in 40 letnico svojega dela. Ob tej priložnosti so odprli prenovljeni dom gasilcev in družbeno-političnih organizacij, priredili gasilsko paradno in podelili priznanja zaslužnim gasilcem.

Na proslavi je govoril pokrovitelj slovesnosti, predsednik občinske skupščine Ribnica Bogo Abrahamsberg. V svojem govoru je posebno poudaril, da dosegajo razne oblike samouprave največje uspehe prav v krajih, kjer so oziroma so bila gasilska društva, kulturna društva, živnorenjske zadruge in podobne organizacije, ki so že od nekdaj volile svoja vodstva in kritično presojevale svoje delo. Prav območje Laz, Brega in Zapuž je eno tistih, kjer

dobiva krajevna skupnost res pravo obliko dela. Krajevna skupnost, organizacije in gasilsko društvo zglede sodelujejo, enotno nastopajo in zato dosegajo tudi uspehe. Takih uspehov pa ne dosegajo tam, kjer vsaka organizacija in društvo dela po svoje.

Nadalje je obvestil prisotne, da občinska skupščina pričakuje od vseh gasilskih organizacij jeseni pomoč pri

organiziranju enot civilne zaštite, in sicer enot prve pomoči, veterinarske prve pomoči, tehničnih enot, enot za razstrupljanje itd. Organizacija teh enot, v katere naj bi pogumneje vključevali tudi ženske, je potrebna za primer morebitnih naravnih nesreč ali vojne.

Za preureditev doma gasilcev in družbeno-političnih organizacij so gasilci in občani zbrali 15.615 din in opravili nad 1300 prostovoljnih delovnih ur. Za preureditev doma so porabili nad 22.700 din. Za pomoč so zato zaprosili še KGP in občinsko skupščino. Pri domu numeravajo dograditi še gasilski stolp.

Z otvoritvijo prenovljenega doma gasilcev je prostovoljno gasilsko društvo Dolenji Lazi pri Ribnici dostojno proslavilo 40-letnico svojega obstoja in 100-letnico slovenskega gasilstva (Foto: Mohar)

Cene v Kočevju in Ribnici

Kočevje: Ribnica: (cena v din za kg)		
krompir	0,85	1,05
sveže zelje	1,90	2,00
ohrovt	2,20	2,50
tišol v zrnu	5,20	
	in 7,05	6,00
stročji tišol	2,80	3,00
kumare	2,60	2,60
čebula	3,10	3,10
česen	7,00	18,00
solata	2,50	2,50
paprika	4,60	4,80
paradižnik	3,20	3,10
rdča pesa	2,20	2,10
korenje	3,80	4,60
petersilj	6,00	7,00
cvetča	4,50	4,80
jabolka	3,80	4,00
hruške	3,20	—
marelice	5,80	0,50
brusnice	4,80	4,60
limone	7,50	6,80
banane	8,20	6,40
ringlo	4,80	5,00
jajca (cena za kos)	0,48	
	in 0,63	0,87

Glasbena šola nepogrešljiva

Učenci so sodelovali na 20 javnih nastopih

Izvenili so akordi zadnjega javnega nastopa učencev ribniške glasbene šole, na katerem so učenci pokazali, česa so se med šolskim letom naučili. Že po ploskanju poslušalcev lahko sodimo, da je šola dobro opravila svoje delo.

Glasbena šola Ribnica obstoji že šest let. Pravkar minulo šolsko leto je uspešno zaključilo 72 učencev izmed 100, kolikor jih je ob koncu leta ostalo v šoli, dvanajst pa jih je med letom prenehalo obiskovati šolo. Ocenjevanje je bilo letos precej strožje kot prejšnjega leta.

Za naslednje šolsko leto se je že vpisalo 81 učencev (63 starih in 18 novih). Vpisovanje še traja, zaključeno pa bo v začetku septembra. Razveseljivo je, da se v glasbeno šolo vpisuje iz leta v leto več delavske in kmečke mladine.

Glasbena šola postaja vedno bolj nepogrešljiv sestavni del družbenega življenja v občini. Samo v preteklem šolskem letu so učenci te šole sodelovali na 20 javnih nastopih. Nekateri so bili sa-

mostojni, drugi pa skupno z osnovnima šolama Ribnica in Sodražica, pevskim zborom LONCAR iz Dolenje vasi in družbeno-političnimi organizacijami.

Zaskrbljeni zaradi ceste

Za asfaltiranje ceste proti Sodražici ni zagotovljen ves potreben denar - Občani razočarani

Preostali štirje kilometri makedamske ceste od Zlebiča proti Sodražici bi morali biti po pisani asfaltirani do 15. avgusta letos. Predstavniki občinske skupščine in občani ob tej cesti pa se vprašujejo, če bo cesta lahko do roka asfaltirana oziroma če bo sploh letos asfaltirana, ker Cestno podjetje Novo mesto še ni začelo s pripravilnimi deli.

Upravni odbor republiškega cestnega sklada namreč še ni v celoti zagotovil denarja, da bi izvajalec del Cestno podjetje Novo mesto lahko pričelo z asfaltiranjem.

Prav zaradi asfaltiranja in sve-

cane otvoritve te nove ceste je bila prelozena proslava Notranjskega odreda s 6. julija na 30. in 31. avgust. Zdaj pa je veliko vprašanje, če bo cesta sploh do konca avgusta asfaltirana.

Občina Ribnica je med tistimi slovenskimi občinami, ki imajo razen občine Kočevje najmanj asfaltiranih cest. Vendar kljub temu od leta 1963, ko je bila modernizirana kočevska cesta, ni prisklala na republiški cestni sklad za denar. Prednost so pustili drugim občinam, sčaj pa pravijo, da je že čas, da bi dokončali asfaltiranje ceste proti Sodražici.

RIBNIŠKI ZOBOTREBICI

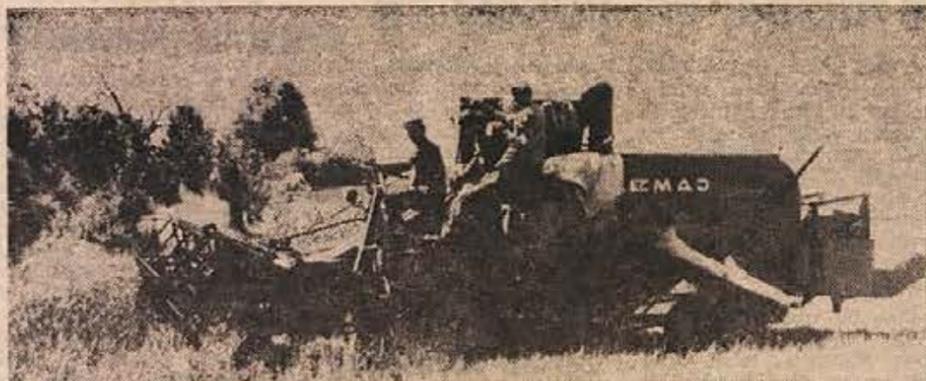
NAJROBLISA VINA imajo v gostilnah »Kluna« v Zlebiču in »Tomšiča« v Gorici vasi. Tako vsaj trdijo tisti, ki se razumejo na dobro kapljico. Priznati pa moramo, da točijo dobro pijačo tudi v nekaterih drugih gostilnah, na primer pri Oampi v Sodražici, Vičarju v Ribnici, v novi gostilni v Zimaričah in še nekaterih. Ljudje hočejo za svoj denar dobro pija-

čo. S toplimi jedili postrežejo goste predvsem v gostiščih v večjih krajih. Počelnske gostilne nudijo predvsem mizla jedila, vendar so tudi tu izjeme (gostilna Krmč v Bukovici, Tomšič v Gorici vasi in še kakšna).

PODOBNO IIIA in njihove okolice bo avgusta ocenjevala posebna komisija Turističnega društva Ribnica. Kot že nekaj let bo tudi letos komisija podelila lastnikom odzema stanovanjem hiš, ki bodo najlepše (urejena pročelja, cvetje na oknih, urejena okolica, lep vrt) denarne nagrade in pisarna priznanja. Turistično društvo se še ni odločilo, koliko nagrad in pohval bo podelilo, vendar je za te namene že rezerviralo 800 din.

SENČNIKE SO POSTAVILI na pločnik pred zadržni bife. Zamisel je dobra. Vročina že kar dobro pritiska, zato je prijetno sedeti pod pisanimi senčniki in pit čisto pijačo.

REŠETO

Pšenica je na črnomaljskem območju požeta. Zadrudni kombajni je pretekli teden žet najprej v Gribljah pri zasebnikih, potem na zadrudnih njivah na Lokvah (na sliki). V tem delu Bele krajine je pšenica dobro rodila. Na zadrudnih površinah cenijo pridelke na 35 do 40 q na hektar. (Foto: Ria Bačar)

V vsej občini le 70 otrok v vrtcih

Pred kratkim je občinska skupščina Črnomelj sprejela petletni program razvoja otroškega varstva - 615 predšolskih otrok bo že v letu 1970 nujno potrebnih varstva, toda... denarja ni!

Trenutno je stanje otroškega varstva v črnomaljski občini zelo slabo. V Adlešičih je 58 predšolskih otrok, v Črnomlju 632, v Dragatušu 86, v Semiču 216, v Starem trgu 23 in na Vinici 146, skupaj 1161 otrok. Od teh pa jih samo 70 obiskuje varstvene ustanove. Vrtec obstaja samo v Črnomlju in ga obiskuje

50 otrok ter od lani v Semiču, kjer je okoli 20 otrok.

Po podatkih socialne službe pa je zaradi zaposlenosti staršev ali socialne ogroženosti 615 otrok takoj potrebnih varstva. Številka je znana, obdelana v programu razvoja otroškega varstva, a ni možnosti, da bi naenkrat lahko

toliko povečali zmogljivosti varstvenih ustanov.

Novih vrtcev program razvoja otroškega varstva tudi v naslednjih 5 letih ne predvideva nikjer drugje kot v Črnomlju in v Semiču, kjer je razvita industrija. Vrta v teh dveh krajih pa nameravajo povečati, tako da bo v črnomaljski varstveni ustanovi leta 1975 vsaj 100 otrok, v Semiču pa 50.

Varstva za šolske otroke s celodnevним bivanjem v šoli doslej niso nikjer imeli. V občini je 2.700 šoloobveznih otrok, od teh se jih polovica vozi ali hodi v šolo nad 4 km daleč. Za okoli 600 otrok je občina že organizirala prevoz, v naslednjih letih pa bodo poskrbeli že za prevoz okoli 200 solarjev s področja Dragatuša in Vrčice. Celodnevno bivanje v šoli bo v prihodnjih letih le zaživel, saj piše v programu, da bo takega varstva v Črnomlju, Dragatušu, Semiču in na Vinici deležnih okoli 100 otrok.

Napredovale bodo tudi male šole. Že prihodnje leto bo po programu obiskovalo male šole 312 otrok. Pouk za otroke, ki gredo v prvi razred osnovne šole, bo organiziran na vseh osnovnih šolah za vse malčke in po enakem programu.

Kar zadeva prebrano šolskih otrok, je v programu rešeno, da bodo od leta 1970 dalje prejemali tople malice vsi šoloobvezni otroci. Otrokom iz socialno ogroženih družin bodo malice dajali brezplačno, razen tega pa še enolončnice.

Za uresničitev teh načrtov bo treba zagotoviti veliko denarja. Samo razširitev vrtcev v Semiču in Črnomlju bo veljala dobrih 500.000. Po programu bodo sredstva zagotovljena iz obveznih prispevkov za otroško varstvo, iz proračuna, iz posojil ter s prispevki staršev in delovnih organizacij.

V Kanižarici plan presežen

V rudniku Kanižarica so v prvem polletju letošnjega leta nakopali 76.900 ton premoga, kar je za 15 odstotkov več kot predvideva letni plan kolektiva. V primerjavi z lanskim proizvodnjo v prvih šestih mesecih pa so letos nakopali kar 23 odstotkov premoga več. Močno je narasla tudi storilnost pri delu, saj se je dnina v jami od leta 1968 povečala za 17. odstotkov. Vsak zaposleni v jami je na dan nakopal 3,65 tone premoga skladno s storilnostjo so porasli tudi osebni dohodki.

POPRAVEK

V vesti »Za 13. julij spreved o krašenih vozih, objavljeni v št. 29 na strani 6, je tiskarski skrat izpustil številko 5. Bralce si lahko misli, da so v sprevedu sodelovali samo 3 avtomobili, v resnici pa jih je bilo 53.

„Kmetom je treba pomagati z denarjem, ne pa s stališči,“

Novi predsednik občinske konference SZDL v Metliki inž. Janez Gačnik predlaga, naj bi kmetom dali semensko pšenico po nižani ceni

Ni naključje, da je postal predsednik občinske konference SZDL agronom prav v času, ko je kmetijstvo največji problem v občini Metlika. Inž. Janez Gačnik je odgovoril na naša vprašanja:

— Katerih nalog se bo Socialistična zveza pod vašim vodstvom najprej lotila?

— Sem proti filozofiranju na dolgih sestankih, ker ljudje od nas pričakujejo dejanj. Najprej bomo poživili mestno organizacijo SZDL v Metliki, ker je zdaj ni čutili, kasneje pa organizacije na vast. Ob tem bomo morali tesneje sodelovati z mladino.

— Kako nameravate v praksi združiti prizadevanja kot predsednik SZDL in hkrati direktor zadruga?

— Govorjenja, da je treba kmetom dati podporo, je bilo že več kot preveč. Kmetom je treba pomagati z denarjem, ne pa s stališči. Moj predlog je, naj bi občinska konferenca SZDL dala dober zgled. Pred kratkim je organizacija iz Ljubljane dobila 5.000 din za izvedbo volitev. Ta denar je namenjen za krit-

je stroškov aktivistom, ki so pred volitvami obiskovali teren. Namesto da bi njim plačali kilometrine in dnevnice, bom predlagal izvršnemu

članom SZDL, dali po 0,90 din kilogram ali pa v zamenjo, medtem ko bi sicer morali plačati za kilo semenske pšenice 1,40 din.

— Ali je zamenjava semen trenutno najbolj potrebna?

— Seveda je. Letošnji pridelek pšenice je namreč zelo slab pri vseh zasebnikih, ki že več let niso menjali semen. Pridelali bodo povprečno 20 q pšenice na hektar. Drugo leto, če bo seme zamenjano, bo pridelek še enkrat večji, kar bo prineslo kmetijstvu 200.000 din povečanega dohodka. To je ena izmed trenutnih možnosti, kako pomagati kmetom, za prihodnje leto pa je tako predviden občinski sklad za kmetijstvo, iz katerega bomo regresirali semena, zaščitna sredstva in morda še gmoljila. R. B.

Inž. Janez Gačnik, predsednik SZDL in direktor zadruga

odboru SZDL, naj denar odstopimo za regres kmetom. Lahko bi kupili 40 ton semenske pšenice in jo kmetom,

Na obisku v Ronchih

Konec junija je 18 vzgojiteljic iz dolenskih in belokranjskih otroških varstvenih ustanov pod vodstvom prof. Jožeta Glonarja obiskale vrtec v italijanskem mestu Ronchi, s katerim je pobratena Metlika. Naši vzgojitelji so doživeli lep sprejem, videli pa so tudi nov način dela z otroki. Poslušali so učne ure v italijanskem vrto in prisostvovali kosilu, ki v tem italijanskem vrto poteka kot pravi obred. Ekскурzija je bila zelo zanimiva in poučna, saj je varstvena ustanova v Ronchih ena najbolj sodobnih v sosednjih pokrajinah onstran meje.

Včeraj konferenca ZKS

Včeraj, 23. julija je bila sklicana občinska konferenca ZKS v Metliki. Dnevni red je predvideval obvestilo članom o proslavi v Gradcu, obravnavo kmetijske problematike ter poročilo o delu občinskega komiteja med dvema konferencama.

Draščiči: vaška pota so slaba

Krajevna skupnost Draščiči je prizadeta, vendar pa ne more vseh vaških potov dobro vzdrževati. Draščičani se pritožujejo, da jim ceste uničujejo največ vinogradniki od drugod, ki imajo v draščičem koncu parcele, pa za vzdrževanje cest nič ne prispevajo. Večina potov je v bregu, od koder ob nalivih voda sproti odnaša material, zato so pogosta popravila cestišč nujno potrebna.

Vinogradi dobro kažejo

Vinogradi, ki so last kmetijske zadruga Metlika, letos tako dobro kažejo, da se nadejamo izrednega pridelka. Lani je trto precej uničili rdeči ožig, letos pa so vinograde že šestkrat škropili, zato boleznij ni. Če ne bo toče, bo imela zadruga dovolj vina in tudi kvaliteta bo prvovrstna.

SZDL se je odločila

Prejeli smo vest, da je izvršni odbor občinske konference SZDL v Metliki na nedavni seji obravnaval predlog inž. Gačnika, naj bi organizacija prispevala 5.000 din za regres kmetijskim proizvajalcem. Izvršni odbor SZDL je predlog takoj podprl in sprejel, še večji priporočil je občinski skupščini, naj zgled posnema.

Metličani so pevci

Med mladimi Metličani je za glasbeno dejavnost, zlasti za petje, veliko navdušenih. Na osnovni šoli sta delovala kar dva pevski zbora: mladinski in otroški, razen tega pa še skupina glasbenikov, ki igra na Orfov instrumentarij. V mestu pa je zdan tudi ženski pevski zbor tovarne BE-TI. Vsi navedeni so se pred koncem šolskega leta predstavili domačemu občinstvu na javnem koncertu v avli osnovne šole. Prireditev je bila zelo dobro obiskana, nastopajoči pa so želi obilo priznanja.

SPREHOD PO METLIKI

■ CLANI FOLKLORNE SKUPINE S PRELOKE so Nizozemcem, ki kampirajo na metliškem letnem kopalisku, pretekli četrtek pokazali svoje živahne ljudske plesne. Plesje je spravljal tudi manjša tamburaška skupina. Gostje so bili vidno navdušeni nad nastopajočimi. Preločani so se s metliškimi hotelsko-gostinskimi podjetjem dogovorili še za šest cilinjskih nastopov, ki se bodo izvršili vsak četrtek zvečer tja do konca avgusta. — Minuli teden je na metliškem kopalisku v 21 prikolicah novomeške IMV kampiralo šest 50 Nizozemcev. Skupine gostov se izmenjajo vsakih deset dni.

■ NA TRGU SVOBODE so pretekli teden nad vzhodom v trgovino PEKO montirali nov svetlobni napis. Spet majhen prispevek k polepšanju trga, zlasti v večernih in nočnih urah.

■ ZADNJI TORKOV SEMENJ v Metliki je bil prav klavm. Svoje stojnice sta postavila le dva prodajalca obk, en klobučar in dva, ki sta tržila s cementom nakotom ozroma kočem. Manjkalo tudi ni lončene in lesene robe. Povrtnine je bilo na trgu bolj malo, bila pa je dokaj dražja kot v Novem

mestu, da o nizkih cenah povrtnine v Karlovcu niti ne govorimo.

■ V METLIŠKEM GRADU NAREDILJEJO dela za bodoči gašliski muzej, ki bo v pritličju desnega grajskega krila. Zidarska in električarska dela bodo te dni končana, potem pa pride na vrsto še montiranje stenskih konzol za vitrine, plekarska dela in nazadnje polaganje opevnega tlaka. Muzej bo urejen in svečano odprt 16. avgusta letos.

■ TRI NOVE ARKADE so minuli teden odprli na grajskem dvorišču. Te arkade so bile zidane sredi prejšnjega stoletja, ko se je okrajno sodišče s Krupe preselilo v Metliko. Tako bo grajsko dvorišče spet počasi dobilo nekdanjo podobo. Na žalost letos se ne bodo odprle vse arkade, ker imajo preostali grajski prebivalci v nekaterih še svoje kleti in drvarnice.

Predsednik občinske skupščine Črnomelj inž. Martin Janžekovič je na nedeljskem slavlju na Vinici izročil odlikovanja zaslužnim sindikalnim delavcem, ki jih je odlikoval predsednik republike. Red dela z zlatim vencem je prejel Lojze Stariha, red dela s srebrnimi žarki Milan Simc, red zasluge za narod s srebrno zvezdo pa sta dobila Franc Kos in Matija Strucelj (na sliki). (Foto: R. Bačar)

Od tekstilnih tovarn prejemamo stalno v razprodajo razno tekstilno blago in konfekcijo po znatno nižanih cenah. O tem se prepričajte v poslovalnici:

„Beletekstil“ ČRNOMELJ

ČRNOMALJSKI DROBIR

■ GORNJO PLAST ASFALTA je novomeško cestno podjetje začelo polagati od Vinice proti Črnomlju. Vrtinja plast bo kmalu položena do Nerajca, ki je nekako na pol poti. Škoda, da zaključnih del niso opravili še do vinške doline, kakor je bilo predvideno.

■ NA KOLPI POD VINICO so se letos pojavili motorni colni. Na vinški kampu prihaja vse več motoriziranih turistov iz Karlova, Novega mesta in Bele krajine. Vaj ugotavljajo, da je potrebno čimprej urediti večji parkirni prostor, zasajen z drevesi.

■ DELA PRI NOVI DOLENSKI TRGOVINI ob Kolodvorski cesti v Črnomlju dobro napredujejo. Delavec Belokranjskega gradbenega podjetja so že položili temelje in betonske stebre, ki bodo nosili prvo ploščad v višini cestnice.

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

■ PODRUŽNICA SDR V ČRNOMLJU se je 18. julija preselila v bivše upravne prostore podjetja Potrčnik. Tako v Ulici Mirana Jarca, kjer je banka poslovala vsa leta po vojni, bančnih uradov ni več.

■ PREJSNI TEDEN SO PODELI OFAZE na stavbi Kredite banke in hranilnice Ljubljane, ki jo v Črnomlju še dalj časa preurejajo. Podneti morajo še bivše Mibeljevo gostilno, ki je končno le izpraznjena, prepleškati je treba še zadnjo steno, nakar bodo znanja dela končana. Za dan bankništva bo v septembru slovesna otvoritev novih prostorov.

■ PROSTOR POD POKLICNO KOVINARSKO ŠOLO so zagrabil, tako da parkiranje avtomobilov tu ni več mogoče. Prostor potrebujejo pri dovozanju materiala za prekrivanje šolske strehe in pri drugih vzdrževalnih delih na stavbi.

■ ZARADI SLABEGA VREMENA V ZACETKU JULIJA so se kanalizacijska dela v Ulici Mirana Jarca nekoliko zavlekla, vendar so izkopane jarko že zasuli, tako da se promet po tej cesti za sijo že odvija.

»DOLENJSKO POLETJE 69« skrbi za zabavo in oddih: v soboto, 26. julija ob 20. uri, bo v restavraciji Otočec ob Krki revija standardnih in latinsko-ameriških plesov. Plesalki Jelena Marković (na sliki) in Alenka Šest, obe članici opernega baleta v Ljubljani, bosta plesali »Veselo žanjico« na glasbo Glazunova, »Plesalko« in »Hrepenenje« na glasbo J. Fučika ter »Španski ples« na glasbo Musorgskega. Koreografija je delo Jelene Marković in Milice Buh. — Plesno-sportna revija bo v soboto zvečer na Otočcu prijetna in privlačna prireditev, na katero opozarjamo in vabimo ljubitelje umetnosti!

Tako se nikoli ne izučim ...

Anketa je zajela 306 vajencev in učencev poklicne šole in šolskega centra za gostinstvo

Tudi taka trditev, ki jo učenci poklicnih šol in vajenci v delovnih organizacijah pogosto uporabljajo, ni odveč. Služiti nam pravzaprav da, da položaj vajencev še vedno ni tak, kot bi moral biti. V anketi, ki jo je nedavno začela zaključevati analitiška skupina pri SZDL, so med drugim tudi nekateri za skrbilnostni podatki:

Kar tretjina vajencev iz IMV trdi v anonimni anketi, da opravljajo na takočem traku dela, ki imajo le malo skupnega s stroko, ki se je nameravajo izučiti. Prav tako čuden in zaskrbljujoč je podatek, da je z medsebojnimi odnosi in s pomočjo predstavljenih pri delu zadovoljno le 55 odstotkov vajencev, da kar 34 odstotkov vajencev

trdi, da jim nadrejeni pri delu redko svetujejo, da je 6 odst. vajencev prepričano samim sebi in da 3 odstotki vajencev trdijo, da jih predpostavljeno onemogočajo pri delu. Če odzvamemo to zadnjo ugotovitev, potem lahko trdimo, da je stari odnos med mojstrom in vajencem še vedno v navadi. Prav zato lahko verjamemo, da nekateri vajenci še cepijo drva pred mojstrov hišo, pospravljajo dvošišee in delajo na njivi in da njihova skrb, kako bodo na tak način postali večji poklicni, ki so si ga izbrali, ni odveč.

Res je, da marsikateri podatek odstopa od resnice, saj so ga dajali mladi ljudje, ki še ne vedo dobro za svoje dolžnosti, res pa je tudi, da je treba tisti kanček resnice, ki je v anketi, razumeti in jim pomagati.

M. P.

Novomeška kronika

■ LICNO OMARICO je pod akademski Obrtnikove trgovine »Nova modas na Cesti komandanta Staneta oblesilo Planinsko društvo. V njej bodo razobešali vabila za sestanke, programe izletov, pomembne dogodke v zvezi z delom planinske organizacije ter najrazličnejša obvestila članom društva. Omarico morajo še urediti.

■ SOKOLSKA ULICA je bila nekaj dni zaprta za ves promet. Delavci obrtno gradbenega podjetja so namreč urejali pročelje doma JLA in je bil prav zato prehod iz Sokolske ulice na Društveni trg onemogočen. Dela investira podjetje »Dominvest« iz Novega mesta. Za prenositev pročelja in nekaj manjših del v notranjosti bodo potrebovali približno 200.000 din.

■ SOFERI in delavci podjetja »Gorjane« so odpotovali v nedeljo, 20. julija, na tridnevni izlet, ki ga je organizirala njihova sindikalna podružnica. Potovali so prek Avstrije, Grossglocknerja v Brescio, kjer so si ogledali tovarno avtomobilov OM, potem pa so se skozi Trst vračali domov. Za izlet so posamezniki prispevali le manjšo vsoto. Avtobusni promet na rednih progah so vzdrževali delavci soferji.

■ PAPIRNATI JEDILNI PRIBOR, prvi in kozarci, ki jih je začela prodajati Mladinska knjiga, grede zelo dobro v denar. Mnoge novomeške družine so spoznale velike prednosti te papirnate posode za najrazličnejše izlete, daljša potovanja in vikende. Posoda je razmeroma poceni in jo po uporabi lahko odvržeš. Pri sta

nejo 5,75 do 8,50 din, kozarci od 12 do 24 par, krožniki 24 do 53 par, kozarci s podstavki 4,75 din, seti pa 60 par. Papirnata posoda je uvožena.

■ CAS POSPRAVLJANJA IN PREUREJITVE stanovanj je vendarle prišel. V trgovini »Barvelak« pravijo, da so med kupci najštevilnejše gospodinjke, ki se močno zanimajo za najrazličnejše stenske barve, predvsem za Juboflor in Šinkolit. V poletnih mesecih imajo v trgovini tudi za več kot 800.000 din prometa.

■ NASTOPIJ JE CAS DOPUSTOV. Mnogi Novomeščani ga preživljajo na morju ali v planinah, nekateri pa so ostali tudi doma. V delovnih organizacijah nadomeščajo dopustnike drugi delavci. Tekoči trak se je v ponedeljek ustavil le v Industriji motornih vozil, kjer so delavci iz proizvodnje nastopili kolektivni dopust.

■ NA TRGU je bilo v ponedeljek zelo živahno. Novomeške gospodinjke so se pred praznikom dobro oskrbele z zelenjavo in sadjem. Tržne cene so se gibale takole: krompir 1,60 din, paradižnik 2,60 din, kumara 3 din, paprika 3,40 din, slive 3,50 do 4 din, breskve 3,50 do 4 din, tužol 2 din, cvetača 5 din, limone 8 din, marelice 3,50 din, hruške 3 din in jabolka 3 din za kg. Na trgu je bilo tudi dovolj južno zelenjave in jaje. Tudi v ponedeljek so prišli na trg lončarji, prodajalci suhe robe, konfekcije in obutve. Dve stojnici pa sta bili kot po navadi prepolni kvasitih izdelkov, po katerih naši ljudje žal še vedno radi povprašujejo.

Na Otočcu ne mislijo nič popuščati

V ciganskem naselju nad Otočcem so se 17. julija zvečer sestali predstavniki krajevnih družbeno političnih organizacij z Otočca, zastopnica Centra za socialno delo ter direktor hotela Grad Otočec Jože Lampret s tamkajšnjimi Cigani. Sestanek, ki ga je vodil predsednik krajevne konference SZDL Jože Prosenček, je uspel. Na dan so spravili vsa vprašanja, ki težijo tamkajšnje prebivalce, pa tudi Cigane, in poiskali ustrezne rešitve.

Predstavniki političnih organizacij so zahtevali od Ciganov: ureditev okolice svojih hiš, odstranitev šotorov, prenehanje beračenja in stikanje po kantah za smeti, ureditev obnašanja na javnih mestih, spremenitev načina oblačenja žensk in izogibanje vsakih zapletov z ljudmi. Pozabili niso tudi na šolanje otrok, zaposlovanje in druga vprašanja.

120 kosov neprimerne orožja

Strokovni pregled orožja je v novomeški občini pokazal, da so imeli občani v posesti 120 kosov lovskega in trobojnega strelnega orožja, ki ni več primerno za uporabo. 80 kosov tega orožja so obdržali lastniki kot spomin in ga seveda ne smejo uporabljati, 40 kosov pa so oddali lovski za drugi kot odpadni material. Občani imajo okoli 1000 kosov strelnega orožja. Za strokovni pregled je preostalo še območje Suhe krajine.

Cigani so obljubili, da bodo izpolnjevali vse točke dogovora, ker se jim v nasprotnem primeru lahko zgodi, da jih bodo zaradi neposlušnosti preselili. Otočec kot turistični kraj res ne more prenesti nedostojnega obnašanja nekaterih Ciganov, in je prav, da so to zadevo postavili na konicu.

Spet bo kdo menil: saj so to same obljube in prazne besede! Nisem teh misli. Opraviti imamo že z nekoliko civiliziranimi Cigani, ki stanujejo v hišah in ki se trudijo, da ne bi prihajalo do zaostretev. Seveda pa se to lahko zgodi, če bo ostalo samo pri tem sestanku. Vendar so predstavniki obljubili, da ne mislijo nič popuščati in bodo dogovor dosledno nadzirali.

1400 m kanalizacije v Šentjerneju

Po pogodbi s krajevno skupnostjo Šentjerneje koplje Komunalno podjetje Novo mesto v Šentjerneju 1400 m jarkov za kanalizacijo. 600 m jarkov je bager že izkopal, preostalih 800 m pa še bo. Izkop opravljajo postopoma: bager najprej izkoplje nekaj jarka, nato opravi v jarku vsa potrebna dela krajevna skupnost, ko je to opravljeno, pa bager spet nadaljuje izkopavanje. Nova kanalizacija bo za Šentjernej, ki je bil do zdaj večji del brez nje, velikega pomena.

Seja izvršnega odbora SZDL

17. julija je izvršni odbor občinske konference SZDL Novo mesto razpravljal o sklepih V. seje konference, o predlogih o področni ureditvi gospodarjenja z gozdovi v SRS in o dopolnitvi pravil občinske konference SZDL. Govorec o sklepih konference, so ugotovili, da bo treba izkušnje, nabrane ob volitvah, uporabiti v prihodnje in se pripraviti nanje tako programsko kot kadrovske. V zvezi s predlogi o gospodarjenju z gozdovi so sklenili, da bodo organizirali javno razpravo o tem v septembru in oktobru letos. Še prej bodo za sedmi primerjave pripravili podžetke, ki bodo prikazali dopajanje gospodarjenja z gozdovi na našem območju.

SZDL se ne strinja!

Na seji občinske konference SZDL so v razpravi o predlogu za pokojninsko zavarovanje kmetov soglašali s stališči izvršnega odbora skupščine republiške skupnosti kmetov o financiranju in nujnosti uvedbe tega zavarovanja ter s tem, da bo potrebna tudi širša družbena pomoč. Konferenca pa se na podlagi ugotovitev iz javne razprave ni strinjala s predlagano starostno dobo in s predlagano čakalno dobo ki sta za kmeta nesprejemljivi.

Promet se le zmanjšal

Skladščice trgovskega podjetja TOBAK v Novem mestu ima letos povprečno po 600.000 din prometa na mesec. To je nekoliko manj kot lani. Razen skladišča v Novem mestu ima na našem območju še 4 prodajalne; eno v Novem mestu, eno na Raki, eno v Črnomlju in eno v Trebolem. Promet je manjši zato, ker nudijo letos kupcem manjši popust kot lani.

Plesa ni bilo

Za soboto je bil v Novem mestu po dolgem času spet napovedan mladinski ples. Ostalo je res le pri napovedi, ker plesa ni bilo Orkester oziroma ansambel Abadon iz Črnomlja namreč kljub dogovoru ni prišel. Tako je ples ponovno odpadel. Orkester ni prišel, ker ni mogel pravočasno dobiti potrebne opreme.

Vsako neizpolnjevanje sporazuma pa bo rodilo posledice. Takšen prijem je pohvale vreden. Kaj se tudi drugje ne bi mogli na podobnem načinu pogovoriti s Cigani in rešiti sporna vprašanja, ki zastrupljajo ozračje? Upajmo, da ta primer ne bo ostal osamljen.

S. DOKL

Asfaltna kriza zaradi kamionov

Cesno podjetje Novo mesto ima letos zelo obsežen plan asfaltiranja cest. Muhasta spomladanska vreme jim je odločilo začetek del za 14 dni, zdaj pa so se temu pridružile še težave zaradi omejitve tonaje pri zasebnih prevoznikih. Vodja tehnične službe inž. Mirko STRMŠEK je povedal:

Asfaltnih del imamo čez glavo do konca oktobra, če bo vreme povprečno in če bodo prevozi urejeni tako, kot so bili. Naše podjetje potrebuje vsak dan povprečno 30 vozil kiperjev z nosilnostjo 8 do 10 ton za prevoz asfalta. 20 vozil za prevoz gramozov in 5 vozil za redna vzdrževalna dela na cestah. Skupaj potrebujemo 50 tovornih vozil, svojih pa imamo le 18 ali kosmaj za tretjino potreb, če upoštevamo okvare. Dostajamo si pomagati z zasebnimi avtoprevozniki in smo imeli s 22 zasebniki pogodbe. Novi predpis o omejitvi tonaje pri zasebnikih nas je zelo prizadel, ker ostajamo brez prevoza in ne moremo dobiti nadomestila zanj. Vsa gradbena operativna potrebuje največ tovornjake kiperje, teh pa družbena prevoznika podjetja nimajo! Podjetje METLIKATRANS ima 10 takšnih kiperjev, vendar se z njimi nismo mogli pogoditi za prevoze, ker zahteva stojnino. Mi lahko prevoznikom zagotovimo samo delo, zasebniki pa kaj več ne zahtevajo in so pripravljeni, kadar je potrebno, delati tudi cele dneve. Nadomestila zanje ni, zato zahtevamo, naj zakonodajalec zasebnikom omogoči delo. Če tega ne bo, svojih načrtov za asfaltiranje ne bomo mogli uresničiti!

Klavnica kljub vsemu v Ločni?

Zasadni načrt, po katerem je predvidena prvotna lokacija nove klavnice ob cesti skozi Ločno, je še vedno v veljavi. Tudi najugodnejši predlog za novo povezovalno cesto od mostu pri Grabnu ni ovira za gradnjo nove klavnice. Osmutek zasedalnega načrta za industrijski predel v Ločni predvideva gradnjo industrijskih stavb samo zahodno od povezovalne ceste. V okviru tega načrta bo zato možna gradnja klavnice z manjšim prenikom s prvotno določenega prostora. Kot vse kaže, bo nova klavnica lahko sgrajena v Ločni, čeprav to zagotovo še ni popolnoma trdno.

V jeseni le 40 novih varovancev

Mnoge novomeške matere so se razburile, ko so izvedele, da v septembru ne bodo sprejemali v vrtec nobenega otroka več in da je o jesenskem sprejemu za 40 otrok že razpravljala posebna komisija. Povedati je treba, da je bilo letos vpisanih za sprejem v vrtec 120 otrok in da bo v septembru prostor le za 40 novih varovancev.

Posebna komisija, ki so jo sestavljali upravnica doma Kristina Plut, dr. Janez Janžekovič, socialna delavka in dva člana delovne skupnosti vzgojnovarstvenega zavoda, je odločila, da sprejmejo v vrtec samo toliko otrok, kolikor bo šlo varovancev jeseni v solo. Pri sprejemu so upoštevali družinske razmere in so zato dali prednost otrokom mater samohranilk, študentov, tistih mater, katerih možje služijo vojaški rok, otrokom, ki jih je predlagal Center za socialno delo, šele potem so upoštevali vrstni red vpisa.

Žrtve vojne že dobivajo pomoč

V pristojnem centru za socialno delo v Novem mestu so do zdaj izplačali več kot 30.000 din invalidom, ki so uveljavili svoje pravice po republiškem zakonu o varstvu nekaterih kategorij žrtev zaščitnega nasilja, žrtev vojne in vojnega materiala. Oblike varstva so priznali 13.100-odstotnim invalidom, nekaterim pa ne, ker niso mogli ugotoviti, da so postali invalidi v okoliščinah, ki jih omenja zakon. Občani so vložili za priznanje varstva 35 prijav, od tega je bila za 24 primerov narejena tudi medicinska dokumentacija. 11 spisov je še vedno v postopku. Republiški zakon je po mnenju pristojnih ugodno rešil prizadete občane. Mnogi pa so prepričani, da bi moral zakon zajeti tudi druge težje 70, 80 in 90-odstotne invalide.

M. L.

Javna razsvetljava v Otočcu

Krajevna skupnost Otočec je že podpisala pogodbo s Komunalnim podjetjem Novo mesto za izkop jarka za kabel javne razsvetljave. Uredili jo bodo ob cesti od vasi Otočec do hotela Grad Otočec. Z deli bodo začeli takoj, ko bo imelo podjetje ELEKTRO pripravljene vse potrebne materiale.

Poslovali smo se od Franca Račiča

Komaj dober mesec je mino, odkar sta se v prostori Ljudske tehnike pogovarjala o njegovem življenju, o delu in načrtih. Živahen in nasmejan mi je pripovedoval o burnih časih med I. svetovno vojno, ko je mlad in nezkušen korakal v vrstah slovenskega planinskega polka pod vodstvom generala Maistra na Koroško. Ni pozabil omeniti težkih poveljnih časov, pa tudi II. svetovne vojne ne. Ker je nekoč kot davčni uslužbenec prepotoval vse manjše in večje kraje v novomeški občini, je tudi in njihovo življenje dobro poznal. Ni znal skriti veselja, da se je v zadnjih letih tako izboljšalo življenje naših ljudi, ki v preteklosti niso poznali nič dobrega.

Bil je delaven član najrazličnejših organizacij. Z vsem srcem se je kot predsednik organizacije gluhih na Dolenjskem posvečal vsem tistim, ki so pri njem iskali pomoč. Tudi pri Ljudski tehniki, kjer je vrsto let delal kot tehnični sekretar, so ga imeli zelo radi. Ni mogel po-

zabiti dobrih starih časov in je prav zato rad delal tudi kot tajnik Zveze prostovoljnih borcev za severno mejo.

Še pred mesecem dni, ko sem se z njim pogovarjala, si je želel zdravja. Vest o njegovi smrti je prišla tako nenadoma, da smo komaj verjeli. Vsi tisti, ki so spoznali njegovo delavnost, se ga bodo še dolgo spominjali.

M. P.

Župančičeve značke — drugič podeljene

(Nadaljevanje s 1. str.)

Razen tega je bilo podeljeno 131 priznanj učencem, ki so že lani prejeli značko pa so letos ponovno uspešno tekmovali v okviru iste starostne stopnje.

Ker je bilo letos na naših osnovnih šolah 13676 otrok, pomeni to, da je tekmovalje uspešno končalo 13,8 odst. ali približno vsak osmi učenec. Izida smo torej lahko zlasti v času, ko tudi med mladi rod vse bolj vdira manjvredna literatura, nadvse veselji in za doseženi uspeh iskreno čestitamo ne samo učencem, marveč tudi njihovim poštovanim učiteljem in vodstvom šol, ki so to plemenito akcijo že takoj spočetka podprli.

Poglejmo še nekaj podrobnejših podatkov:

Po udeležbi so na prvem mestu osnovne šole metliške občine. Tu je tekmovalo kar 31,8 odst. učencev ali skoraj vsak tretji! V okviru občine same je na prvem mestu Suhor s 40,4 odst., na drugem Metlika (32,1), na tretjem Podzemelj (25,2). — Vsekakor izredno lep uspeh!

Na drugem mestu je črnomaljska občina. Tekmovalo je 15,8 odst. vseh njenih učencev. V okviru občine je na

prvem mestu, kar je še posebej razveseljivo, prav Župančičev rojstni kraj Vinica z 28,9 odst., na drugem Dragatuš (22,2), na tretjem Stari trg (19,4), na četrtem Črnomelj (13,8). Vendar je uspeh same matične črnomaljske šole v resnici dosti boljši, kajti pri izračunavanju udeležbe smo upoštevali tudi število učencev podružničnih šol, čeprav te niso tekmoval (isto velja za ostale večje šole). — Adlešiči, žal, tudi letos niso tekmovali.

Tretje mesto pripada šolam novomeske občine. Tekmovalo je 11,8 odst. vseh učencev, kar je še vedno zelo lep rezultat, kajti odstotek zmanjšuje število podružničnih šol, tam pa je iz umljivih razlogov težko organizirati tekmovalje. Na prvem mestu v občini so tudi to pot Dol. Toplice (19,5), na drugem Smihel (17,7), na tretjem Novo mesto s številnimi podružnicami (17,2). Žužemberk je letos prvič tekmoval in zavzel lepo četrto mesto (15,3), počivali pa so tokrat Otočec, Prevalje in Vavta vs.

Četrto mesto zavzemajo šole trebanjske občine z 11,2 odst. udeležbo. Na prvem mestu je v okviru občine osnovna šola z zelo lepim rezultatom 29,9 odst., na dru-

gem Mokronog (27,9), na tretjem Sentrupert (26,8), ki je tudi letos med prvimi, če ne prvi, opravil tekmovalje. Trebanjska šola, največja v občini, je imela letos premor, veliki Gaber pa že lani ni tekmoval, najbrž pa bo s toliko večjo zagnanostjo nastopil prihodnje leto.

Vse šole so se skrbno pripravile tudi na slovesno podelitev značk po končanih tekmovaljih. Iz žal še nepopolnih poročil povzemamo, da so Dolenske Toplice popejlale svoje tekmovalce na zborovanje značkarjev na Muljavi; novomeska šola je privedla za svoje nagrajence izlet v Belo krajino; v Smihelu so podelili značke v prisotnosti pionirjev iz Duge Reše; Žužemberčane sta počastila z obiskom književnika Fr. Bevka in T. Pavček; v Sentrupertu je podelila značke pesnica V. Brest; Črnomaljški so imeli v gosteh svojega ljubljene pripovednika F. Bevka; Dragatušci so privedli izlet na Vinico in so podelili značke v posebnem okolju — v rojstni hiši O. Župančiča; semiška šola je povedla tekmovalce na izlet po Beli krajini in obdarila vsakega še z lepo knjigo; na Vinici je značkarjem govoril o kulturnih znamenitostih Bele krajine pisatelj J. Dular; Metličani so povabili v goste prof. Dularja in pesnika A. Škerlovo in N. Maurerjevo; Podzemelj in Suhor pa sta imela skupno priredi-

tev, ki jo je z obiskom počastil Fr. Bevka. Pri tem je pisatelj obema šolama podaril svojo knjigo Moja mladost.

Gotovo so se kje prav tako počastili značkarje, pa nam o tem niso nič sporočili. Toda njihovega prizadevanja nismo zaradi tega nič manj veselji.

Po zaslugi našega učiteljskega je torej bračna značka trdno zasedla tudi to stran in onstran Gorjancev in postala v resnici prava kulturna akcija, kakor je taka tekmovalna označil naš mladinski pisatelj Tone Seliskar.

K. BACER

Poslovalnica Tekstil v Sevnici je bila prejšnji ponedeljek zaprta. Vzrok: vlomilec je razbil šipo vhodnih vrat in odnesel precej stvari. (Foto: Miha Gošnik).

Dvanajsta ura za otroško varstvo

Neurejeno otroško varstvo povzroča tudi v Ribnici zaposlenim materam slabo voljo — Med šolskimi počitnicami bodo uredili prostore vrta v Ribnici in Sodražici — Premalo denarja za glasbeno šolo

Na nedavni seji izvršnega odbora TIS v Ribnici so povzeli veliko pozornost organizaciji posebne šole v Ribnici, načrtom za malo šolo, otroškemu varstvu, šole potem so razpravljali tudi o drugih vprašanjih. Na seji so odločili tudi o delitvi sredstev temeljne izobraževalne skupnosti.

Posebna šola v Ribnici je bila ustanovljena s sklepom občinske skupščine in bo začela pouk že v letošnjem šol-

skem letu. Financiranje šole je do konca leta zagotovljeno. Posebno šolo v Ribnici bodo obiskovali duševno prizadeti otroci iz vse občine. Za tiste, ki so iz oddaljenih krajev, bodo v Ribnici poskrbeli oskrbo v rejskih družinah, saj nimajo dijaškega doma. Ražen 43.961 din za financiranje posebne šole bodo potrebovali še 30.000 din za opremo dveh učilnic. Odločili so se, da bo TIS najela posojilo v visini 30.000 din iz posebnega

sklada za otroškovoarstvene ustanove.

Mala šola je tudi v ribniški občini močno pomagala, da so bili prvi koraki najmlajših v osnovno šolo lažji. Dosedanji uspehi so potrdili, da je taka oblika priprav na šolo malčkom potrebna. Na seji so se zavzeli za to, da bi v prihodnje vse otroke pred vstopom v malo šolo testirali.

Letos bo tudi otroško varstvo vendarle prišlo na svoj račun. S sredstvi iz sklada za otroško varstvo nameravajo v kratkem urediti prostore otroškega vrta v Ribnici in jih primerno opremiti, med šolskimi počitnicami pa bodo uredili tudi prostore vrta v Sodražici. Posebna tričlanska komisija, ki so jo izbrali na tej seji, bo opravljena dela pregledala in o njih poročala.

Zivahna razprava o prepotrebni ureditvi otroškega varstva je pokazala, da je v sami Ribnici zaposlenih približno 40 odstotkov poročenih žena. Ugotovili so, da bo treba sedanje prostore otroškega vrta razširiti, če bodo hoteli sprejeti v varstvo več otrok. Če bo to urejeno, pa bo nastalo tudi vprašanje novih vzgojiteljev in potrebnega denarja.

Ob zaključku seje so odločili o delitvi sredstev TIS za leto 1969: za osnovne šole delavsko univerzo in glasbeno šolo so namenili 2.986.000. Denarja je premalo in bodo le težko prerinili do konca leta, zlasti v glasbeni šoli.

K. O.

Nepričakovana smrt Janeza Žiberne iz Novega mesta

Pretekli petek in sobota so napolnile Novo mesto različne novice o nenadni smrti 35-letnega kmetika Janeza Žiberne, ki je zaradi posledic hudega pretepanja in težkih notranjih poškodb v petek okoli 10.30 umrl v novo-mestki bolnišnici.

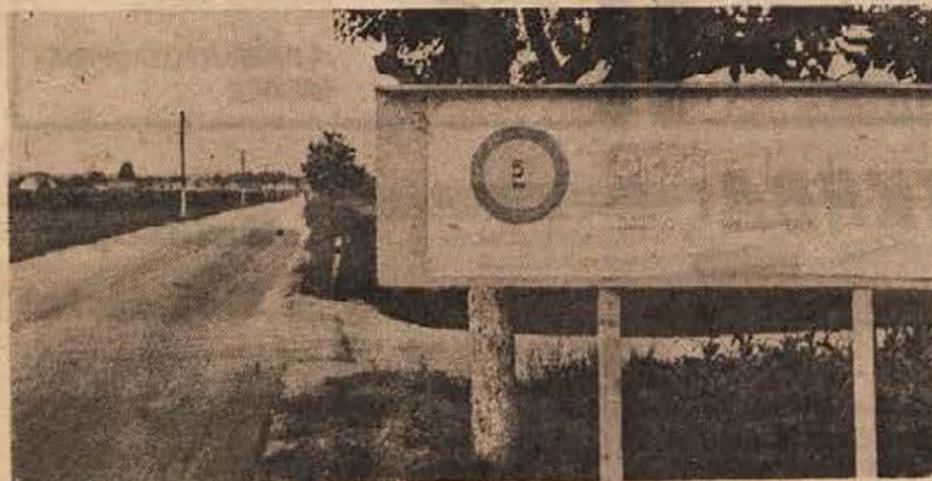
Tovariša Antona Trunklja, pretrgovskega sodnika novomeskega okrožnega sodišča, smo zaradi tega prosiли za podatke, ki jih je do ponedeljka pokazala preiskava, uvedena v zvezi s smrtjo Janeza Žiberne. Zvedeli smo, da je v petek zgodaj zjutraj neka ženska iz okolice starega Seidlovega mlina opazila na bregu Krke ležec človeka. Njen mož je ponoči videl, kako sta dva moška vodila tretjega proti Krki. Službujoci militske, ki je po prijavi našel Žiberne v težkem stanju na bregu reke, je poskrbel za hitro prevoz poškodovanca v bolnišnico, kjer pa mu življenja kljub vsej skrbi niso mogli rešiti.

Preiskovalni sodnik je kmalu po ogledu kraja, kjer so našli Janeza Žiberne, upravičeno zaskrbljen, da je treba nujno zaslišati Cirila Jamnika (33), avtomobilnika iz Novega mesta. Le-ta je ob aretaciji takoj priznal, da je rokav nove srajce, ki ga je našel preiskovalni sodnik na bregu reke, res njegov. Priznal je tudi, da se

je zapletel z Janezom Žiberno v hud spor oz. pretep; za to se je odločil hote, ko je v petek zvečer zapustil svoje stanovanje z namenom, da v baru pod kavarno na Glavnem trgu poišče Žiberne in z njim obračuna. Jamnik pa je hkrati potegnil v preiskavo tudi Janeza Murna (28), rudniškega tehnika iz Novega mesta, češ da sta bila ves čas pretepanja pokojnega Žiberne skupaj. Tudi Murn ni zanikal, da ne bi fizično obračunaval z Žiberno pred kavarno.

Po izjavi preiskovalnega sodnika sta se Jamnik in Murn hotela Žiberne najprej pod spodnjo kavarno, nato pa sta ga odpeljala po stranskih ulicah mimo Mercatorja, frančiškanske cerkve do kmetične čistilnice, kjer je moralo priti do hujšega pretepanja. Od tam sta, kot vse kaže, odpeljala Žiberne do Krke in ga, teško poškodovanega, pustila v vodi ali ob njej.

Motiv uboja (vse kaže, da gre za uboj zaradi izredno težkih posledic pretepanja) bo pojasnila nadaljnja preiskava, ki je v teku. Obdukcija pokojnika pa je pokazala, da je utrpel za pretep navadno hudo poškodbo: trnel je edrobljeno čeljust, poškodovane ledvice, polomljena rebra, izliv krvi v trebušno votlino in več drugih, zelo nevarnih poškodb.

Blizu stikališča meje med novomesko in krško občino pri Prekopi je te dni neki duhovitež postavil »na svojo roko« prometno tablo, na kateri je narisan prometni znak, ki prepoveduje vožnjo nad 5 km na uro. Dodal je pripis: »Pozor OS Krško! — dobrodošli — willkommen!« — Cesa vsega se ne spomnijo ljudje, da bi izrazili svoje želje! Verjetno je neznan saljivec hotel samo opozoriti, da je asfaltna prevleka na cesti končana približno tam, kjer se stikata občinski meji. Zato upamo z njim vred, da bodo morda le še letos asfaltirali tudi ta del ceste do Kostanjevice (približno 4 km). — (Foto: Polde Miklič)

26

Sklenila sta, da počakata Valvasorja. Sedela sta v temi, vsak na drugem koncu mehkega blazinjaka.

Marija je napeto prisluskovala. Se vedno se je bala, da vdoro biriči v hišo.

Obšla jo je silna želja, da bi se primaknila h Grajžarju. Ali sram jo je bilo in obsedela je nedremično v svojem kotu.

On pa je čutil moč njene bližine in stiskal pest. Potegnil bi jo k sebi. Položil bi glavo v njeno naročje, objel njena kolena in jo prosil:

»Bodi moja!«

A krotil se je.

Zločin bi bil. Kako naj redi ženo in morda otroke s pičlo plačo svoje nestalne službice? Zgolj z risanjem in slikanjem ter bakrorezanjem? Ne, ne, Zločin bi bil.

Obšla ga je vsa bridkost njegove v resnem delu in v trdem pehanju za kruhom izgubljene mladosti. Zaman je iskal v sebi pogum, da se vrže v toplo življenje.

In nepremično je obsedel tudi on v svojem kotu. Obema je bilo neizmerno tesno v duši.

»Živiljenje gre mimo mene,« je spoznal on. Vroč življenje je trkalo v njegovih žilah, a mrzla pamet je gasila požar v njegovem srcu, malodušje ga je vsega obvladalo in ga ogoljufalo za najslajše.

Molk je težko ležal med njima.

Nekoliko čez polnoč se je baron vrnil z gostije. Marija je prižgala luč in kmalu je gospodar izvedel vso dogodivščino.

»Neverjetno točno ste nastopili kot njen rešilni angel,« se je norčeval baron.

Matija se je nasmešnil in pripovedoval:

»Ko se je Vitezovič vrnil in prižgal luč, sem

opazil, da je izginila atlasasta livreja. Takoj sem uganil, kje je —

— livreja, kajne? Za našo Marijo vam tako ni bilo. Ha! Rad verjamem. Ampak onemu magistratnemu gizdalimu je menda več do Marije nego do livreje. Im. Saj bi mu pustil tole vražje dekle, ali — moj famulus! Kdaj si vzgojim drugega? He! Moja »mater spiritalis« — kaj bi moj spiritus brez tebe?»

Smeje je položil široko roko Mariji na ramo in jo — ne preveč nežno — potresel.

»Nu, iz gole sebičnosti, ker te potrebujem, da bi skrijem pred roko pravice. Sicer pa dvomim, da bi te pristav sploh ovadil. Pač pa se ti bo morda skušal drugače približati. In da smo brez skrbi — kar oblecni suktnjo in pojdiva! Za nočjo in dokler ostane tu, te spravim k svojim sorodnikom, k svojemu polbratu. Zdajle sva šla skupaj z gostije. Upam, da še ne spi vsa njegova hiša. Grajžar, pojdiva še vi z nama, da nam ta šmentani Mihec ne uide,« je pomežiknil.

Molče je Matija vstal, si zategnil meč okrog pasu in oblekel vrhno suktnjo.

Zunaj je bila jasna noč.

»Kaj so danes opravili glede knjižnice, gospod baron?«

Učenjak je mrko pomolčal, potem godrnjaje:

»Ničesar nisem opravil. Deželni stanovi so mi odgovorili, da nimajo denarja za take reči. Le malo jih je glasovalo za nakup. Turjačan, ki ima sam velikanško knjižnico, se je razvnel in dejal, da bi bilo škoda, ako pojde takšen zaklad iz dežele. Nu, njegov govor ni vžgal, ne vem zakaj.«

»Jaz ne vem. Po deželni hiši pač še vedno straši duh Tomaža Hrena. Njegovo sežiganje knjig je vsem še preobro v spominu.«

»Imaš prav, Marija. Naši Kranjci spe stoletno spanje. Nu, nekoč se tudi njim odpre svet.«

»Če bodo vzljubili knjige, a ne, če se jih bodo bali,« se je razgrela Marija.

»Res je,« se je baron nasmešnil njeni vnemi.

»Da ne pozabim, Grajžar: dogovoril sem se z grofom Orfejem Strassoldom, da se mu predstavite jutri dopoldne ob enajstih.«

Prišli so na gorenji konec Novega trga in postali pred lepim plemiškim dvorcem s krasnim kamenitim baročnim portalom.

Preden je Valvasor udaril s tolkačem po vratih svojega polbrata »deželjana« barona Janeza Karola Valvasorja, se je ozrl na Marijo in dejal:

»V petek zjutraj prideva pote še pred dnevnim svitom, da ubežimo iz območja tvojega lepega čestilca.«

Prihodnjega dne po kosilu se je v Gosposki ulici trla množica ljudi. Plemiška gospoda se je zbirala v knežjem dvorcu, da priredi »kmetiško poroko« z vožnjo na saneh.

Tudi Matija Grajžar je bil med gledalci; stal je na ozkem tlaku nasproti dvorca deželjana Valvasorja. Na oknih v prvem nadstropju je opazil baronovo rodbino in nekaj gostov, pri prvem oknu v drugem nadstropju pa je takoj zagledal črnilaso glavico »komornika Miheca«.

POTROŠNIKI!

TRGOVSKO PODJETJE

KRKA, BREŽICE
vam nudi

v vseh svojih poslovalnicah razno trgovsko blago na

POTROŠNIŠKI KREDIT

S POROKI ALI BREZ NJIH

Na potrošniški kredit lahko kupite pohištvo, šivalno stroje, pralne stroje, hladilnike, električne in plinske stredilnike, stredilnike na trda goriva, tekstilno blago in konfekcijo, stavbno pohištvo, gradbeni material, mopede, kolesa itd. Izkoristite ugodnost nakupa v poslovalnicah KRKA! Priporoča se kolektiv

»ASTRA«

VELETRGOVINA
LJUBLJANA, TITOVA 77

sprejme

UČENCE ZA IZUČITEV POKLICA TRGOVSKEGA POMOČNIKA

Prijavijo se lahko kandidati, ki:
niso starejši od 17 let,
so uspešno končali osemletko,
so telesno in duševno zdravi.

Prednost imajo kandidati moškega spola z zagotovljenim stanovanjem v Ljubljani.

Kandidati bodo poleg zdravniškega pregleda opravili tudi psihološki test.

Pismene ponudbe sprejema ter posreduje potrebne informacije kadrovski oddelek podjetja (tel. 315-955).

Hermelika

Komisija za delovna razmerja
Ribniške kovinske industrije

RIKO

RIBNICA NA DOLENJSKEM

razpisuje
več prostih delovnih mest za:

**KVALIFICIRANE KLJUČAVNICARJE
POLKVALIFICIRANE
KLJUČAVNICARJE
KVALIFICIRANE ELEKTRO VARILCE
POLKVALIFICIRANE
ELEKTROVARILCE
NEKVALIFICIRANE DELAVCE**

Prednost za delovna mesta »nekvalificiran delavec« imajo kandidati, ki imajo veselje do elektrovarjenja in se želijo usposobiti za delovno mesto elektro varilca.

Pogoj je poskusno delo. Nastop dela je mogoč 1. 8. 1969. Osební dohodki po pravilniku o delitvi osebnega dohodka.

Stanovanja ni.

Interesenti naj vložijo prošnje z navedbo kvalifikacije, upisa dosedanjega dela na komisijo za delovna razmerja, Ribniška kovinska industrija »RIKO«, Ribnica na Dolenjskem.

POLN ZADETEK -

je vaš nakup pri
trgovskem podjetju

»LJUDSKA POTROŠNJA«
BREŽICE

SEKCIJA ZA VZDRŽEVANJE PROGE NOVO MESTO

ima na zalogi za prodajo večjo količino

mletega kamna v kamnolomu Vrhpeč
pri Mirni peči:

- rizelj granulacije
15-30 mm 24 din/m³
- sipina (pesek) granulacije
3-15 mm 15 din/m³

Cene veljajo franko prevozno sredstvo v kamnolomu. V ceni ni vračunan prometni davek. Material je primeren za betonska dela in posipanje. Naročila sprejema Sekcija za vzdrževanje proge Novo mesto in kamnolom Vrhpeč.

»METALNA« MARIBOR OBRAT KRMELJ

razpisuje

JAVNO DRAŽBO za prodajo stanovanjskih hiš v Krmelju

stanovanjske hiše - bivša prizivnica pri jami »Majcen«
stanovanjske hiše - pri »Ribniku«
Poleg vsake stavbne parcele je še približno 400 kvadratnih metrov zemljišča, uporabnega za vrt.

Javna dražba bo 3. avgusta (nedelja) ob 9 uri pri hiši jame »Majcen«.

Varščino v višini 10 odstotkov izklicne cene plačajo interesenti pred pričetkom dražbe.

Ostala pojasnila in pogoje dobijo interesenti pri obratu »Metalna« v Krmelju - telefon 74-817.

PRESKRBA
KRŠKO
OBISCIITE NOVO SAMOPOSTREZNO TRGOVINO NA
SENOVEM
Odpirna je vsak dan od 5. do 18. ure, bife pa od 5. do 19. ure.
● Specerija ● gospodinjski pripomočki ● galanterija
● V bifeju točimo pristni cviček iz Gačove peči

Oglašujte
v Dol. listu!

vsak mesec
NOV PROGRAM

ZAHVALA

Ob nenaadni in težki izgubi drage žene, sestre in tele

Kristine Boldin

gostilničarke iz Dragatuša

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem za izraze sožalja in za pomoč, ki so mi jo nudili v najtežjih trenutkih. Posebno zahvalo izrekam g. primariju novomeške bolnice, ker je razumel moje težko stanje in me je pustil iz bolnice k zadnjemu slovesu od drage žene, enako tudi vsemu osebju bolnice. Dalje se zahvaljujem vsem darovalcem vencev, tov. Selako viču, direktorju Gostinskega podjetja Črnomelj, za izkazano pozornost. Zahvaljujem se gospodu župniku za spremstvo, pevcom za ganljive pesmi in vsem, ki so jo spremljali na zadnji poti.

Zalujoči: mož Stefan, brat, sestre, nečaki ter nečakinje in drugo sorodstvo

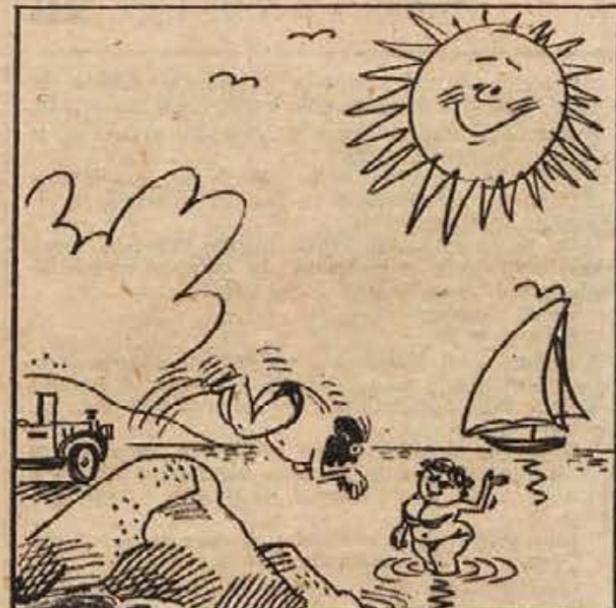
PARADIŽNIK ZA VOLANOM

35. - Na odru je sedela učena žirija. Pred njo je stala vrsta bronastih lepotev in lepotic. - Oči vseh: žirije, kandidatov in množice pa so obstale na Paradižniku. Saj ni bilo nikakega dvoma! Nobena učena žirija ni bila potrebna, da bi ugotovila neizpodbitno dejstvo, da je Paradižnik

v tem trenutku najbolj črn turist na plaži, če ne na vsej jadranski obali - vstevši otoke... Procedura izvolitve je bila kratka! Paradižnik je dobil moder trak čez rame in pločevinasto krono na glavo. Škljocnili so fotoaparati in gromki »huřaaaaa« je razparal nebo. - Klara si je ga

njena utrla solzo, mi pa, dragi bralci, pustimo zdaj naša junaka, da si ob sinjem morju spereta črni asfalt s kože in kostimčka in si pošteno oddahneta! - Morda ju še kdaj srečamo na kakšni drugi poti...

KONEC

Zlatorog PRESENEČA

Pred vojno so največje presenečenje povzročila kvalitetna Zlatorogova pralna mila z nagrado v obliki zlatnika.

Odtlej je minilo že dobrih 40 let, zgodbe o Zlatorogovih zlatnikih pa še krožijo med prebivalci številnih krajev naše dežele.

Zdaj zlatniki v Zlatorogovih kvalitetnih pralnih milih znova čakajo srečne dobitnike. Hkrati bomo s kolekcijami naših proizvodov nagradili tudi dobitnike predvojnih Zlatorogovih zlatnikov.

Naši dragi stari prijatelji, sporočite nam, kako ste v predvojnih letih našli zlatnike, kako ste se ob tem veselili, kakšna usoda je doletela vaše zlate nagrade.

Zlatorog

NAGRAJUJE ZVESTOBO

TELEVIZIJSKI SPORED

NEDELJA

9.00 Kmetijska oddaja v madžarščini (Beograd)
 9.25 Poročila (JRT) (Ljubljana)
 9.30 Folklorni festival v Kopru — posnetek (JRT) (Ljubljana)
 10.00 Liga avtomobilistov Jugoslavije — prenos (Beograd)
 11.00 Kmetijska oddaja (Zagreb)
 11.45 Propagandna oddaja (Ljubljana)
 11.50 Otroška matineja: Disneyev svet (Ljubljana)
 12.40 TV kafižot (do 13.00) Sportno popoldne (Ljubljana)
 18.15 Vozovnica za Tomahawk — ameriški film (Ljubljana)
 19.45 Cik-cak (Ljubljana)
 20.00 TVD (Beograd)
 20.30 Vija-vaja (Ljubljana)
 20.35 Humoristična oddaja: Ljubzen po starim (JRT)
 21.20 Sportni pregled (JRT)
 21.50 Poročila (Ljubljana)

19.35 Robert Hlavaty: Zdravnik in umetnik (Ljubljana)
 19.50 Cik-cak (Ljubljana)
 20.00 TVD (Ljubljana)
 20.30 Vija-vaja (Ljubljana)
 20.35 Naš človek iz Havane — angleški cel. film (Ljubljana)
 22.20 Diagnostika srca in ožilja — oddaja iz cikla Doseški medicine (Ljubljana)
 23.00 Poročila (Ljubljana)

Drugi spored:

17.30 Kronika (Zagreb)
 17.45 Risanka (Zagreb)
 18.00 Oddaja za otroke (Skopje)
 18.20 Teleskop (Zagreb)
 19.00 Narodna glasba (Zagreb)
 19.15 Mladinska tribuna (Zagreb)
 19.45 TV prospekt (Zagreb)
 20.00 TVD (Zagreb)
 20.30 Spored italijanske TV

SREDA

17.15 Madžarski TV pregled (Beograd)
 17.45 Oddaja za otroke — 20 stavnih (Zagreb)
 18.30 Naš čas — dokumentarni film (Ljubljana)
 18.55 Pisani trak (Ljubljana)
 19.15 Baletna lepilnica (JRT) — Deklica z lanenimi lasmi (Ljubljana)
 19.45 TV prospekt (Zagreb)
 20.00 TVD (Ljubljana)
 20.30 Vija-vaja (Ljubljana)
 20.35 Jugoslavija pleše in poje — festival v Kopru (Ljubljana)
 21.35 Atletika Evropa: Amerika — prenos iz Stuttgarta (Ljubljana)
 23.20 Poročila (Ljubljana)

Drugi spored:

17.25 Poročila (Zagreb)
 17.30 Kronika (Zagreb)
 17.45 Oddaja za otroke (Zagreb)
 18.30 Poljudno znanstveni film (Zagreb)
 19.00 Enciklopedija (Beograd)
 19.15 Baletna lepilnica (Ljubljana)
 19.45 TV prospekt (Zagreb)
 20.00 TVD (Zagreb)
 20.30 Spored italijanske TV

ČETRTEK

17.45 Tik-tak (JRT): P. I. Čajkovski: 12 mesecev (Ljubljana)
 18.00 Zapojte z nami (JRT): Schopin: Listat (Ljubljana)
 18.15 Narodna obramba: Vojska brez vojašnje (Ljubljana)

18.35 Poljub življenja: Roševanje utopljenca (Ljubljana)
 18.45 Glasbena oddaja (Ljubljana)
 19.45 Cik-cak (Ljubljana)
 20.00 TVD (Ljubljana)
 20.30 Vija-vaja (Ljubljana)
 20.35 Lepa naša domovina — I. oddaja (Ljubljana)
 21.15 Serijski film — Orion (Ljubljana)
 22.15 Poročila (Ljubljana)
 22.20 Atletika: Evropa: Amerika — posnetek iz Stuttgarta (Ljubljana)

Drugi spored:

17.25 Poročila (Zagreb)
 17.30 Kronika (Zagreb)
 17.45 Tik-tak (Ljubljana)
 18.00 Zapojte z nami (Ljubljana)
 18.15 Narodna glasba (Zagreb)
 18.45 Zabavni spored (Beograd)
 19.45 TV prospekt (Zagreb)
 20.00 TVD (Zagreb)
 20.30 Spored italijanske TV

PETEREK

18.30 Otroški serijski film: Jane Eyre (Ljubljana)
 19.00 Po Sloveniji (Ljubljana)
 19.20 Svet na začetku: Narodno osvobodilno gibanje v afriških kolonijah (Ljubljana)
 20.00 TVD (Ljubljana)
 20.30 Vija-vaja (Ljubljana)
 20.35 300 v senci — češki celovečerni film (Ljubljana)
 22.00 Poletni Quiz — posnetek odd. TV Zgr. (Ljubljana)
 23.35 Poročila (Ljubljana)

Drugi spored:

17.25 Poročila (Zagreb)
 17.30 Kronika (Zagreb)
 17.45 Oddaja za otroke (Skopje)
 18.15 Glasbena oddaja (Skopje)
 19.00 Panorama (Zagreb)
 19.50 TV prospekt (Zagreb)
 20.00 TVD (Zagreb)
 20.30 Spored italijanske TV

SOBOTA

9.00 25 let ASNOM prenos (Skopje)
 17.55 Narodna glasba (Ljubljana)
 18.25 Disneyev svet (Ljubljana)
 18.15 Koralni otoki I. (Ljubljana)
 19.45 Cik-cak (Ljubljana)
 20.00 TV dnevnik (Ljubljana)
 20.30 Vija-vaja (Ljubljana)
 20.35 Zabavno glasbena oddaja: TV magazin (Zagreb)
 21.35 Rezervirano za smeh (Ljubljana)
 21.50 Inspektor Maigret — serijski film (Ljubljana)
 22.50 TV kafižot (Ljubljana)
 23.10 Poročila (Ljubljana)

Drugi spored:

17.25 Poročila (Zagreb)
 17.30 Kronika (Zagreb)
 17.45 Narodna glasba (Beograd)
 18.15 Mladinska igra (Beograd)
 19.15 Sprehod skozi čas (Beograd)
 19.45 TV prospekt (Zagreb)
 20.00 TV dnevnik (Zagreb)
 20.30 Spored italijanske TV

RADIO LJUBLJANA

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 15.00, 18.00, 19.30 in ob 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEREK 25. JULIJA: 8.08 Opera matineja. 9.05 Pionirski igranik. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Milica Komar: Uporaba matematičnih metod pri poslovnih odločitvah v kmetijski sivi. 12.40 Majhen koncert pihalnih orkestrrov. 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Glasbeni intermezzo. 16.00 Vsak dan za vas. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambлом Borisa Lesjaka. 22.15 Za ljubitelje jaza.

TOREK 29. JULIJA:

8.08 Opera matineja. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Ciril Remle: Stanje mehaniziranosti del na področju gozdarstva v Sloveniji. 12.40 Slovenske narodne pesmi. 13.30 Priporočajo vam... 15.20 Glasbeni intermezzo. 16.00 Vsak dan za vas. 19.15 V torko nasvidenje! 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambлом Borisa Kovičiča. 20.00 Radijska igra — Rhys Adrian »Krap«. 21.00 Parada popevk. 23.05 Literarni nočturno — Byron: Pesni.

SOBOTA 26. JULIJA:

8.08 Glasbena matineja. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — Dr. Janez Kobzar: Krava po talitvi. 12.40 Z domačimi ansambli in poveli. 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Polke in valčki z Dunaja. 15.20 Glasbeni intermezzo. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Gremo v sino. 18.15 »Top-tops« 11a. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambлом Lojzeta Sloka. 20.00—22.00 Sobotni večer z napovedovcem Zvonetom Modrejem. 20.30 Zabavna radijska igra — Claude Aveline »Redni potnik na liniji Us — IV 22.15 Oddaja za naše izseljencev.

NEDELJA 27. JULIJA:

4.30—8.00 Dobro jutro! 8.05 »Veseli tobogani«. 9.05 Koncert iz naših krajev. 10.05 Se pomnite, tovariši! Stare Zagor: Bolnišnica »Ribnica«. 10.30 Pesmi borbe in dela. 10.50—13.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 13.30 Z novimi ansambli domačih viš. 13.40 Nedeljska reportaža. 15.30—15.50 Humoreska tega tedna: Lakanček iz Tormesa — II. 16.05 »Po domače«. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Jugotone glasbene razgledalce. 20.00 »V nedelje svedera«. 22.15 Zaplešite z nami.

PONEDELJEK 28. JULIJA:

8.08 Glasbena matineja. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Albin Stritar: Novost pri letošnjem republičnem tekmovanju oravev. 13.30 Priporočajo vam... 14.05 Mladina poje. 15.20 Glasbeni intermezzo. 16.00 Vsak dan za vas. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z pevcom Francem Korenom. 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in naspov. 21.40 Glasbeni nočturno. 23.05 Literarni nočturno — Stare ruske smesnice.

Glasbena matineja. 9.05 Za mlade radovedneše. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Dalje Člaj: Zivnorefesem je potrebna strokovna izobrazba. 12.40 Od vas do vas! 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.20 Glasbeni intermezzo. 16.00 Vsak dan za vas. 17.05 Mladina sebi in vam. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razgledalce. 20.00 Koncert opernih melodij. 21.00 Mosaik zabavnih melodij. 22.15 S festivalov jaza. 23.15 Godala v ritmu.

ČETRTEK 31. JULIJA:

8.08 Glasbena matineja. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Albin Stritar: Novost pri letošnjem republičnem tekmovanju oravev. 13.30 Priporočajo vam... 14.05 Mladina poje. 15.20 Glasbeni intermezzo. 16.00 Vsak dan za vas. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z pevcom Francem Korenom. 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in naspov. 21.40 Glasbeni nočturno. 23.05 Literarni nočturno — Stare ruske smesnice.

Frutella

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

KRONIKA NESREČ

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 25. julija — Jakob
Sobota, 26. julija — Ana
Nedelja, 27. julija — Sergej
Ponedeljek, 28. julija — Zmago
Torek, 29. julija — Marta
Sreda, 30. julija — Maksim
Četrtek, 31. julija — Ignac

KINIO

Brežice: 25. in 26. 7. ameriški film »P kot flinta«. 27. in 28. 7. ameriški film »Jugoslovanstvo od Sonore«. 29. in 30. julija italijanski film »Tuljuc v mestu«.
Crnomelj: 25. in 27. 7. ameriški barvni film »Zgodba o J. Jamsnu«. 29. in 30. 7. zahodnoslovenski film »Piscana ljubezenska«.
Kočevje: »Jadrani« od 25. do 27. 7. angleški barvni film »Hiša naše matere«. 28. in 29. 7. angleški barvni film »Peizel Macays«. 30. in 31. 7. francoski barvni film »Spionska koža«.
Kostanjevica: 26. 7. nemški kriminalni film »Tajnost bele mize«. 27. 7. ameriški glasbeni film »My fair lady«. 30. 7. francoski film »Gostinja zver«.
Medlaka: 26. julija ameriški barvni film »Volkovi Telesasa«. In ameriški barvni film »Torbuca«. 30. in 31. 7. ameriški film »Kdo se boji Viridžinije Vaul«.
Mirna: 26. in 27. 7. »Tarsan v New Yorku«.
Novo mesto: 26. in 27. 7. francoski barvni film »V zenici sonca«. 28. in 29. 7. ameriški barvni film »Mat Helm, tajni agent«. 30. in 31. 7. ameriški film »Cvetek iz zastavljalnice«.
Ribnica: 26. in 27. 7. ruski zgodovinski barvni film »Vojna in mir«.
Sevnica: 26. in 27. 7. ameriški film »Revolverski Wakkos«. **Sodražica:** 26. in 27. 7. ameriški barvni film »Kako je usvojen divji zabele«. **Trebnje:** 26. in 27. 7. italijanski barvni kavbojski film »Revolverski Clays«.

ZAHVALA

Ob teški izgubi dragoga, skrbnega očeta

JOZEFA POGOREVCA iz Željna pri Kočevju

se iskreno zahvaljujemo vsem darovalcem vencev in cvetja, sorodnikom in sosedom ter tovarišju Pizarju za posvilo besede, ki jih je izrekel ob odprtem grobu. Posebna zahvala rudniški godbi in upravi Rudnika za podarjene vence in vsem drugim, ki so ga spremljali k zadnjemu počitku.

Zalujoča žena Marija, sin Jože, hčerka z možem in drugo sorodstvo, Željne, 12. 7. 1969

Ob teški izgubi našega dragoga očeta, starega očeta in tasta

ALOJZA KOLEŠA iz Migolec pri Mirni na Dolenjskem

se iskreno zahvaljujemo vsem darovalcem cvetja, sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam izrazili sočutje. Prav lepa hvala g. šupniku za spremstvo in vsem tistim, ki so ga spremljali k zadnjemu počitku.

Zalujoči otroci: Jože, Valči in Mari z družinami in drugo sorodstvo. Krško, Mirna, Zagorje, Ljubljana, julija 1969

ČESTITKE

Dragemu sinu Lukyiku Kozolcu iz Mirne 67, ki bo v krogu svojih najbližjih praznoval 64. rojstni dan, iskreno čestita za njegov praznik in mu želi še mnogo zdravih let Milan z ženo Betko; Ksenija pa mu pošilja koš poljubčkov.

JULJSKO VREME V PREGOVORIH

Ce je na drugi dan julija lepo, tako do konca meseca bo. — Če Cirila in Metoda dež pere, orehe in kostanj z drevja obere. — Če na Marjeto dež lije, seno na travniku gnije. — Če na Jakoba dežuje, ostro zimo oznanjuje. — Jakobova ajda in Ožbaltova repa je le redkokdaj lepa.

LUNINE MENE: 29. 7. ob 03.45

Dobri hčerki Aniol Klobučar, ki živi v Kanadi, želimo za njen praznik vse lepo. Družina Gazvoda, Andrejčičeva, posebno mama in botra iz Ljubljane.

Dragi mami Pepci Lakner iz Orebovca pri Kostanjevici želi za 50. rojstni dan vse najlepše, predvsem pa zdravja, Tiška z družino, Andrej in Irena pa stari mami pošiljata poljubčke.

Na VPS Maribor je diplomiral Tone Vovko z Ratača pri Novem mestu. Za uspeh mu čestitajo sestra Rozika in drugi domači.

PREKLICI

Anton Tekavčič, Zvirčec 15, Struge na Dolenjskem, prepoveduje vsako hojo in pašo kokoši bližnjih sosedov na moji parceli »Malsicas«. Če prepovedi ne bodo upoštevali, jih bom sodno preganjal in hkrati zahteval odškodnino od vsake kokoši po 10 Ndin.

Ignac in Terezija Rebselj, Dobrava 23, Skočjan, prepovedujeta Ivanu Kralju vožnjo, hojo in pašo po travniku »Roparica«. Ta prepoved velja tudi za ostale najhujše parcele, in to enkrat za vedno. Kdor prepovedi ne bo upošteval, ga bomo sodno preganjal.

Mali oglas,

Ki ga objavljate v Dolenjskem listu — zanesljivo uspehi! Prebete ga 150.000 gospodinjstvom, več, kmetovalcev, dijakov, uslužbovcev in vojakov doma in po svetu! Poiskajte!

Otočec: z motorjem v skalni vsek

Slavko Pečnik iz Zablje vasi se je 14. julija ponoči peljal z motornim kolesom od Otočca proti Novemu mestu po cesti prvega reda. Na nepreglednem levem ovinku pri vasi Otočec je zapeljal v skalni vsek in padel. Pri padcu si je hudo poškodoval glavo in desno nogo. Škoda je za 1.000 din.

Stari trg: s kolesom pred avtomobil

Kolesar Anton Debevc iz Ribpoveca se je 17. julija peljal od Kamne gore proti Trebnjem. V Starem trgu je zavil na levo stran ceste, prav tedaj pa mu je naproti pripeljal avtomobilist Anton Pirš iz Kamnika. Voznik avtomobila je močno zavrl, kljub temu pa je zadel v zadnje kolo in kolesarja zval na pločnik. Debevc se je pri padcu hujše poškodoval, škoda znaša 900 din.

Trebnje: trčenje dveh avtomobilov

Alojz Mežan iz Korenitke se je 17. julija popoldne peljal z osebnim avtomobilom od motela v Trebnjem po cesti drugega reda v Trebnje. Prav tedaj je pripeljal z desne strani s osebnim avtomobilom Anton Globokar iz Ljubljane. Voznika sta zavrla, a sta kljub temu močno trčila. Gmotsko škodo so ocenili na 4.000 din.

Beli graben: z mopedom v cestno ograjo

Anton Znidaršič z Grma pri Novem mestu je 18. julija popoldne peljal iz Zagradca proti Zubečberku. Pri Belem grabnu ni mogel speljati ovinka, zadel je v steber cestne ograje, tako da je moped in voznik vrgo naprej. Pri padcu se je hujše poškodoval in so ga odpeljali v bolnišnico. Škoda je za 500 din.

Štefan: Grk pred tovornjak

Grk Evstratios Gonakis se je 18. julija peljal z osebnim avtomobilom iz Ljubljane proti Zagrebu. Pri Štefanu je dohitel tovornjak Branka Eršena iz Dol. Nemške vasi. Tovornjak je začel prehitovati na delu ceste, kjer je neprekinjena črta, ko je naproti pripeljal neko vozilo. Grk je naglo zavil pred tovornjak in ga pri tem opazil ob prednjem delu. Voznik tovornjaka je nato porinil osebni avto naprej, tako da je z zadnjim delom zdrsnil s ceste in obstal pravokotno na cesti. Na vozilih je škoda za 4.500 din.

Breza: osebni avto in tovornjaka trčila

Anton Peterlin z Vinjega vrha je 18. julija zvečer pri Brezi pre-

hitel neki avtomobil, ko je issa ovinka pripeljal tovornjak bogradske registracije Tomislav Kolarevič. Osebni avtomobil in tovornjak sta trčila, pri čemer je osebni avto zdrsnil čez levi rob ceste po nasipu na travnik, tovornjak pa se je preuknil na desni bok. Voznik osebnega avtomobila se je pri tem ranil in so ga odpeljali v bolnišnico. Škoda na obeh vozilih znaša 12.000 din.

Poljane: po veržnem trčenju požar

Pri Poljanah je 19. julija opolnoči stal na robu ceste tovornjak s prikolico. Voznik je ustavill vozilo, da bi mu voznik dali gorivo, ker mu ga je med vožnjo zmanjkalo. Naproti mu je pripeljal tovornjak Anton Svigač iz Zagreba. Ustavil je, da bi mu pomagal, za njim pa je vozil z osebnim avtomobilom Christopher Miller iz ZDA. Zaradi megle ni pravočasno opazil stoječega tovornjaka in si tudi prehitel ni upal, ker je opazil prižgane luči naproti stoječega tovornjaka. Trčil je v zadnji del tovornjaka z zagrebško registracijo. Osebni avto se je vrgel. Čeprav so požar pogasili, znaša škoda na avtomobilu 7.000 din, na tovornjaku pa 100 din.

Vavta vas: mopedist v avtobus

19. julija sta se v Vavti vasi srečala mopedist Ferid Mihanović iz Novega mesta in avtobus »Gorjanc«, ki ga je vozil Marjan Sitar iz Crnomlja. Mopedist je tuk pred srobnjem zavil na levo stran v avtobus, odkoder ga je udilo na levo stran ceste. Tudi je obelzel teže poškodovan. Škoda znaša 900 din.

Trebnje: prehitela avtobus

Marija Jelič iz Wupertala se je 20. julija peljala z osebnim avtomobilom iz Ljubljane proti Zagrebu. Pri Trebnjem je prehitela avtobus ljubljanske registracije, ko je izza nepreglednega ovinka pripeljal osebni avtomobil. Voznica se je hotela izogniti trčenju in je zapeljala čez cesto po nasipu narzdol. Po več metrih vožnje je obstala. Voznica in mož sta teže poškodovana. Škoda je za 2.000 din.

Pobegnili so s počitnic

Štirim otrokom je bilo letovanja v Ortneku dovolj ali pa se jim je stozilo po domu, zato so pobegnili prav po filmsko domov v Puij. Priljugo so po vrvi spuščili iz spalnice in jo nato peš ubrali proti Ljubljani. Pravo smer jim je kazala železniška proga. Vodje kolonij so bili nekaj dni v strbeh, pred kratkim pa so bili skrbni le rešen. Ko so zvedeli, da so vsi štirje ubežniki srečno prispeli domov.

O tatovih v Kopitarni še ni sledu

Poročali smo že o drznom vlovu v sevniško blaginjo in odnesli 95.000 dinarjev, namenjenih za izplačilo osebnih dohodkov v enem izmed obratov. Kljub prizadevanju komisije UJV iz Celja in sevniške milice doslej ni še ničesar znanega o predrznih vlomilcih. Preiskava je v teku.

OBVESTILA

EKSPRESNO očisti oblačila Pralnica in kemična čistilnica, Novo mesto, Germova 5.

KOSTANJEVCANI IN OKOLICANI! Nov, moderen britski salon je odprl v Kostanjevici. Priporočam se za obisk — Nedika Nedenovaki.

OBVEŠČAM vse stranke, da bom 22. 7. zaprla gostinski lokal zaradi zdravjenja in čiščenja prostorov. Terezija Vidrih, Otočec ob Krki.

Ščetke za loščilce in za sesalce za prah obnavlja Edeinstvo Armil, Ljubljana, Tržaška 52.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinske konferenco SZDL Brežice, Crnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Rta Bačar, Slavko Doki, Miloš Jakopec, Marjan Legan, Marija Padovan, Jože Primo, Jožica Teppy in Ivan Zoran. Tehnični urednik: Marjan Moškon

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 70 par (70 starih din) — Letna naročnina: 32 Ndin (3200 Sdin), polletna naročnina 16 novih dinarjev (1600 Sdin), plačljiva je vnaprej — Za inozemstvo 62.50 novih dinarjev (6.250 Sdin) oz. 5 ameriških dolarjev ali ustreznega druga valuta v vrednosti 5 ameriških dolarjev — Tekoči račun pri podr. SDK v Novem mestu: 521-8-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal: 33 — Telefon: (068)21-227 — Nenaročniški rokopisov in fotografij ne vračamo — Tiska ČP »Delos v Ljubljani

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

SPREJMEM pridno in počteno dekletko za delo v gospodinjstvu in gostilni. Plača dobra, hrana in stanovanje zagotovljena. Naslov v oglasnem oddelku pod šifro »Pošteno deklet«.

TAKOJ SPREJMEM v uk dva vajenca za elektroinstalacije. Pogoji: uspešno končana osmetitka (stanovanje ni preskrbljeno). Jože Kostelec, Satnarjeva 8, Ljubljana.

ISCEM ZENSKO, ki bi hodila paziti dva otroka 9 ur dnevno. Kotar, Meotne njive 9, Novo mesto.

ISCEM SLUŽBO gospodinjstke pomočnice v Grosupljem ali okolici ali v Novem mestu. Ponudbe na upravo lista pod »Potenec«.

GOSPODINJSKO POMOČNICO — nujno sprejmemo k tričlanski družini. Pogoji ugodni. Tuš. Prelec, Koper, Kovačičeva 39.

STANOVANJA

OPREMLJENO SOBO iscem v Novem mestu, Erika Vročič, Špilcel 90, Novo mesto.

ISCEM OPREMLJENO, polopremljeno ali prazno, po možnosti dvosobno stanovanje za nekaj časa. Plačam dobro. Naslov v upravi lista (1332-69)

MOTORNA VOZILA

NSU PRIMO 150 ccm prodam po ugodni ceni. Naslov v upravi lista (1402/69).

PRODAM dobro ohranjen električni žledilnik Tobit na 4 plošče s pečnjakom. Naslov v upravi lista (1397/69).

PRODAM motor INS v voznem stanju. Anton Kostelec, Drašiči 55, Medlaka.

PRODAM moped tribrzinec, dobro ohranjen. Rudolf Skof, Obš Novo mesto.

PRODAM

AVTOMATIČNI pralni stroj nemške znamke Privileg, malo rabljen, ugodno prodam. Primeren je za uporabo, kjer ni vodovoda. Kovačič, Ul. talcev 9 a, Novo mesto.

SANOHOĐNO tračno žago z Dieslovim motorjem 9 KS v brezhibnem stanju in brusilni stroj prodam. Ivan Derenda, Podgorška 10, Kočevje.

ZARADI ŠESTITVE prodam električni žledilnik, kromodno, divan,

otroško posteljiico in televizijsko anteno. Allž, Jerebova 8, Novo mesto.

PRODAM brusilni stroj za parket, kombiniran s krožno žagico in rezervnim valčkom. Stroj dela na eno fazo. Martin Stipič, Podbočje 67.

PRODAM veliko mlatnilnico znamke »Jesek« ohranjeno v dobrem stanju. Jakob Koplenik, Brezovica 9, Smarješke Toplice.

PRODAM STROJ za izdelovanje cementne strešne opeke in 300 modelov iz jeklene pločevine s dvojno zarco 39 x 33. Vprašajte pri Konciliji, Novo mesto, Kandijska cesta 7.

PRODAM hladilnik Himu v odličnem stanju. Mestne njive, blok 12/10, Novo mesto.

PRODAM gradbeni načrt za enodružinsko hišo velikosti 10x14,50 metra. Peter Rems, Novo mesto, Karlovska 2.

PRODAM kombiniran otroški voziček nemške znamke. Zablja vas 95, Novo mesto.

PRODAM mlatnilnico s roto in tresali ali s čistili in pajtelj. Cimermančič, Potok 4, Muljava.

PROSTOVOLJNO gasilsko društvo Kočevje prodaja najboljšemu ponudniku skoraj novo orodilšce v Ajblju pri Kočevju in radio-televizor v skupnem obližu, v brezhibnem stanju. Informacija v pisarni Gasilskega doma v Kočevju.

POSEST

PRODAM obnovljeno hišo s urejenim sadnim vrtom na železniški postaji Otočec številka 4 — Crnomelj.

DVA VINOGRADA, prvi 18 a 48 kv. m z vinsko kletjo, drugi 64 a 27 kv. m z zidnico in sadnim vrtom, oba v ugodni bližini Sevnice, ugodno prodam. Oba parceli primerni za vikend. Poljanca dobita po telefonu Ljubljana 23-432.

RAZNO

ZAPRTJE je zelo zoprna nadlega, ki vam povzroča bolečine, hkrati pa tudi celo vrsto novarnih bolezni. Najučinkovitejše naravno sredstvo je voda DONAT vrečka. Zahtevajte jo v svoji trgovini, te pa jo dobe v Novem mestu pri HEMELJNIKU — telefon 21-129, STANDARDO (MERKATORJU) — tel. 21-158 in DOLENJSKI — tel. 21-440.

CE IZBIRATE poročne pratane, potem se oglasite pri stariju Otmarju Zidarju v Gosposki 5, Ljubljana, ki opravi tudi vsa druga zlatarska dela

Tema ni treba namensko varčevati — hišo že imata! Toda ljudje ne nosijo hiš na hrbtu — in če si jo boste hoteli postaviti,

začnite namensko varčevati pri

DOLENJSKI BANKI IN HRANILNICI v Novem mestu

ali pri njenih poslovnih enotah v Krškem, Metliki in Trebnjem!

Hranilno knjižico DBH lahko dobite tudi pri

vseh poštah v občinah Novo mesto, Krško, Metlika in Trebnje!

DBH v Novem mestu obrestuje hranilne vloge:

- navadne po **6 %**
- vezane do **7,5 %**